

RUVETKAASME, ROHJETKAASME, ÄLKÄÄS ÄÄNTÄMME HÄVETKÖ

Kansanmusiikkikerhon vaikutus Tolppilan koulun 1. – 3. luokkalaisten asennoitumiseen suomalaista kansanmusiikkia kohtaan

Johanna Valkeinen

Kasvatustieteen pro gradu –tutkielma

Syksy 2004

Jyväskylän yliopisto

Opettajankoulutuslaitos

Ohjaaja: Eira Korpinen

TIIVISTELMÄ

Valkeinen, Johanna. 2004. *Ruvetkaasme, rohjetkaasme, älkääs ääntämme hävetkö*. Kansanmusiikkikerhon vaikutus Tolppilan koulun 1. – 3. luokkalaisten asennoitumiseen suomalaista kansanmusiikkia kohtaan. Jyväskylän yliopisto. Opettajankoulutuslaitos. Kasvatustieteen pro gradu –tutkielma. 133 s.

Tutkielmassa kartoitettiin 1. – 3. luokkalaisten asennoitumista suomalaiseen kansanmusiikkiin. Toimintatutkimuksen tarkoituksena oli selvittää, voidaanko kansanmusiikin tuntemusta laajentavalla ja toiminnallisesti kansanmusiikkiin perehdyttävällä toimintajaksolla vaikuttaa oppilaiden asenteisiin kansanmusiikkia kohtaan. Lisäksi selvitettiin, millaisia asenteita oppilailla oli ennen toimintajaksoa ja millaiset tekijät vaikuttavat oppilaiden asennoitumiseen. Tutkimusjoukon muodostivat Tolppilan koulun 1. – 3- luokkalaiset (n=89). Heistä 20 osallistui kansanmusiikkikerhoon muodostaen samalla tutkimuksen aktiiviryhmän. Myös toinen ryhmä oli mukana järjestettävän toiminnan vaikutuspiirissä eikä tätä ryhmää pyrittykään pitämään kontrolliryhmänä ja jättää asenteisiin mahdollisesti vaikuttavan kerhotoiminnan ulkopuolelle.

Tutkimusasetelmana käytettiin tyypillistä kenttäkokeisiin sovellettavaa näennäiskokeellista tutkimusasetelmaa, jossa sekä esikoe että jälkikoe tehtiin samanlaisena yhtä aikaa molemmille ryhmille. Esi- ja jälkikokeiden välissä toiselle ryhmälle järjestettiin asenteiden muuttamiseen tähtäävää toimintaa, eli kansanmusiikkikerho, joka käsitti 12 60 minuutin mittaista opetustuokioita. Opetusjakson varrella kerättiin tutkimusaineistoa lisäksi videoimalla ryhmähaastattelu lähes jokaisen opetusjakson päätteeksi.

Pääasiallinen havainto tutkimuksesta oli, että toimintajaksolla voidaan vaikuttaa oppilaiden asenteisiin. Affektiivisten asenteiden muuttuminen oli kuitenkin kaksisuuntaista: kansanmusiikkikerholaisten asenteet muuttuivat jakson aikana positiivisemmiksi ja muilla pääasiassa negatiivisemmiksi. Muutoksen lisäksi lähtötaso oli näillä kahdella ryhmällä erilainen: kerhoon osallistuneilla asenteet olivat jo ennen jakson alkua huomattavasti myönteisemmät kuin muilla. Kognitiivisissa asenteissa tapahtui koko tutkimusjoukolla samansuuntainen muutos: tiedon määrä kansanmusiikin osalta lisääntyi riippumatta siitä, oliko oppilas aktiivisesti mukana kansanmusiikkitoiminnassa tai asennoituiko hän kansanmusiikkiin kovinkaan myönteisesti. Myös tietoisuus kansanmusiikista ja omista asenteista kansanmusiikkiin lisääntyi kaikilla.

Tutkimuksessa kävi ilmi, että kansanmusiikkikerhossa kiinnostivat ensisijaisesti toiminnalliset elementit. Mieluisiksi asioiksi nimettiin kerhossa opetteluun musiikin iloisuus, rytmikkyys, aitous ja opittavuus. Leikit ja tanssit kiinnostivat ja tekivät laulamisen ohella kansanmusiikista kiinnostavaa. Kerholaiset pitivät erityisesti haasteellisemmista tuokioista: vaativammat koreografiat ja pidemmät laulut lisäsivät kerhon mielekkyyttä. Ainoina negatiivisina asioina kerhokokemuksista mainittiin satunnaisesti liian vaikeat tehtävät tai ongelmat kavereiden käyttäytymisessä. Tutkimus osoitti, että kansanmusiikkitoiminnan järjestäminen on tarkoituksenmukaista: kiinnostusta ja halukkuutta toimintaan osallistumiseen löytyy ja samalla suomalaista kansanperinnettä saadaan tuotua myös muiden tietoisuuteen.

Avainsanat: suomalainen kansanmusiikki, asenteet, musiikillinen äidinkieli, kulttuurisensitiivisyys, praksiaalinen musiikkikasvatusfilosofia

SISÄLTÖ

TIIVISTELMÄ	2
SISÄLTÖ	4
1 JOHDANTO	6
2 KANSANMUSIIKKI JA ASEENTEET TUTKIMUSKOHTENA.....	8
2.1 Monikulttuurinen musiikkikasvatus.....	10
2.2 Musiikkikasvatuksen filosofia.....	12
2.2.1 Esteettinen musiikkikasvatusfilosofia	12
2.2.2 Praksiaalinen musiikkikasvatusfilosofia.....	13
2.3 Oman kansanperinteen merkitys.....	16
2.4 Suomalainen kansanmusiikki.....	20
2.5 Asenteiden kehittyminen	23
2.5.1 Musiikilliset preferenssit	25
2.5.2 Asenteet suomalaista kansanmusiikkia kohtaan.....	28
3 KANSANMUSIIKKITOIMINTA KARSTULASSA	31
3.1 Kansanmusiikkiperinteet	32
3.2 Kansanmusiikkikerho keväällä 2004	34
4 TUTKIMUSONGELMAT	36
5 TUTKIMUKSEN SUORITTAMINEN	37
5.1 Tutkimusmetodi ja tutkimusstrategia	40
5.1.1 Laadullinen tutkimus.....	41
5.1.2 Toimintatutkimus.....	45
5.1.3 Kartoittava tapaustutkimus	46
5.1.4 Kvasikokeellinen tutkimusasetelma.....	47
5.2 Tutkimusjoukko.....	49
5.3 Mittareiden laatiminen	51

	5
5.3.1 Kyselylomake.....	52
5.3.2 Testitulanteen kysymykset.....	53
5.3.3 Kerholaisten videoidut palautekeskustelut.....	55
5.4 Aineiston analysointi	56
5.5 Kritiikkiä tutkimuksesta.....	58
6 TUTKIMUSTULOKSET	61
6.1 Tulokset tutkimuksen alaongelmiin 1 ja 3.....	64
6.2 Tulokset tutkimuksen alaongelmaan 2	77
7 POHDINTA.....	81
8 LÄHTEET	84
9 LIITTEET.....	89
Liite 1: Tiedote koteihin.....	89
Liite 2: Kyselylomake.....	90
Liite 3: Kutsu kansanmusiikkikerhoon	92
Liite 4: Kansanmusiikkikerhon muistilista keväälle 2004	93
Liite 5: Retkitiedote	95
Liite 6: Kerhon osallistumispäiväkirja.....	97
Liite 7: Tutkimusjoukko.....	98
Liite 8: Vastaukset monivalintakysymyksiin alku- ja loppumittauksessa	101
Liite 9: Kuviot monivalintakysymysten vastauksista	109
Liite 10: Vastaukset ryhmähaastattelutilanteissa.....	123
TAULUKKO 1: Tutkimuksen suorittamisen keskeiset vaiheet ja niiden yhteys tutkimusongelman alaongelmiin	39
TAULUKKO 2: Vastaukset kyselylomakkeen väittämiin alku- ja loppumittauksessa (n=89)	62

1 JOHDANTO

On itsestään selvää, että lapselle opetetaan oma äidinkieli ennen vieraita kieliä. Yhtä itsestään selvää tulisi olla, että näin toimitaan myös musiikin opetuksessa: lapselle pitää siis opettaa ennen muuta oma musiikillinen äidinkieli – omia kansanlauluja ja omalle kulttuurille ominaisia musiikin toimintatapoja – ennen vierasperäiseen musiikkiin tutustumista. Näin ei kuitenkaan yleensä toimita, vaan oma kansanperintemme on nykypäivän nuorille sukupolville vierasta ja mielletään enemmänkin yhdeksi etniseksi suuntaukseksi ja yhdeksi musiikin alalajiksi muiden rinnalle. Koulujen musiikinopetuksessa omasta kansanperinteestä kumpuavat ainekset eivät enää ole musiikinopetuksen lähtökohta, vaan yksi teema esimerkiksi viikon ajan helmikuisen Kalevalan päivän tienoilla toteutettavaksi.

Oman kulttuurin tunteminen ja tunnustaminen tulee kuitenkin yhä tärkeämmäksi kansainvälistyvässä, monikulttuurisessa maailmassa. Sen ajatuksen ja oman monivuotisen kansanmusiikkiharrastukseni myötä kiinnostuin tutkimaan, kuinka 2000-luvun lapset asennoituvat suomalaiseen kansanmusiikkiin, mikäli heille tarjotaan mahdollisuus sen oppimiseen ja esittämiseen. Itse olen kokenut, että kansanmusiikkia pidetään usein melko vanhanaikaisena eikä ehkä kovin vakavasti otettavana tapana harrastaa musiikkia. Tällainen ajattelutapa heikentää varmasti kansanmusiikin mahdollisuuksia säilyä hengissä sukupolvelta toiselle. Itse haluaisin saada selvyuden siihen, miksi näin on, ja voisiko yksittäinen opettaja tai musiikkiharrastaja muuttaa tilannetta edes yhden paikkakunnan kasvavan sukupolven kohdalla.

Kansanmusiikkia itsessään on Suomessa tutkittu laajaltikin, mutta kansanmusiikkia kohtaan olevia asenteita vain muutaman tutkimuksen verran. Lisäksi aiemmat tutkimukset on tehty hieman vanhemmille oppilaille ja painottuen johonkin kansanmusiikin erityisalaan, yleensä 5-kielisen kanteleen soittamiseen. Tämä tutkimus lähteekin osittain uusille urille, tutkien ensimmäisiä kouluvuositoukseen käyvien oppilaiden asenteita kansanmusiikkiin sekä mahdollisuuksia vaikuttaa näihin asenteisiin ulkopuolelta.

Tässä tapaustutkimuksessa selvitetään pohjoisessa Keski-Suomessa, Karstulassa sijaitsevan Tolppilan koulun 1. – 3. luokkalaisten asenteita suomalaiseseen kansanmusiikkiin sekä näiden asenteiden muuttumista reilun kolmen kuukauden aikajaksolle jakautuvan toimintajakson aikana. Koko 89 oppilaan tutkimusjoukolle toteutettiin alkumittaukset ennen jakson alkua, helmikuussa 2004, sekä loppumittaukset saman vuoden toukokuussa. Asenteita kartoittavien mittausten välissä tutkija ohjasi 12 kerran mittaisen kansanmusiikki-kerhon, joka oli ilmainen, vapaaehtoinen ja avoin kaikille tutkimusjoukon oppilaille. Kerhoon osallistuneet 20 oppilasta muodostivat näin aktiiviryhmän, joka kuitenkin empiiriselle tutkimukselle hieman harvinaisempaan tapaan muodostettiin oppilaiden oman valinnan perusteella. Kansanmusiikki-kerho oli laulu- ja tanssipainotteinen, sisältäen myös leikkejä, kansansoitteihin tutustumista, esiintymistä sekä opintokäynnin Kaustisen Kansantaitteenkeskukseen.

2 KANSANMUSIIKKI JA ASENTEET TUTKIMUSKOHTENA

Luvussa 2 tarkastelen eri puolilta sitä teoreettista viitekehystä, johon rakentuu tutkimukseni 1. – 3. luokkalaisten asenteista suomalaista kansanmusiikkia kohtaan. Koska tutkimukseni aihepiiri on hyvin etninen, yhden kansallisuuden omaan kulttuurin pohjautuva, on tutkimuksen näkökulma kulttuurisensitiivinen, kuten mihin tahansa muuhunkin kansalliseen kulttuuriteki- jään paneutuminen. Teoreettisen taustan käsittelemisen aloittavassa kappaleessa määritellään kulttuurisensitiivisen tutkimus- ja toiminta-alan paljon käytettyjä, mutta harvemmin selkeästi määriteltyjä termejä.

Kulttuurisensitiivisyyden ja monikulttuurisuuden lisäksi kohdennan huomion tarkemmin tutkimuksen kohteena olevaan suomalaiseen kansanmusiikkiin. Suomalaisesta kansanmusiikista sekä sen kehityksestä, erilaisista tyyli- suunnista puhumattakaan, saisi jo yksistäänkin ainesta moneen tutkimukseen. Tässä ei kuitenkaan ole tarkoituksena paneutua kovin syvällisesti suomalaisen kansanmusiikin mestareihin, soittimiin, sävellyksiin, tyyli- lajeihin tai historiaan. Pää- tarkoituksena luvulla on määritellä ja esitellä aihepiiri ja näin rajata täsmällisemmin oman kansanmusiikkimme kenttää, joka omien huomioideni mukaan on nykyihmisille yllättävän vieras.

Musiikkikasvatuksen filosofioista tutkielman pääote on praksi- aalisen musiikkikasvatusfilosofian mukainen. Teoreettinen tausta nojaa pitkälti praksi- aalisen koulukunnan merkittävimmän luoja- n, David J. Elliotin teoriaan musiikkikasvatuksesta, jonka voi aikoinaan sanoa nousseen jonkin- moiseksi vastakohtaksi aiemmalle, esteettiselle filosofialle. Praksi- aalisessa musiikkikas-

vatusteoriassa musiikki on itse tekemistä ja itse kokemista, laulamisen, soittamisen ja erityisesti esittämisen keinoin.

Käytännöllinen osa tutkimuksestani, kansanmusiikkikerhon järjestäminen Tolppilan koulun 1. – 3. luokkalaisille, on praksialaisen musiikkikasvatustilosophian mukaisesti konkreettista tekemistä ja pohjautuu musiikin esittämisen harjoitteluun. Tässä ei ole kuitenkaan vielä kaikkea sitä, mikä määrittää valintojani tutkimuksen ja sen kohteena olevan kerhon suhteen. Tärkeän osan empiriasta muodostaa materiaali, jonka kumpuaminen omasta kansanperinteestämme ei ole sattumaa. Tätä valintaa selvittää luku, jossa pohditaan oman kansanperinteen merkitystä musiikkikasvatustyössä alan eri asiantuntijoiden ja teorioiden pohjalta. Tärkein vaikuttaja siihen, että itse nojaan vahvasti kansanperinteelle, on unkarilainen Zoltan Kodaly, joka kehitti maailmalla hyvin tunnetun Kodaly-metodin musiikin opetukseen jo 1940-luvulla.

Viimeisessä luvussa tarkastelen asenteiden kehittymistä. Erityisesti kiinnitän huomioni siihen, kuinka oma musiikkimaku, musiikilliset preferenssit syntyvät. Lopuksi kartoitan myös, kuinka kouluikäisten asennoitumista suomalaiseen kansanmusiikkiin on aiemmin tutkittu ja osoitan näin paikan omalle tutkimukselleni 1. – 3. luokkalaisten asenteiden kartoittamiseksi.

2.1 Monikulttuurinen musiikkikasvatus

Koska suomalainen kansanmusiikki ei ole enää kaikkialla raikuvaa, yhä laajalti suullisena perintönä etenevää, omalle kansallemme tutuinta musiikkia, mielletään se kulttuurisensitiivisessä mielessä samalla tavalla etniseksi musiikkilajiksi kuin mikä tahansa muukin kansanmusiikki. Koska tutkielmani aihe käsittelee paitsi toiminnallista, praxiaalista musiikkikasvatusta, myös oman kulttuurimme yhden merkittävän tekijän, musiikin, nykytilannetta, tarkastelen asiaa myös kulttuurisensitiivisestä näkökulmasta. Käsittelemkin seuraavassa monikulttuurista musiikkikasvatusta ja monikulttuurisuutta lähinnä käsitteen määrittämisen muodossa.

Kulttuurisensitiivisellä tarkoitetaan tämän tutkielman yhteydessä yleisesti erilaisten kulttuurien kohtaamisen taitoa. *Kulttuurisensitiivinen musiikkikasvatus* on nimensä mukaisesti musiikkikasvatusta, jossa ollaan herkkiä musiikkiin vaikuttavalle kulttuurille ja sen ominaispiirteille. Tässä tutkielmassa kulttuurisensitiivisyys kohdistuu suomalaiseen kansanperinteeseen ja erityisesti kansanmusiikkikulttuuriin.

Termiä *monikulttuurinen musiikkikasvatus* määritellään huomattavasti harvemmin kuin käytetään. Tämä onkin johtanut käsitteen käyttämiseen niin laajasti, että sen ajatellaan usein pitävän sisällään kaiken, mikä jollain tavalla käsittää jotakin kansainvälistä tai alkuperältään vierasta. Kulttuurien monimuotoisuuden huomioon ottavasta musiikkikasvatuksesta käytetään yleensä termiä *monikulttuurisuus* tai joskus englanninkielisissä teksteissä termiä *interkulttuurisuus*, eli *kulttuurienvälinen*. (Kwami, 1993.)

Termi *monikulttuurisuus* lienee vakiinnuttanut asemansa yleisimpänä. Heidi Westerlundin (1998) mukaan termi on otettu käyttöön kulttuurisen monimuotoisuuden tiedostamisen seurauksena. Tässä kontekstissa *monikulttuurisella* musiikkikasvatuksella tarkoitetaan erilaisten musiikkien ja traditioiden sisällyttämistä musiikin opetukseen esteettisen ja eettisen pluralismin hengessä.

Kwami (1993) puolestaan käyttää termiä *monikulttuurisuus* niin sanottujen alempien tasojen monikulttuurisuudesta, jossa kulttuurien välillä ei ole todellista kommunikaatiota. *Kulttuurienvälisyys*, eli *interkulttuurisuus* on sen sijaan Kwamin käyttämä termi todellisen kulttuurisen yhteen liittymisen sekä tasa-arvon sisältämälle monikulttuurisuudelle. Kwamin käsitteiden erotelu toisikin selvennystä käsitteiden käyttötapaan ja sen myötä koko keskusteluun, mutta jostain syystä *interkulttuurisuus* ei ole yleistynyt käytössä. Saamme tyytyä sekavuutta aiheuttavaan tilanteeseen, jossa *monikulttuurisuutta* käytetään sekä syvällisen kulttuurien välisen yhteistyön laatumääreenä, että myös ilman todellisen kommunikaation vaatimusta eri kulttuurien välillä. (Idstam, 1999.)

2.2 Musiikkikasvatuksen filosofiaa

Eri kulttuurien omat musiikit ilmestyivät musiikkikasvattajien keskusteluun 1980-luvulla. Monet yksittäiset musiikkikasvattajat tai siitä kirjoittavat niin Suomessa kuin muuallakin olivat toki jo aiemmin aloittaneet etnisen musiikin käytön opetuksessa. Kuitenkin vasta 80-luvun puolella musiikkikasvatusfilosofioiden voidaan katsoa nousseen keskustelun aiheeksi ja eriytyneen lähes heti kahdeksi rintamaksi. Keskustelu näytti aluksi olevan pintapuolista ja koskevan opetussisältöjä ja muotoseikkoja. Lopulta kuitenkin ymmärrettiin ongelman vakava luonne: enää ei kiistely pikkuasioista, vaan musiikin ontologiasta. Kysymys oli siitä, mikä on musiikin syvin olemus ja merkitys. (Idstam, 1999.)

2.2.1 Esteettinen musiikkikasvatusfilosofia

Toiselle puolelle jäivät vanhemman, esteettisen tradition kannattajat, kuten Keith Swanwick ja Bennet Reimer. Esteettisen musiikkikasvatusfilosofian mukaan musiikki on esteettinen objekti, jota tarkastellaan pyyteettömän tarkkaavaisuuden tilassa. Kantin luoman filosofisen käsitteen mukaisesti musiikki itsessään, "an sich", on kuuntelemisen ja kokemisen kohde. (Swanwick, 1994; Reimer, 1994). Klassisessa autonomiseen estetiikkaan pohjautuvassa musiikkikasvatuksessa musiikin keskeiset merkitykset etsitään musiikillisista rakenteista, eikä huomiota kiinnitetä sen ulkopuolelle, kuten kilpailevassa, etnomusikologisessa musiikkikasvatuksen filosofiassa. (Moisala 1991, 7).

2.2.2 Praksiaalinen musiikkikasvatusfilosofia

Toiseen rintamaan musiikkikasvatuskeskusteluissa nousivat siis etnomusikologisen musiikkikäsitteksen nimiin vannovat musiikkikasvattajat, joille musiikki on verbi, tekemistä. Filosofinen perusta tälle käsitykselle on löydettävissä pragmaattisesta filosofiasta, lähinnä John Deweyltä (Määttänen & Westerlund 1999). Myös praksiaaliseksi musiikkikasvatukseksi kutsuttavan suuntauksen tärkein lanseeraaja on David J. Elliot, jonka kritiikki esteettistä musiikkikasvatusfilosofiaa kohtaan kohdistuu ennen kaikkea esteettisen kokemisen kuuntelupainotteiseen ja sitä kautta passivoivaan lähtöajatukseseen. Hänen mukaansa esteettisen filosofian koulukunta näkee musiikin objektina, jotka ovat irrallaan esittäjistään, kulttuuristaan ja muusta ympäristöstään.

Elliot määrittelee musiikin käsitteen suorittamisen ja esittämisen kautta. Jo suuntauksen nimestä näkee, että musiikki ja musiikkikasvatus nähdään praksiaalisessa filosofiassa erilaisina käytäntöinä ja muusikkous olemukseltaan toiminnallisena. Käytännön toiminnassa, koulujen musiikkikasvatustyössä, praksiaallinen ote näkyy oppilaiden soittamisena, laulamisena ja muuna itse tekemisenä. Itse tekeminen ilmenee erityisesti musiikin esittämisessä, joka ei Elliotin mukaan ole koskaan päämäärätöntä puuhastelua, vaan aina tietoista, tarkoituksellista toimintaa. (Elliot 1995; Pöyhönen 2003.)

Kuunteleminen, säveltäminen, improvisointi ja johtaminen ovat myös mukana Elliotin teoriassa, mutta erityisesti painotetaan esittämiseen, jonka kautta Elliot johtaa kaiken musiikkiin liittyvän taidon, myös kuuntelemisen. Esittämisessä toiminta on niin ilmeistä, ettei mitään oleellista voi jäädä huoma-

matta. Elliot näkeekin musiikillisen tietämyksen kasvavan kahdella tavalla: tulkitsemalla tietoa käytäntöön sekä musiikillisen ongelmanratkaisun kautta. Musiikillinen ongelmanratkaisun ainekset ovat tarjolla nimenomaan vain tilanteissa, joissa musiikkia tehdään itse. Itse tekemällä mahdollistetaan kriittikki omaa toimintaa kohtaan ja samalla kokemuksellinen oppiminen siitä, mitä tehdään. Oppikirjoista ei Elliotin mukaan musiikin taitoja voi oppia. (Elliot 1995.)

Elliot ei valitettavasti puhu asenteista musiikin oppimisessa ja tekemisessä, joten tämän tutkielman empiriaan Elliotin teoriaa sovelletaan vain työtavan ominaisuudessa: laulaminen, tanssiminen, esittäminen ja ylipäänsä itse tekeminen on hyvin keskeistä kansanmusiikkikerhon toiminnassa.

Praksiaaliselle musiikkikasvatusfilosofialle hyvin kuvaava on se, että alan musiikkikasvattajat ovat lanseeranneet *musisoimiselle* termit *musicizing* (Elliot 1995) ja *musicking* (Small 1997), jotka tulevat suoraan englannin kielen verbistä *to make music*. Näiden termien tarkoituksena lieneekin korostaa musiikin funktion ja merkityksen toiminnallista ja kontekstuaalista puolta. (Idstam 1999.)

Praksiaalisen filosofian mukaisen musiikkikasvatuksen perustan muodostaa se peruslähtökohta, että musiikkikasvatus kaikkine piirteineen ja ominaisuuksineen on aina kiinteästi yhteydessä musiikin olemukseen. Praksiaalisissa käytänteissä nähdään myös, että musiikkikasvatuksen merkitys on yhteydessä yleisestikin musiikin merkitykseen ihmisen arkielämässä. Musiikki tulee siis myös koulussa nähdä yksittäistä oppiaineita merkittävämpänä tekijänä. (Idstam 1999.)

Regelskin (1998) mukaan ainoa mahdollisuus vaikuttaa oppilaisiin musiikkikasvatuksen keinoin lähtee nimenomaan siitä ajatuksesta, että musiikki jollain muotoa kiinnostaa jokaista lasta ja nuorta. Musiikki on siten hyvin henkilökohtainen tapahtuma, jossa ei voi epäonnistua, mutta jolle ei toisaalta voi – eikä pidäkään – asettaa tarkkoja tavoitteita ja päämääriä. Regelski ei aseta-kaan eri musiikinlajeja arvojärjestykseen vaan korostaa musiikin mielekkyyttä ja sitä tavoitetta, että musiikkikasvatuksen myötä voitaisiin tarjota lapsille ja nuorille perustaidot musiikkiin ja sen kautta mahdollisuus elinikäiseen mielihyvän löytämiseen musiikista. (Regelski 1998, 29: 1999, 25 – 26.)

Elliotin (1995, 113 – 115) mukaan ajan, energian sekä taloudellisten resurssien panostaminen tällaiseen kohteeseen, joka ei ole selkeästi biologiseen tai muuhun selviytymiseen johtava, kasvattaa itsetietoisuutta ja itsetuntemusta. Tämä selittääkin, miksi ihmiset ovat valmiita satsaamaan joskus hyvinkin suuria summia rahaa sekä toisaalta suuria henkisiä ja ajankäytöllisiä uhrauksia musiikin parissa toimimiseen.

2.3 Oman kansanperinteen merkitys

On itsestään selvää, että lapselle opetetaan oma äidinkieli ennen vieraita kieliä. Näin vieraankin kielen oppiminen perustuu niille lähtökohdille ja käsitteille, jotka oppilas on oman äidinkielen tunteuksensa kautta saanut. Yhtä itsestään selvää tulisi olla, että näin toimitaan myös musiikin opetuksessa: lapselle pitää siis opettaa ennen muuta oma musiikillinen äidinkieli – omia kansanlauluja ja omalle kulttuurille ominaisia musiikin toimintatapoja – ennen vierasperäiseen musiikkiin tutustumista. Näihin ajatuksiin pohjautuen tarkastelen seuraavassa tunnettujen musiikkikasvattajien näkemyksiä oman kansanperinteen merkityksestä musiikkikasvatustyössä taustaksi toiminnalliselle, omaan kansanmusiikkiimme pohjautuvalle tutkimuskohteelleni: kansanmusiikkikerholle.

Unkarilainen Zoltan Kodaly (1882 – 1967) on yksi aikamme huomattavimmista musiikkipedagogeista ja tunnettu erityisesti korostamastaan periaatteesta, jonka mukaan lauluopetuksessa tulee käyttää vain ja ainoastaan oman maan kansanmusiikkia. Hänen mukaansa 1940-luvulla Unkarissa kehitetyn, tänäkin päivänä laajalti musiikin varhaiskasvatusta hallitsevan Kodaly-metodin pääajatuksena on perustaa musiikinopetus kansanlaululle ja omalle kansanperinteelle (Hongisto-Åberg, Lindeberg-Piiroinen & Mäkinen 1994; Linnankivi, Tenkku & Urho 1988.)

Kodaly tähdensi musiikin merkitystä ihmisen kokonaispersoonallisuuden kehittymisen sekä toisaalta myös omaleimaisen kansallisen kulttuurin säilymisen kannalta. Hän vaatikin, että musiikkikasvatuksen materiaalin tulisi aina ensisijaisesti löytyä oman kansanperinteen runoudesta ja laulustosta

(Hongisto-Åberg, Lindeberg-Piironen & Mäkinen 1994; Linnankivi, Tenkku & Urho 1988.)

Kodaly itse alkoi käyttää kansanmusiikkia musiikkikasvatustoimintansa pääaineena jo vuodesta 1911 lähtien, sillä hän otaksui, että kansan omat lastenlaulut ja leikit sisältävät omalle kielelle tyypillisen luonteen, sävelkulun ja rytmin. Näin ollen Kodaly katsoi oman, tutun musiikillisen aineksen helpottavan musiikin ja laulujen oppimista. Tästä voidaan johtaa käsite musiikillisesta äidinkielestä, joka olisi parasta oppia ennen vieraisiin kieliin, muiden kulttuurien musiikkilajeihin tutustumista (Forrai 1989.)

Vakiintumattoman ja melko moniselitteisen musiikillisen äidinkielen termin rinnalle voidaan tässä nostaa myös termi enkulturaatio, jota kulttuuriantropologit ovat yleisesti käyttäneet puhuessaan sellaisesta kasvatuksesta ja oppimisesta, jossa vanhemmat sukupolvet siirtävät kulttuuria nuoremmille. Enkulturaatio tarkoittaa siis kulttuurisessa ja historiallisessa kontekstissa tapahtuvaa, koko elämän kestävästä oppimista. Samalla se on sisäistymisprosessi, jonka aikana kulttuurin käyttäytymistavat ja arvot opitaan vanhemmilta kulttuurin kantajilta. (Jargon 1995, 52.)

Sloboda (1985) puhuu puolestaan enkulturaatiosta kuvaillessaan musiikillisen lahjakkuuden kehittymistä. Slobodan mukaan ihminen omaksuu spontaanisti musiikillisiä taitoja jo syntymästä alkaen. Näin ollen enkulturaatiota tapahtuu luonnostaan, ilman tietoista opetusta ja harjoittamista. (Sloboda 1985).

Antropologian käsitesanakirja Jargon (1995, 52) tuo esiin myös sen, että enkulturaatiota käytetään usein etenkin kulttuuriantropologian kentällä syno-

nyymina käsitteelle sosialisaatio. Tarkalleen ottaen sanat eivät ole synonyymejä, mutta sosialisaatio ja enkulturaatio eivät myöskään sulje toisiaan pois. Sosialisaatio painottaa muiden yhteisön jäsenien keskuudessa tapahtuvassa oppimisessa ensisijaisesti yhteiskunnan jäsenyyteen kasvamista ja yhteiskunnan yleisten normien ja sääntöjen omaksumista. Enkulturaatio puolestaan korostaa kulttuurisen yhteisön jäseneksi kasvamista ja oman kulttuurin oppimista. Tiivistetysti sosialisaatioprosessissa siis sosiaalistutaan yhteiskuntaan ja enkulturaatiossa opitaan ja sisäistetään kulttuuri. (Jargon. 1995, 52; Kneller 1966, 12, 42; Suoranta 1999, 144.)

Kodalý puhui arvokkaan ja hyvän musiikillisen materiaalin puolesta, mutta musiikin ”riittävän hyvyyden” määrittelystä on jälkipolvilla riittänyt pohdittavaa ja tulkittavaa. Kodalýn tärkein viesti on kuitenkin saada musiikin opetuksen lähtökohdaksi kansojen omat laulut, omalla kielellä, ei esimerkiksi muiden kansojen laulustosta omalle kielelle kääntäen. Erityisesti pienempien lasten kanssa kansanmusiikkia tulisi käyttää enemmän, koska loruilut ja runot ovat jo kielen oppimisen kannalta tärkeitä (Forrai 1989.)

Kodalýn jalanjäljissä myös eräs toinen unkarilainen musiikkikasvatuksen asiantuntija, professori Forrai, on koonnut ohjeita laulamisesta sanomalla, että lasten käytössä olevan laulumateriaalin on oltava laadukasta ja että kunkin kansan keskuudessa opetettavien laulujen pitäisi pohjautua oman maan kansalliselle perinteelle: siis Unkarissa unkarilaiselle, Suomessa suomalaiselle (Wood 1982; Hongisto-Åberg, Lindeberg-Piiroinen & Mäkinen 1994; Linnankivi, Tenkku & Urho 1988.)

Saksalaisen musiikkikasvatuksen uranuurtajan, Carl Orffin periaatteita sovelletaan niin ikään käyttämällä materiaaleina kunkin maan omaa kansanpe-

rinnettä runoineen, lauluineen ja sanontoineen. Lisäksi Orffin mukaan musiikki yhdistetään aina liikkeeseen, tanssin ja puheeseen ja on siten tarkoituksenmukaista vain aktiivisen osallistumisen kautta. (Wood 1982; Hongisto-Åberg, Lindeberg-Piiroinen & Mäkinen 1994; Linnankivi, Tenkku & Urho 1988.)

Oma kansanperinne ja sen merkitys on tämän tutkimuksen empiirisen toteutuksen lähtökohta, sillä itse tulevana musiikkikasvattajana koen hyvin tärkeäksi sen, että lapset tuntisivat omaa kansanmusiikkiamme. Lisäksi olen itsekin käytännössä kokenut, että suomalainen lapsi oppii suomalaisesta perinteestä poimittua materiaalia – niin riimejä, rytmejä kuin melodioitakin – nopeammin kuin muuta, vierasperäistä musiikkiainesta. Koko tutkimuksen tarkoitus saakin näin ollen alkunsa halusta selvittää, millaisilla tekijöillä suomalaisesta kansanmusiikista voisi saada lasta kiinnostavaa ja kuinka sen myötä musiikinopetustyössä saisi luotua vankan pohjan tuloksetkaalle musiikkikasvatukselle.

2.4 Suomalainen kansanmusiikki

Kansanmusiikki on yksi keskeisimmistä kansanperinteen lajeista ja sen perusaineiksina ovat sävelet ja sanat sekä erilaisin keinoin saadut äänitehosteet (muun muassa koputukset, vingahdukset ja tömähdykset). Kansanmusiikki sisältää usein pelkän musiikin ohella myös aineksia muista taiteenlajeista. Suomalaiselle kansanmusiikille on tyypillistä yhdistää musiikkiin runoutta ja liikuntaa riimilaulujen sekä laulun tahtiin esitettävän tanssin muodossa. Kansanmusiikin erityinen piirre ja tuntomerkki on suullisena perimänä eteneminen sekä osittain sen myötä sekä improvisoinnin kautta tapahtuva jatkuva muuntelu, sävelmien varioiminen. (Ala-Könni 1977, 9 – 11.)

Suomalainen kansanmusiikki on tonaliteetiltaan diatonista, eli sävelmät perustuvat seitsensäveliseen asteikkoon. Kromaattisuutta, samoin kuin heijastumia kirkkosävellajeista, esiintyy harvoin. Sävellajeista suomalainen kansanmusiikki ja erityisesti sen soitinmusiikki on enimmäkseen duurivoittoista. Molliakin toki esiintyy, etenkin laulettuissa kansanmusiikissa sekä runolaulun vanhimmissa kerrostumissa. Tavallisin muotorakenne suomalaisessa perinemuusiikissa on nelisäkeinen, parillinen lauseke ja sävelmät sisältävät usein paljon kertauksia ja muuta toistoa. Laajimmissa rakenteissa saattaa kuitenkin olla jopa yli kaksikymmentä sävelmäsäettä ja muunteluperinne tuo kansansävelmien yksinkertaisiin teemoihin pituutta ja vaihtelua. (Ala-Könni 1977, 11.)

Suomalainen kansanmusiikki ei tunne erityistä kaupunkilaisperinnettä, sillä vielä 1800-luvun loppupuolellakin maamme väestöstä vain noin 12,5% asui kaupungeissa. Sata vuotta tästä taaksepäin, 1800-luvun alussa, kaupungeissa

asui vain noin 5% väestöstämme. Suomalainen kansanmusiikki onkin alkujaan lähinnä talonpoikaisperinne, sillä se kytkeytyy pitkälti agraariyhteiskunnan tarpeisiin ja toimiin. Suomalaisten siirtyminen kaupunkeihin viimeisen kahden vuosisadan aikana näkyy Ala-Könnin (1977, 9 – 10.) mukaan voimakkaasti myös kansanperinteessä tapakulttuurin väljähtymisenä sekä kansantaiteen tason laskemisena.

Ratkaiseva muutos suomalaisessa yhteiskunnassa ja samalla kulttuuriperinteissä voidaan katsoa tapahtuneen toisen maailmansodan jälkeen. Parin vuosikymmenen sisällä kaupunkiväestön osuus kasvoi yli 50 prosenttia ja maaseudun tyhjenemisen myötä sen sosiaaliset instituutiot heikkenivät. Samaan aikaan tapahtui yleisesti voimakasta kasvua joukkoviestinnässä ja kaupallisessa kulttuuriteollisuudesta, joiden mukana maaseudusta tuli osa teollistunutta maailmaa. Maailman kuvainnollisesti pienennyttyä sekä maaseudun teollistuttua ja kaupallistuttua muuttuivat kansanmusiikin säilymisen mahdollisuudet ja tavat suuresti entisestä. Kun kansanmusiikki saattoi aikaisemmin elää ja kulkea sukupolvelta toiselle ikään kuin huomaamatta, ei se enää ollut mahdollista. Kansanmusiikki täytyi joko siirtää kokonaan historiallisiin arkistoihin tai nostaa tietoisesti ylläpidetyksi, yhdenlaiseksi musiikin ja kulttuurin muodoksi muiden musiikkigenrejen rinnalle. (Gronow 1981, 14 – 17.)

Suomalainen kansanmusiikki on saanut alkunsa työn ja juhlan äärellä, kaikissa ihmiselämän vaiheissa paikkansa lunastaneena tarvemusiikkina. Kansanmusiikki palveli milloin työtä, milloin juhlaseremoniaa, milloin erilaisia taikoja, riittejä ja hartauden harjoittamista. Hieman kehittyneemmässä muodossaan perinnemusiikin tarkoituksena oli joskus myös vain viihdyttää ja toteuttaa kansantaiteena irrallisempiakin henkisiä ja maallisia tarpeita. Viih-

teellisessä tarkoituksessaan kansanmusiikkia tosin on hieman väheksyvään sävyyn nimitetty joutomusiikiksi, tarvemusiikin vastakohtana. Nykyisin perinnesävyissä ei ole enää erillistä tarve- tai joutomusiikin ryhmää, vaan kaikki kansanmusiikki elää lähinnä harrasteena, aiemman palvelutarkoituksensa varjona. (Ala-Könni 1977, 9 – 11.)

Tutkijan oman kokemuksen mukaan suomalainen kansanmusiikki ei näyttele kovinkaan suurta roolia nykypäivän koulun musiikinopetuksessa. Opetussuunnitelman perusteissa oman kansanperinteen merkitys mainitaan ohimennen: yksi vuosiluokkien 1 – 4 keskeisimmistä musiikin opetuksen tavoitteista vuoden 2004 opetussuunnitelman perusteiden mukaan on kehittää

laulu-, soitto- ja kuunteluohjelmistoa, joka tutustuttaa oppilaan sekä suomalaisen että muiden maiden ja kulttuurien musiikkiin ja sisältää esimerkkejä eri aikakausilta ja eri musiikin lajeista. (Opetushallitus 2004, 233.)

Tämän maininnan lisäksi musiikin oppikirjoissa kansanmusiikkia on yleensä muutaman kansanlaulun ja pienen kansansoitinesittelyn verran. Usein kansanmusiikki jääkin sen myötä pieneksi teemajaksoksi esimerkiksi Kalevalapäivän tienoilla toteutettavaksi. Se taas on kaukana siitä tavoitteesta, että suomalaisten lasten musiikkikasvatuksen perustana olisi suomalainen musiikki. Näin ollen kerhotoiminnan merkitys korostuu entisestään tavoitteessa siirtää ja säilyttää omaa kansanperinnettä ja siten muun muassa suomalaista kansanmusiikkia sukupolvelta toiselle.

2.5 Asenteiden kehittyminen

Smithin (1971 ks. Jaakola & Mäkinen 1994, 176.) mukaan asenne on opittu ja yleensä melko muuttumaton uskomusten järjestelmä, joka koskee tiettyä asiaa tai tilannetta sekä ohjaa yksilön toimintaa totuttuun suuntaan. Toisen määritelmän mukaan asenteet ovat valmiuksia, joiden mukaisesti yksilö reagoi kohteeseen. Asennoitumisen kohteena voivat olla henkilöt, asiat, instituutiot, tilanteet tai ajatukset. Psykologisen määritelmän mukaan asenne on enemmän tai vähemmän pysyvä tapa reagoida tiettyihin objekteihin tai henkilöihin joko positiivisesti tai negatiivisesti (Bruno 1986, 19). Viimeiseksi mainitussa määrittelyssä siis on tilaa eräänlaiselle oppimiselle, joka saattaa vaikuttaa asenteiden muotoutumiseen elämän varrella hyvinkin paljon.

Rainio ja Helkama (1974, 117.) puolestaan näkevät asenteet kolmessa eri komponentissa: affektiivisena, kognitiivisena ja toiminnallisena käyttäytymismallina. Asenteet ovat siis tunteiden, ajatusten ja käyttäytymistoiminnan yhteinen organisaatio, johon pohjautuvaa asennemallia kutsutaan kolmen komponentin teoriaksi. Kolmesta komponentista affektiivinen komponentti määrittyy asennoitumisen kohteen herättämän mieluisuuden ja epämieluisuuden perusteella. Kognitiiviseen komponenttiin liittyy tiedollistamisen ehto: omien tietojen perusteella asennoitumisen kohteesta muodostetaan arvottava ja merkityksiä antava kuva, joka sitten heijastuu asenteeseen esimerkiksi arvostamisena tai toisessa ääripäässä mitättömänä pitämisenä. Toiminnallinen asennekomponentti on toimintavalmiutta, joka vaihtelee riippuen asennoitumisesta toiminnan kohteeseen (Karvonen 1967, 14 – 22).

Etenkin kielen oppimista ja siihen asennoitumista tutkineet Khan & Weiss (1973, 770 – 774) ovat huomanneet, että oppilaiden asenteiden merkitys voi olla jopa taipumusta tai aiempaa opintomenestystä suurempi niin kognitiivisen kuin affektiivisenkin käyttäytymisen oppimisessa. Oppilaat, jotka asennoituvat positiivisesti opittavaan asiaan ja kouluympäristöön yleensä, oppivat enemmän kuin negatiivisesti asennoituvat oppilaat. (Khan & Weiss, 1973, 770 – 774) Tosin tässä on huomattava, että hyvin oppivat oppilaat omaksuvat yleensä myös helpommin myönteisiä asenteita. (Stern 1983, 386). Saman voi olettaa pätevän myös, kun omaksutaan kansanmusiikin toimintatapoja sekä asenteita kansanmusiikkia kohtaan: musiikkia jo aiemmin harrastaneet ja sen myötä vahvistusta omalle osaamiselleen ja kyvykkyydelleen saaneet oppilaat asennoituvat helpommin myönteisesti uudenlaista musiikkikerhoa kohtaan.

Ihmisen olemassaolo kaikinensa on hyvin vahvasti sidoksissa kulttuuriin, eivätkä siten myöskään asenteet voi syntyä sosiaalisessa tyhjiössä. Helkaman, Myllyniemen ja Liebkindin (1999) mukaan yksilö muuttaa asenteitaan vuorovaikutuksessa ympäristönsä kanssa. Asenteet voivat muuttua esimerkiksi opiskeluympäristön paineiden alaisena, mutta muutos saattaa tällaisessa tilanteessa olla tilapäistä, samaistumistyyppistä. Samaistumistyyppisestä asennemuutoksesta puhutaan silloin, kun asennemuutos kestää vain niin kauan kuin samaistuminenkin. Kun elämäntilanne muuttuu esimerkiksi siten, ettei opiskeluympäristöön enää olla kiinteässä vuorovaikutuksessa, yksilö palaa helposti entisiin, alkuperäisiin asenteisiinsa. (Helkama ym. 1999, 188 – 194.)

Asennemuutoksesta voidaan puhua, kun muutokset käyttäytymisessä asennoitumisen kohdetta kohtaan ovat mahdollisimman pysyviä. Asenne on helppo oppia, mutta kun se on kehittynyt riittävän vahvaksi, sitä on vaikea

muuttaa. Asenne nimittäin itsessään vastustaa omaa muuttumistaan ja asennemuutokset jäävät helposti vain väliaikaisiksi. Varmin keino asenteiden muuttamiseen on saada aikaan ristiriita kolmen eri asennekomponentin välillä. Kun yksi komponentti muuttuu, ennustelee se mahdollista muutosta samaan suuntaan myös muissa asenteen komponenteissa (Rainio & Helkama 1974.) Mikäli esimerkiksi saadaan aikaan muutos toiminnallisessa asennekomponentissa siten, että toiminnallinen osallistuminen kansanmusiikkiin alkaa kiinnostaa oppilasta mielekkään tanssi-, laulu- tai leikkituokion jälkeen, voi ajan kanssa koko asennoituminen kansanmusiikkia kohtaan muuttua myönteisemmäksi.

2.5.1 Musiikilliset preferenssit

Meillä jokaisella on omanlaisemme ajatus siitä, millaisesta musiikista pidämme ja enemmän tai vähemmän pohdittuja selityksiä sille, minkä perusteella teen omat valintani vaikkapa konsertin, levyostoksen tai radiokanavan valinnasta. Muoti kulkee myös musiikissa ja säätelee sitä, mitä eri ikäiset eri aikakausina yleisimmin kuuntelevat. Tutkimusten mukaan ennalta tutut, tunnistettavat ja melko helpot sävelkulut ovat yleisemmin kiinnostavampia ja miellyttävämpiä kaiken ikäisten mielestä, aivan pienestä lapsesta aikuiseksi saakka. (Hargreaves 1986.) Näin ollen kansanmusiikin uskoisi saavan helposti jalansijaa lasten musiikillisten kiinnostuksenkohteiden, eli preferenssien kentällä.

Musiikilliset preferenssit ovat omia musiikillisia mielipiteitä, josta arkikielissä käytetään termiä musiikkimaku. Musiikilliset preferenssit eivät synny satumalta, vaan ne kehittyvät jatkuvasti erilaisten yksilöstä itsestään sekä ym-

päristöstään poimituista tulkinnoista. Kemp (1997, 37 – 40.) sanoo musiikillisten preferenssien olevan aina yksilöllisiä ja vaikuttavan paitsi mielipiteisiin musiikin eri genreistä, myös kuunneltavaan musiikkiin ja kuuntelemisen strategioihin.

Zillmann ja Gan (1997, 171 – 181.) jakavat musiikilliset preferenssit kolmeen eri tyyppiin: sosiaaliin, yksilöllisiin sekä tilannekohtaisiin tekijöihin, jotka kukin eri tavalla säätelevät preferenssien syntymistä. Sosiaaliset tekijät musiikillisten preferenssien taustalla liittyvät usein kypsymiseen ja säätelevät lähinnä nuorisokulttuureina tunnettuihin musiikkityyleihin, kuten rock-, pop- ja punkmusiikkiin liittyviä preferenssejä. Sosiaalisille tekijöille tyypillistä on, että musiikillisen yhteenkuuluvuuden ja musiikkilajin kuuntelemisen ohella kulttuuriin sisältyy paljon muitakin tekijöitä: pukeutumisen, hiustyylin ja muun ulkoisen käyttäytymisen avulla pyritään osoittamaan ikään kuin jäsenyyttä tiettyyn musiikkikulttuuriin.

Musiikillisia preferenssejä säätelevät yksilölliset tekijät ovat sen sijaan riippumattomia ympäröivästä trendistä. Yksilöllisiin tekijöihin vaikuttaa yksilön oma musiikkimaku ja se, mikä ketäkin esteettisesti tai muilla perusteilla musiikissa miellyttää. Sosiaalisten ja yksilöllisten tekijöiden suhde on hyvin paljon riippuvainen paitsi yksilöstä, myös tilanteesta. Siten oma musiikkimaku ja musiikilliset preferenssit syntyvät elämän varrella milloin enemmänkin kulttuurin ja yhteenkuulumisen eli sosiaalisten tekijöiden, milloin yksilön omien oivallusten perusteella. Preferenssien syntymiseen ja kehittymiseen vaikuttavat aina myös tilanneriippuvaiset tekijät, jotka säätelevät musiikillisiä preferenssejä siten, että esimerkiksi yksilön senhetkinen tunnetila tai laajemmalla aika-akselilla oma elämäntilanne vaikuttaa musiikillisiin kiinnostuksen kohteisiin. (Zillmann & Gan 1997, 171 – 181.)

Koulun musiikkikasvatuksessa luodaan tahallisesti ja tahtomatta musiikillisiä preferenssejä, joihin vaikuttavat aina oppilaiden ikä, sukupuoli, sosiokulttuurinen tausta sekä opetustilanne. Opetustilanteessa preferenssejä säätelevät muun muassa opettajan persoonallisuus, kuunneltava materiaali ja musiikki itsessään, opetusmenetelmät ja kunkin oppilaan viihtyminen opetustilanteessa sekä ryhmän sisäiset tekijät. Onnistuessaan musiikkikasvatuksella saadaan muokattua ja kehitettyä, ehkä jopa manipuloitua musiikillisten preferenssien suuntautumista haluttuun suuntaan. Koulun musiikkikasvatusta voi luonnollisesti myös herättää preferenssejä opetuksessa kuunneltavaan verrattuna aivan erilaista musiikkia kohtaan, ikään kuin kapinahengessä. (Olsson 1997, 290 – 294.)

Edellä mainittuja musiikillisiin preferensseihin vaikuttavia ryhmän sisäisiä tekijöitä ovat esimerkiksi ryhmän jäsenten taidot sekä keskinäiset suhteet. Taidoissa keskeistä on aiempi musiikillinen osaaminen sekä kyky omaksua musiikillista ainesta, lahjakkuudeksi kutsuttu. Ryhmän jäsenten keskinäiset suhteet puolestaan vaikuttavat muun muassa siihen, kuinka rohkeasti oppilaat voivat heittäytyä uuteen asiaan ja kokeilla suorituksia, johon omat taidot eivät välttämättä riitä. Molemmat vaikuttavat toki myös kunkin oppilaan viihtymiseen opetustilanteessa, mikä muokkaa preferenssejä edelleen. (Olsson 1997, 290 – 294.)

Tätä tutkimusta toteutettaessa pyritäänkin sulkemaan pois tämänkaltaiset, oppimista ja preferenssien syntymistä mahdollisesti haittaavat tekijät siten, että kaikille tarjotaan mahdollisuus taitojen oppimiseen ja näyttämiseen aiemmasta musiikin harrastuneisuudesta riippumatta. Kerholaiset eivät esimerkiksi soita kerhossa omia soittimiaan vaan tutustumisen kohteena olevat

soittimet, laulut ja leikit pyritään valitsemaan niin, että ne ovat kaikille uusia ja kerholaiset ovat siten kaikki samalla viivalla taitoja harjoiteltaessa. Myös ryhmässä viihtymiseen keskitytään siten, että yhdessä toimimisen sääntöjä, toisen huomioon ottamista, oman vuoron odottamista ja kerhokavereiden kohtelua harjoitellaan tarvittavissa määrin niin, että jokaisella lapsella on kerhossa hyvä, turvallinen ja hyväksytyt olo.

2.5.2 Asenteet suomalaista kansanmusiikkia kohtaan

Tutkimusaiheena kouluikäisten asennoituminen kansanmusiikkia kohtaan on melko vieras, vaikkakin kansanmusiikin opetukseen kohdistuvia tutkimuksia on tehty muutamia. Muutamana esimerkkinä Cornell Washingtonin yliopistosta tutki vuonna 1990 Kaustisen Kansanmusiikki-instituutin Kantele kouluun – projektin vaikutuksia ja samalla kanteleen merkitystä suomalaisessa perinteessä. Lindblom (1991) taas kartoitti kansanmusiikin opetusta lukiossa ja Koskela sekä Viskari (1988) viisikielisen kanteleen käyttöä musiikinopetuksen peruselementtien opettamisessa. (Kupsu & Linna 1998, 37.)

Lähimmäksi tämän tutkimuksen aihetta ovat aiemmin opinnäytetöissään kohdentaneet Hyttinen ja Taivassalo (1986) tutkiessaan nuorten asennoitumista suomalaiseen kansanmusiikkiin sekä Kupsu ja Linna (1998) tutkiessaan peruskoulun viidesluokkalaisten asennoitumista kansanmusiikkiin. Näistä varhaisempi, Hyttisen ja Taivassalon opinnäytetyö selvitti asenteisiin vaikuttavia tekijöitä, jollaisiksi todettiin ikä, sukupuoli, muut musiikkiharrastukset, koti ja asuinpaikka. Asenteisiin vaikuttavien tekijöiden ohella tutkittiin kansanmusiikin suosiota nuorten keskuudessa. (Kupsu & Linna 1998.)

Tulokset osoittivat nuorten asennoituvan kansanmusiikkiin melko neutraalisti: he pitivät tärkeänä sitä, että kansanmusiikkia tallennetaan ja pidetään yllä tuleville polville. Heistä suurin osa ei kuitenkaan itse ollut kiinnostunut toimimaan aktiivisesti kansanmusiikin säilymisen puolesta. Tutkimuksessa huomattiin tyttöjen asennoituvat kansanmusiikkiin poikia myönteisemmin (Hyttinen & Taivassalo 1986). Saman huomion tekivät opetuskokeilussaan myös Laitinen ja Saha (Saha 1988). Heidän tuloksissaan raportoitiin tyttöjen olleen kansanmusiikista ja kanteleen soittamisesta innostuneempia ja esittävän lauluja paremmin.

Kupsu ja Linna (1998) mittasivat viidesluokkalaisten asenteita kansanmusiikkiin pohjaten kolmen komponentin asenneteoriaan. Tutkimuksessa selvitettiin oppilaiden asennoitumista kansanmusiikkiin ennen opetusjaksoa, jonka jälkeen toteutettiin toiminnallinen, erityisesti viisikielisen kanteleen soittamiseen ja improvisointiin painottuva, viiden oppitunnin laajuinen opetusjakso. Opetusjakson aikana ja sen jälkeen seurattiin jakson vaikutusta oppilaiden asenteisiin. Tutkimuksessa huomattiin, että oppilaiden käsityksen ja asenteet kansanmusiikkia kohtaan olivat alkutilanteessa hyvin neutraalit, koska kokemusta ja tietoa kansanmusiikista ei juurikaan ollut.

Tutkimuksen tuloksena oppilaiden asenteet muuttuivat positiivisemmiksi ja etenkin toiminnallisella opetusjaksolla koettiin saadun aikaan tuloksia asenteiden kehittymisessä myönteisimmiksi. Kuten Hyttisen ja Taivassalonkin tutkimuksessa, myös nyt todettiin tyttöjen asennoituvan kansanmusiikkiin hieman poikia myönteisemmin. Samalla tavoin aiempaa tutkimusta vahvisti se, että oppilaat arvostavat suomalaista kansanmusiikkia, vaikka eivät olekaan valmiita toimimaan sen parissa aktiivisesti. (Kupsu & Linna 1998.)

Tämä tutkimus on edellä esitellyistä lähimpänä viimeisintä, Kupsun ja Linnan tutkimusta viidesluokkalaisten asenteisiin liittyen. Tämän tutkimuksen tutkimusryhmä on kuitenkin vielä nuorempi ja toiminnallinen jakso, jonka aikana tapahtuvia muutoksia mitataan, on huomattavasti Kupsun ja Linnan opetusjaksoa pidempi. Erityistä on myös tutkimuksen nojaaminen praksiאלiseen musiikkikasvatusteoriaan, jossa toiminnallisuutta, itse tekemistä ja erityisesti esiintymistä korostetaan.

3 KANSANMUSIIKKITOIMINTA KARSTULASSA

Karstula on pohjoisessa Keski-Suomessa sijaitseva, vuonna 2004 noin 5000 asukkaan asuttama, suomenkielinen ja maaseutumainen kunta. Historiatietoihin tallennetut tiedot Karstulan kansanmusiikkielämästä ulottuvat vain noin viidenkymmenen vuoden päähän, mutta koko sen ajan kansanmusiikilla ja pelimannitoiminnalla onkin ollut tärkeä asema kunnassa ja kuntalaisissa. Pelimannimusiikin kulta-aikana 1970- ja 1980-luvuilla Karstulassa toimi aktiivisesti noin viidentoista soittajan ryhmä, Karstulan Pelimannit, jonka koko kunta koki vahvasti omakseen. 1990-luvulle saavuttaessa ryhmä kuitenkin lopetti toimintansa soittajien vanhetessa ja samalla into ja tietämys suomalaisesta kansanmusiikista uhkasi yleisen trendin mukaisesti hiipua Karstulassakin.

Pienen hiljaiselon jälkeen kansanmusiikki on paikkakunnalla jälleen nousussa uuden sukupolven kansanmuusikoiden otettua johdon käsiinsä uuden vuosituhannen kynnyksellä. Kansanmusiikkitoiminta on jälleen vilkasta ja vahvasti perinteitä kunnioittavaa. Muutamien jäljellä olevien vanhemman polven pelimannien toimiessa innokkaina ja arvostettuina opastajina ja kuniavieraina, Karstulan kansanmusiikkielämässä näkyvät 2000-luvulla erityisesti lapset ja nuoret. Esimerkiksi tässä toimintatutkimuksessa empirian kohteena oleva kansanmusiikkikerho on paikkakunnan kansanmusiikkiyhdistyksen järjestämä. 3. luku paneutuu tarkemmin kansanmusiikkielämään Karstulassa kuvaamalla niin perinteitä kuin nykyistä toimintaakin.

3.1 Kansanmusiikkiperinteet

Karstulalaisen kansanmusiikkikulttuurin tallentaminen ulottuu 1950-luvulle, jolloin Karstulassa musisoi jousiyhtye. Varsinainen pelimannitoiminta alkoi kuitenkin vasta syksyllä 1972, jolloin jousiyhtyeen jäsenet, Ukko Karstu ja Max Remo, päättivät aktiivisemmin herättää jokseenkin uinuvaa pelimanni-perinnettä paikkakunnalla. Karstulan Pelimannit käynnistikin toimintansa samana vuonna Karstulan kansalaisopiston piirinä, Max Remon johdolla. Soittajia oli heti aloituskerrasta lähtien lupaava määrä ja Karstulan pelimanneissa soittikin yhtyeen elinkaaren aikana kaiken kaikkiaan viitisentoista pelimannia. (Koski 1998, 589 – 590.)

Karstulalaiset ottivat alusta saakka Pelimannit omakseen, josta hyvänä esimerkkinä on se, että Pelimannien hankkiessa esiintymisasukseen Karstulan miesten kansallispukua, kerääntyi suuri osa varoista paikkakunnan eri yhteisöjen lahjoituksista. Karstulan Pelimannit konsertoi sekä omissa että paikkakunnan mieskuoron konserteissa sekä esiintyi paikkakunnan eri tilaisuuksissa, aina taatulla yleisömenestyksellä. Ajan kuluessa ja soittajien vanhentuessa Karstulan Pelimannien toiminta kuitenkin väistämättä hiipui vähitellen siten, että yhtyeen toiminta päättyi lopullisesti kesään 1994 mennessä. Tästä vielä noin kahden vuoden ajan Pelimannien musiikkia piti yllä yhtyeen jäsenet Jaakko Kuusisto (basso), Juhani Paavola (hanuri), Arvo Piispanen (viulu), Antero Piispanen (viulu) sekä Jussi Ruuska (hanuri) Pelimanniyhtye Wanhat Miehet -nimisen yhtyeen voimin. (Koski 1998, 589 – 590.)

Hetkeksi uinahtaneen kansanmusiikkiperinteen Karstulassa herätti uuden vuosituhannen kynnyksellä jälleen henkiin 3.10.2000 rekisteröity kansanmu-

siikkiyhdistys, Karstulan Uuspelimannit ry. Pieni, mutta aktiivisesti toimiva yhdistys on muutaman vuoden ajan järjestänyt säännöllisesti yhteislauluiltoja, konsertteja ja kansanmusiikkitapahtumia (muun muassa kansanmusiikki- viikko syksyisin) sekä esiintynyt erilaisilla kokoonpanoilla eri tilaisuuksissa. Erityisesti yhdistyksen toimialaa ovat yhä lisääntyvässä määrin lapset, joille vuosittain järjestetään esiintymisiä ja opetusta kansanmusiikin alalta. Vuoden 2004 uutena aluevaltauksena yhdistyksellä on 1. – 3. luokkalaisille järjestettävä kansanmusiikkikerho, jota esitellään tarkemmin luvussa 3.2.

Karstulan Uuspelimannit ry:n yhteydessä toimivan, enimmäkseen laulettua kansanmusiikkia esittävän Topparoikka –kansanmusiikkiyhtyeen riveissä ovat toimintavuosien aikana soittaneet Olli Oikari (mandoliini, kitara, hui-lut), Johanna Valkeinen (5- ja 2-rivinen hanuri), Elina Viljasalo (5-rivinen ha-nuri), Kaisa Kokko (viulu), Heidi Moisio (basso), Kimmo Valkeinen (basso), Lauri Yli-pekka (trumpetti) sekä Niilo Oikari (rummut). Vaikka yhdistyksen aktiivijäsenet ovatkin nuorempaa ikäpolvea, ovat Karstulan muutamat van-hat pelimannit usein mukana tilaisuuksissa kunniavieraina ja –esiintyjinä.

Karstulan pelimannien viulistit parikymmenvuotisen toiminnan aikana oli-vat Tapani Eskola, Matti Istola, Ukko Karstu, Veikko Lahdenvesi, Reino Oi-kari, Arvi Pekkanen, Antero Piispanen, Arvo Piispanen ja yhtyeen johtaja Max Remo. Hanuristeina ovat toimineet Juhani Paavola, Jussi Ruuska ja Rei-ni Taipale, basistina Jaakko Kuusisto sekä harmonin ”tämmääjänä” Heino Luoma-aho. Yhtyeen jäsenistä ehdottomasti eniten pelimannimusiikkia on säveltänyt Matti Istola, jonka sävellyksiä on paikkakunnalla myöhemmin julkaistu nuottivihkona. (Koski 1998, 589 – 590.) Myös sävelmien tallentami-nen äänitteeksi on tämänhetkisen kansanmusiikkiyhdistyksen, Karstulan Uuspelimannit ry:n vuoden 2004 toimintasuunnitelmassa.

3.2 Kansanmusiikkikerho keväällä 2004

Kouluikäisille annettavaa kansanmusiikkiopetusta on Karstulan Uuspelimannit –kansanmusiikkiyhdistyksessä kokeiltu menestyksekkäästi muutamien teemapäivien ja –viikkojen sekä muiden lyhyiden koulutusjaksojen aikana. Kiinnostus lasten kansanmusiikkitoimintaa kohtaan on viime vuosina ollut suuri ja ajatusta säännöllisesti kokoontuvan kansanmusiikkikerhon järjestämisestä lapsille on herätelty jo parin vuoden ajan. Hyvä aika kerhon toteuttamiselle käytännössä tuli kevätlukukaudella 2004, kun tämä 1. – 3. luokkalaisten asennoitumista suomalaiseseen kansanmusiikkiin selvittävä pro gradu –tutkielma tarvitsi toiminnallista tutkimusryhmää.

Karstulan Uuspelimannit ry:n Tolppilan koulun 1. – 3. luokkalaisille tarjoaman kansanmusiikkikerhon historia ulottuu siis vain helmikuuhun 2004 saakka ja tähän asti suunniteltu tulevaisuuskin vain saman vuoden toukuulle. Kysynnän mukaan tarjontaa on kuitenkin varmasti myös jatkossa, sillä paikkakuntalaisten toimijoiden halukkuus kansanmusiikin säilyttämiseksi on suuri. Voidaan ajatella, että tutkimuksen lähtökohtien ja sitä määrittelevien tutkimusongelmien ohella projektin sivutuotteena saadaan vastaus paikalliskulttuurisen tutkimusongelmaan: onko vastaavaa toimintaa mielekästä järjestää jatkossa? Onko lasten kansanmusiikkitoiminnalle (tai kansanmusiikkitoiminnalle yleensä) kysyntää paikkakunnalla? Kansanmusiikkikerhon kevään 2004 toiminnassa on merkittävästi mukana myös Karstulalainen kulttuurisäätiö, Konsta ja Irene Heinon säätiö, jonka yhdistykselle myöntämän 1000 euron avustus mahdollistaa kansanmusiikkikerholle esiintymisasut sekä opintoretken kauden päätteeksi.

Opetusjakson, eli kansanmusiikkikerhon yleisiä tavoitteita:

1. Oppilas saa monipuolisen käsityksen suomalaisesta kansanmusiikista
2. Oppilas tutustuu kansanmusiikkisoittimiin
3. Oppilas tutustuu kansanmusiikin eri työtapoihin: soittamiseen, laulamiseen ja tanssimiseen
4. Oppilaan taidot kansanmusiikin eri osa-alueilla paranevat riippumatta aiemmasta harrastuneisuudesta
5. Oppilas saa myönteisiä kokemuksia kansanmusiikista ja sen harrastamisesta

4 TUTKIMUSONGELMAT

1. – 3. luokkalaisten asenteita suomalaista kansanmusiikkia kohtaan kartoittavan tutkimuksen pääasiallinen tutkimusongelma on:

Onko kansanmusiikkikerholla vaikutusta oppilaiden asenteisiin kansanmusiikkia kohtaan?

Tutkimusongelma jakautuu kolmeen alaongelmaan, jotka ovat:

1. Millaisia asenteita oppilailla on ennen toimintajaksoa? Ovatko asenteet erilaisia niillä, jotka osallistuvat kerhoon ja niillä, jotka eivät osallistu?

2. Mitkä tekijät kansanmusiikkikerhossa vaikuttavat oppilaiden asennoitumiseen kansanmusiikkia kohtaan?

3. Ovatko asenteet muuttuneet toimintajakson lopussa heillä, jotka osallistuivat kansanmusiikkikerhoon? Entä heillä, jotka eivät olleet mukana kerhossa?

Tutkimusongelmia avataan luvussa 5, jossa esitellään tutkimuksen vaiheet ja eritellään aineiston keräämisen tavat tutkimusprosessin eri vaiheissa.

5 TUTKIMUKSEN SUORITTAMINEN

1. – 3. luokkalaisten asennoitumista suomalaiseen kansanmusiikkiin kartoitettava pro gradu –tutkielmani on enimmäkseen kvalitatiivinen, laadullinen tutkimus. Tutkimustulosten ja erityisesti kyselylomakkeella kerättyjen tulosten analysoinnissa tarvitaan toki myös kvantitatiivista, määrällistä tutkimusotetta, mutta pääpiirteissään tutkimus on laadullinen tapaustutkimus. Tutkimus on myös toimintatutkimus, sillä empirian aktiiviryhmän muodostaa säännöllisesti kokoontuva, toiminnallinen kansanmusiikkikerholaisten ryhmä. 5. luvussa tutustutaankin tarkemmin tutkimuksen menetelmiin, metodeihin ja strategioihin, käydään läpi tutkittavien joukon valintaprosessi sekä esitellään tutkimusaineiston keräämisessä käytettävät mittarit ja niiden laatiminen.

Tutkimus on asetelmaltaan pääasiassa kvasikokeellinen, sillä siinä yritetään vaikuttaa asenteisiin toiminnallisen kansanmusiikkikerhon avulla kahden mittauksen välissä. Kokeessa tarkastellaan rinnakkain kahta ryhmää, joista toinen osallistuu tutkimuksen aikana järjestettävään kerhoon. Tämä tutkimus ei ole kuitenkaan puhtaasti kokeellinen, sillä myös se ryhmä, joka ei osallistu kerhoon, on tarkoituksellisesti mukana järjestettävän toiminnan vaikutuspiirissä, eikä näitä kahta ryhmää siten voi arvioida laboratorio-olosuhteiden kaltaisesti ja objektiivisesti. Tutkimus on osaltaan myös kartoittava tapaus-tutkimus, sillä alussa 1. – 3. luokkalaisten asenteet on kartoitettava, jotta niissä mahdollisesti tapahtuvia muutoksia voidaan myöhemmin havainnoida.

Tutkimusmenetelmänä tarkasteltavassa tutkimuksessa on kaikille tutkimukseen osallistuville (eli kaikille Karstulalaisen Tolppilan koulun 1. – 3. luokka-

laisille) suoritettavat alku- ja loppumittaus. Alku- ja loppumittauksien välissä paikallinen kansanmusiikkiyhdistys järjestää tutkijan ohjaaman ilmaisen, vapaaehtoisen ja kaikille tutkimusjoukon oppilaille avoimen kansanmusiikkikerhon, joka käsittää kevään aikana 12 kertaa pidettävän 60 minuutin mittaisen opetustuokion. Opetusjakson varrella kerätään tutkimusaineistoa lisäksi videoimalla lyhyt, keskustelumuotoinen ryhmähaastattelu lähes jokaisen opetusjakson päätteeksi.

Tutkimus on karkeasti jaotellen kolmivaiheinen: alussa kartoitetaan lähtötilanteessa olevat asenteet suomalaista kansanmusiikkia kohtaan alkumittauksen avulla, minkä jälkeen toteutetaan varsinainen asenteiden muokkaamiseen tähtäävä toiminta, kansanmusiikkikerho. Kansanmusiikkikerhon aikana kerhoon osallistuvia haastatteleamalla selvitetään, mitkä asiat vaikuttavat asennoitumiseen ja samalla toimintatutkimuksen sykliperiaattia noudattaen kehitetään kerhoa palautteen ohjaamaan suuntaan. Kolmannessa vaiheessa, kerhojakson päättymisen jälkeen, mitataan asenteet loppuvaiheessa. Sama on selvitetty seuraavalla sivulla olevassa taulukossa rinnastaen tutkimuksen vaiheet luvussa 4 esiteltyihin tutkimusongelman alaongelmiin.

TAULUKKO 1: Tutkimuksen suorittamisen keskeiset vaiheet ja niiden yhteys tutkimusongelman alaongelmiin

TUTKIMUKSEN VAIHE	AINEISTON KERUUTAPA	TUTKIMUKSEN ALAONGELMA	TUTKIJAN ROOLI
Ennen kerhoa	Alkumittaus (kyselylomake)	1. Millaisia asenteita oppilailla on ennen toimintajaksoa?	Mittaustilanteen järjestäminen ja ohjaaminen
Kerhon aikana	Videoidut ryhmähaastattelut	2. Millaiset tekijät vaikuttavat oppilaiden asennoitumiseen kansanmusiikkia kohtaan?	Kerhon suunnitteleminen ja toteuttaminen, aineiston kerääminen
Kerhon jälkeen	Loppumittaus (kyselylomake)	3. Ovatko asenteet muuttuneet toimintajakson lopussa heillä, jotka osallistuivat kansanmusiikkikerhoon? Entä heillä, jotka eivät olleet mukana kerhossa?	Mittaustilanteen järjestäminen ja ohjaaminen (Tutkimusaineiston kokoaminen ja analysointi)

5.1 Tutkimusmetodi ja tutkimusstrategia

Tutkimusasetelmana tässä tutkimuksessa käytettiin tyypillistä kenttäkokeisiin sovellettavaa näennäiskokeellista tutkimusasetelmaa, jossa sekä esikoe että jälkikoe tehdään täsmälleen samanlaisena täsmälleen yhtä aikaa molemmille ryhmille. Esi- ja jälkikokeiden välissä toiselle ryhmälle – joka tässä kvasikokeellisessa tutkimuksessa on siis muodostettu oppilaiden oman vallinnan perusteella – järjestetään asenteiden muuttamiseen tähtäävää toimintaa, eli kansanmusiikkikerho. Koeasetelma on kuitenkin kokeellisesta asetelmasta huolimatta vain kvasi-eksperimentaalinen eli näennäiskokeellinen, sillä tutkimuksen alussa ei esimerkiksi määrätä oppilaita satunnaisesti koe- ja kontrolliryhmiin. Samoin kuten kasvatuksellisten ongelmien tutkimisessa usein on, myös tässä kokeellisessa tutkimuksessa olisi ollut mahdotonta järjestää tutkimusta laboratoriota muistuttaviin olosuhteisiin ja sulkea kerhon ulkopuolella jäävä tutkimusjoukon oppilaiden enemmistö kokonaan kansanmusiikkikerhon vaikutusten ulkopuolelle. (Kari & Huttunen 1981, 40, 75, 80.) Metodiluvussa esitelläänkin tämänkaltaisen tutkimusten tutkimusasetelmien keskeisimpiä piirteitä kvasikokeellisesta tutkimusasetelmasta kertovan otsikon 5.1.4 alla.

Vaikkakin tutkimuksessa käytetään myös määrällisen tutkimuksen keinoja, on tarkasteltavan tutkimuksen metodi pääasiallisesti laadullinen toimintatutkimus, jolle on hyvin tyypillistä, että tutkimuksessa käytetään rinnakkain useita menetelmiä. Myös tässä tutkimuksessa tietoa on kerätty sekä kyselylomakkeen että keskustelun ja haastattelun avulla. Laadullista tutkimusta esitellään tiiviisti luvussa 5.1.1 sekä toimintatutkimusta ja sen yleispiirteitä tarkastellaan lähemmin luvussa 5.1.2. Tutkimusstrategialtaan tämä tutkimus

on case study, eli tapaustutkimus. Tapaustutkimus kohdistuu aina, kuten tässäkin, tiettyyn kohteeseen, jota ei aivan suoraan voi yleistää muualle. Tässä tutkimuksessa kartoitetaan vain ja ainoastaan Karstulalaisen Tolppilan koulun oppilaiden asenteita, mutta tutkimustulokset ovat suuntaa antavia myös yleisempään tarkasteluun.

Tutkimus on osittain kartoittava tutkimus, sillä tutkimusaiheen ollessa aiemmin hyvin vähän tutkittu, pitää asenteet aluksi kartoittaa. Kartoittavaa tapaustutkimusta kuvataan tarkemmin luvussa 5.1.3. Viidennessä luvussa hieman myöhempänä käsitellään lisäksi tutkimuksessa saadun aineiston analysointia (luku 5.4) sekä lopuksi hyvän tutkimuksen edellyttämää kritiikkiä omasta onnistumisestaan (luku 5.5).

5.1.1 Laadullinen tutkimus

Laadullisessa eli kvalitatiivisessa tutkimusotteessa lähtökohtana on todellisen elämän kuvaaminen ja kohdetta pyritään näin ollen lähestymään mahdollisimman kokonaisvaltaisesti. (Hirsjärvi 2000, 152). Kasvatustieteen tutkimuksen menetelmiin laadulliset menetelmät hyväksyttiin laajemmin vasta 1980-luvulla, jota aikaisemmin vallalla oli määrällinen, kvantitatiivinen tutkimusote (Borg & Gall 1998, 379). Borgin ja Gallin (1989, 379) mukaan kvalitatiivisen tutkimuksen malli kehitettiin alun perin sosiaalisten tieteiden tutkimustarkoitukseen, josta se sittemmin todettiin käyttökelpoiseksi myös kasvatukselliseen tutkimukseen.

Laadulliselle tutkimukselle on tyypillistä useiden eri tutkimusmenetelmien yhdisteleminen ja tietoa kerätäänkin muun muassa tapaustutkimuksen, elä-

mäkerran, haastattelun, introspektion, henkilökohtaisten kokemusten, kulttuuristen tekstien ja tuotosten sekä historiallisten, vuorovaikutuksellisten ja visuaalisten tekstien kautta. Laadullinen tutkimus voi painottua mihin tahansa näistä hyvinkin erilaisista menetelmistä, mutta useimmiten tutkijat päätyvät käyttämään rinnakkain useita eri aineistonkeruutapoja. (Denzin & Lincoln 2000, 3 – 4.)

Borg ja Gall (1989) määrittelevät kvalitatiivista tutkimusta kymmenellä piirteellä, jotka ovat tutkimusotteelle luonteenomaisia:

1. Tutkimuksen luonne on holistinen ja se tehdään luonnollisissa olosuhteissa.
2. Pääasiallinen tiedonkeruun lähde ovat ihmiset.
3. Kvalitatiivisten menetelmien painottaminen.
4. Mieluummin tietoisesti valittu otanta kuin satunnaisotanta.
5. Induktiivinen aineiston analyysi.
6. Vankka teoriapohja.
7. Tutkimussuunnitelma kehittyy tutkimuksen edetessä.
8. Subjektilla on merkitystä tiedon keräämisessä (yleistämiseen siis ei aina pyritä).
9. Intuitiivisen tiedon merkitys
10. Sosiaalisten prosessien merkitys.

(Borg & Gall 1989, 385 – 387.)

Tarkasteltavassa tutkimuksessa kohdetta pyritään kvalitatiiviselle lähestymistavalle ominaisella tavalla lähestymään arkipäiväisesti ja kokonaisvaltaisesti. Kansanmusiikkikerhon vaikutuksia ei pyritä sulkemaan laboratorio-maisesti eron käytännön elämästä, vaan tutkimus tehdään luonnollisessa ympäristössä luonnollisten tekijöiden vaikutuksen alaisena. Myös laadulli-

selle tutkimukselle tyypillinen aineistonkeruutapojen yhdistely toteutuu tässä tutkimuksessa, sillä käytössä on niin määrällistä tutkimusta soveltava kyselylomakemittaus, laadullisemman menettelytavan mukaisia avoimia kysymyksiä sekä videolle tallennettavat, keskustelunomaiset ryhmähaastattelut.

Yllä esitelty Borgin ja Gallin kymmenen laadullisen tutkimuksen tunnuspiirrettä toteutuvat niin ikään tässä tutkimuksessa. Ensimmäisessä kohdassa mainittu holistisuus toteutuu tässä siten, että kansanmusiikkiin asennoitumisessa pyritään huomioimaan (ja tarvittaessa myös tuloksissa osoittamaan) lapsen kokemusmaailmaan mahdollisimman kokonaisvaltaisesti vaikuttavat asennetekijät: viihtyminen ryhmässä, onnistumisenkokemukset niin laulamisen, soittamisen, tanssimisen, leikkimisen kuin ryhmässä toimimisenkin osalta, ryhmähenki, ohjaajan suhtautuminen kerholaisiin, kokemukset esiintymisestä ja niin edelleen. Tutkimus tehdään varmasti myös mahdollisimman luonnollisissa olosuhteissa, sillä se toteutetaan iltapäiväkerhona omalla koululla.

Tutkimuksessa pääasiallinen ja myös ainoa tiedonkeruunlähde ovat ihmiset, sillä kaikki tutkimuksesta kerättävä aineisto saadaan Tolppilan koulun 1. – 3. luokkalaisilta. Koska holistisuus ja luonnollisessa ympäristössä toimiminen sekä usean tutkimusmenetelmän rinnakkainen käyttö ovat tunnusomaisia tälle tutkimukselle, voidaan tutkimuksessa sanoa painotettavan kvalitatiivisia menetelmiä. Tutkimusjoukon niin kutsuttu otanta, eli kansanmusiikki-kerhon osallistujat, on tietoisesti valittu, vaikkakin otanta tässä tapaustutkimuksessa perustuu harvinaisemmalla tavalla oppilaiden omaan valintaan. Satunnaisotannasta ollaan joka tapauksessa hyvin kaukana.

Induktiivisessa aineiston analyysissä edetään pienemmistä kokonaisuuksista ja erityistapauksista yleistykseen ja suurempiin kokonaisuuksiin, mikä on tämänkin tutkimuksen etenemistapa. Kyseessä on tapaustutkimus, jossa tutkitaan vain ja ainoastaan Tolppilan koulun 1. – 3. luokkalaisten asennemuutoksia, mutta tarkoituksena on saada tämän avulla suuntaa antavia tuloksia myös yleistettävämpään käyttöön.

Tutkimuksella on vankka teoriapohja, sillä tutkimuksen kehittely on vaatinut tiedon hankkimista kansanperinneaineuksen merkityksestä, suomalaisen kansanmusiikin tunnuspiirteistä, monikulttuurisuudesta sekä asenteiden kehittymisestä. Myös seitsemäntenä edellytyksenä kuvattu tutkimussuunnitelman kehittyminen tutkimuksen edetessä toteutuu, sillä tämän tutkimuksen kuluessa tutkimusongelmat ovat tarkentuneet ja toimintatutkimukselle ominaisen syklimäisen etenemistavan ansoista myös kansanmusiikkikerhon tavoitteet ja sisällöt kehittyivät jokaisen kerhokerran päätteeksi käytävässä ryhmähaastattelussa. Näissä haastatteluissa, kuten muussakin kerhon toteuttamisessa, on suuresti merkitystä jokaisen yksittäisen oppilaan panoksella tutkimukseen. Yleistämiseen ei kahdeksannessa kohdassa esitellyllä tavalla ole siis aina pyritty.

Kaksi viimeistä tunnuspiirrettä korostavat intuitiivisen tiedon sekä sosiaalisten prosessien merkitystä tutkimuksen kulussa. Nämä tekijät olivat tärkeitä tarkasteltavassa tutkimuksessa, sillä koko prosessi perustui toisaalta ryhmässä tapahtuvaan asenteiden muokkautumiseen ja toisaalta tutkijan/kerhon ohjaajan vahvaan taustaan ja näkemykseen kansanmusiikin alueella. Viimeksi mainitun myötä intuitiivista tietoa ja sen vaikutuksia muun muassa kerhossa tarjottuihin asennevirikkeisiin ei olisi voinut sulkea pois. (Tässä maini-

tut kohdat viittaavat Borgin ja Gallin määrittelemiin kvalitatiivisen tutkimuksen tunnuspiirteisiin. Borg & Gall 1989, 385 – 387.)

5.1.2 Toimintatutkimus

Toimintatutkimukselle on olennaista, ettei tutkija tyydy vain havainnoimaan tutkimuskohdettaan ulkopuolelta, passiivisesti, tai järjestämään tieteellistä koetta laboratoriota muistuttavissa olosuhteissa. Sen sijaan toimintatutkimuksessa tutkija yrittää vaikuttaa tutkittavan joukon todelliseen elämään järjestämällä joukolle jonkinlaisen toiminnan. (Hirsjärvi 1982, 192.) Tämä 1. – 3. luokkalaisten asenteita kansanmusiikkia kohtaan kartoittava tutkimus on toimintatutkimus, sillä tutkimuksen toteutuksessa merkittävässä asemassa on tutkimusta varten järjestetty toiminta: kansanmusiikkikerho. Lisäksi tutkija ei toimi vain toiminnan havainnoijana, vaan myös kerhon ohjaajana. Tutkijan asema kyseisessä tutkimuksessa on siis hyvin aktiivinen, mikä on edellä todetun mukaan tyypillistä toimintatutkimukselle.

Kansanmusiikkikerhon toimintaan kuuluu myös jokaisen tapaamisen päätteeksi yhdessä käytävä, videoitava palautekeskustelu, joka paitsi kerää aineistoa asenteiden kehittymisen tutkimiseen, toimii myös palautteena tutkijalle ja kerhon ohjaajalle. Toimintatutkimukselle keskeistä onkin se, että tutkimus on vaiheittainen prosessi, jota havainnoidaan jatkuvasti sekä muutetaan ja kehitetään aina saatujen kokemusten perusteella. (Syrjälä & Numminen 1988, 50). Toimintatutkimus on siis aktiivista toimintaa, jossa mukana ovat kaikki tutkimukseen osallistuvat, tutkittavien joukkoa myöten. (Syrjälä & Numminen 1988, 52).

Toimintatutkimus –käsitteelle on kuitenkin ollut vaikea löytää yhtä yhteistä, yleisesti tunnettua määritelmää. Toimintatutkimuksessa nimittäin ei, kuten tutkimusmetodeissa yleensä, ole niinkään kysymys mistään tietystä tutkimuksellisesta lähestymistavasta. Toimintatutkimus on enemmänkin tapa lähestyä tutkimuskohdetta, minkä pohjalta tutkijat ovatkin pyrkineet löytämään toimintatutkimuksen keskeisiä piirteitä selvittävän määritelmän. (Suojanen 1992, 13.)

5.1.3 Kartoittava tapaustutkimus

Tutkimusstrategialtaan tämä tutkimus on kartoittava case study, eli tapaustutkimus. Tapaustutkimus on tutkimusstrategia, jossa nimensä mukaisesti kohdistetaan tutkimus vain muutama tai jopa yhteen havaintoyksikköön. (Hirsjärvi 1982, 183) Havaintoyksiköllä tarkoitetaan tutkimuksen objektia (Hirsjärvi 1982, 56), joka tässä tutkimuksessa on kasvatustieteelliselle tutkimukselle tyypillisellä tavalla ryhmä ihmisiä.

Tarkemmin määriteltynä tämän tapaustutkimuksen tapaus on Karstulalaisen Tolppilan koulun oppilaat, joista tutkielma rajaa mukaan vain 1. – 3. luokan oppilaat. Tässä tutkimuksessa tapauksena olevan joukon koko on 89 oppilasta. Tapaustutkimus kohdistuu aina, kuten tässäkin, tiettyyn kohteeseen, jota ei aivan suoraan voi yleistää muualle. Tässä tutkimuksessa kartoitetaan vain ja ainoastaan Karstulalaisen Tolppilan koulun 1. – 3. luokkalaisten oppilaiden asenteita, mutta tutkimustulokset ovat suuntaa antavia myös yleisempään tarkasteluun.

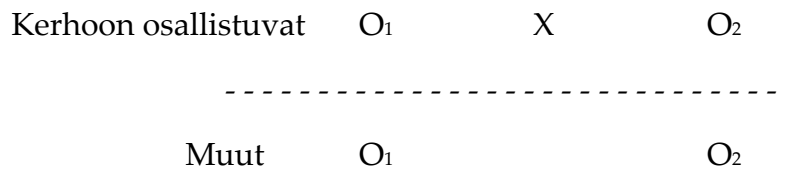
Toimintatutkimuksen metodein lähestyttävä, tarkastelun alla oleva tapaus-tutkimus kartoittaa aihepiirinsä vuoksi uutta, vielä melkoisen vähän tutkit-tua aihepiiriä. Kartoittavalle tutkimukselle tyypillistä onkin katsoa, mitä ta-pahtuu sekä selvittää näin vähän tunnettuja ilmiöitä. Kartoittava tutkimus myös etsii uusia näkökulmia ja jopa kokonaan uusia ilmiöitä, eikä siinä useinkaan ole hypoteeseja. Kartoittava tutkimus on useimmiten kvalitatiivi-nen, kenttätutkimuksena suoritettava tapaus-tutkimus. (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara, 1997. 136.)

5.1.4 Kvasikokeellinen tutkimusasetelma

Kvasikokeellisten tutkimus muistuttaa läheisesti varsinaista kokeellista tut-kimusta, mutta kuitenkin tavalla, jossa kaikkia relevantteja muuttujia ei ole tarkoitukseen kontrolloida tai manipuloida. Kuten kasvatuksellisten ongel-mien tutkimisessä usein on, myös tässä kokeellisessa tutkimuksessa olisi ol-lut mahdotonta järjestää tutkimusta laboratoriota muistuttaviin olosuhteisiin ja sulkea kerhon ulkopuolella jäävä tutkimusjoukon oppilaiden enemmistö kokonaan kansanmusiikkikerhon vaikutusten ulkopuolelle.

Koeasetelma on siis kvasi-eksperimentaalinen eli näennäiskokeellinen, sillä tutkimuksen alussa ei esimerkiksi määrätä oppilaita satunnaisesti koe- ja kontrolliryhmiin. Kokeellisen tutkimusasetelman perusvaatimus kun on teh-dä satunnainen lajittelu kahteen ryhmään ja tutkia ryhmien muutoksia kah-den erilaisen tapahtumasarjan (esimerkiksi opetusjakson) jälkeen. Kvasiko-keellisessä tutkimusasetelmassa tehdään kuitenkin systemaattisia mittauksia ja vertailua, joten se siltä osin noudattaa kokeellisen tutkimuksen periaattei-ta. (Cook & Campbell 1979,6; Kari & Huttunen 1981, 40, 75.)

Tutkimusasetelmana tässä tutkimuksessa käytettiin tyypillistä kenttäkokeisiin sovellettavaa näennäiskokeellista tutkimusasetelmaa, jossa sekä esikoe (O_1) että jälkikoe (O_2) tehdään täsmälleen samanlaisena täsmälleen yhtä aikaa molemmille ryhmille. Esi- ja jälkikokeiden välissä toiselle ryhmälle – joka tässä kvasikokeellisessa tutkimuksessa on siis muodostettu oppilaiden oman valinnan perusteella – järjestetään asenteiden muuttamiseen tähtäävää toimintaa, eli kansanmusiikkikerho (X) (Kari & Huttunen 1981, 80). Tutkimuksen asetelma on siis seuraavan kaavion mukainen:

5.2 Tutkimusjoukko

Valitsin tutkimukseni kohderyhmäksi Karstulan kunnassa, pohjoisessa Keski-Suomessa, sijaitsevan Tolppilan koulun 1. – 3. luokan oppilaat, koska kiinnostukseni omien tutkimusongelmieni osalta liittyy juuri tähän ikäryhmään. Koulutulokkaat ja yleensäkin alkuopetusikäiset ovat juuri siinä elämänvaiheessa, jossa erilaisia harrastuksia kokeillaan ja tutustumisen jälkeen käsitys omista kiinnostuksenkohteista ja taidoista vahvistuu. On mielenkiintoista nähdä, kuinka innokkaasti tämänikäiset kiinnostuvat nyt paikkakunnalle uutena tarjokkaana tulevasta kansanmusiikkikerhosta ja kuinka innostus säilyy.

Alkuopetusikäisillä myös asenteiden kehittyminen on mielenkiintoisessa vaiheessa: hyvin voimakkaitakin omia mielipiteitä, ajatuksia ja asenteita on olemassa, mutta rohkeutta ja innostusta uusiin kokeiluihin löytyy asenteista huolimatta. Tutkimusongelmani mukaisesti eniten vastausta kaipaavien kysymyksen: kannattaako kansanmusiikkitoiminnan järjestäminen tämän ikäisille? Kannattavuutta voi pohtia muun muassa sillä, voiko toiminnalla vaikuttaa lasten tietoisuuteen oman maamme kansanmusiikista? Innostuvatko lapset kansanmusiikista, mikäli se tuodaan tarjottimella heidän eteensä, juuri heitä varten räätälöityyn muotoon? Parantaako tämä kansanmusiikin selviytymismahdollisuuksia tulevien sukupolvien yhteiskunnassa?

3. luokkalaiset olisin ehkä muutenkin ottanut mielelläni mukaan tähän tutkimusryhmään edellä esitettyjen syiden perusteella, mutta yksi tärkeimmistä syistä heidän kerhoon kutsumiseensa on hyvin käytännöllinen: Tolppilan koulun ikäluokat luokka-asteittain ovat noin 30 – 40 oppilaan kokoisia ja

päätin tutkimusryhmän rajaamisella varmistaa, että saan mukaan riittävän suuren oppilasjoukon tutkimuksellisen pätevyyden parantamiseksi ja riittävän osallistujamäärän takaamiseksi kansanmusiikkikerhoon.

Tutkimusjoukkoon kuuluvat siis kaikki Tolppilan koulun 1. – 3. luokkalaiset. Heistä suurin osa muodostaa ryhmän, jonka oppilaat eivät osallistu kansanmusiikkikerhoon. Kuitenkin myös tälle ryhmälle tehdään samat alku- ja loppumittaukset kuin kerhoon osallistuvillekin ja he ovat kansanmusiikkikerhon toimintapiirissä yhden koululla pidettävän esityksen, paikallislehden kirjoittaman artikkelin sekä oletettavissa olevien välitunti- ja vapaa-ajan keskustelujen ansiosta. Niitä jotka eivät osallistu kerhoon, ei siis yritetä pitää ”puhtaana kontrolliryhmänä” ja jättää asenteisiin mahdollisesti vaikuttavan kerhotoiminnan ulkopuolelle. Sen sijaan tarkoitus on tutkia, vaikuttaako paikkakunnalla järjestetty kansanmusiikkikerho asenteisiin ja käsityksiin myös niillä oppilailla, jotka eivät ole aktiivisesti mukana toiminnassa.

Aktiiviryhmä koostuu niistä oppilaista, jotka lähtevät mukaan ilmaiseen, vapaaehtoiseen, iltapäivätoimintatyypiseen kansanmusiikkikerhoon, jonka järjestävänä tahona on paikkakuntalainen kansanmusiikkiyhdistys, Karstulan Uuspelimannit ry. Tämä ryhmä on edellä mainitulla tavalla mukana alku- ja loppumittauksessa, mutta osallistuu lisäksi 12 kertaa pidettävään 60 minuutin mittaiseen toimintaan sekä opintomatka-, vierailu- ja esiintymistoimintaan. Kahden mittauksen välissä kerhossa mukana olevat osallistuvat myös jokaisen kerhokerran päätteeksi käytävään, videoitavaan ryhmäkeskusteluun.

5.3 Mittareiden laatiminen

Tutkimuksessa mitattiin koko tutkimusjoukko, eli kaikki Tolppilan 1. – 3. luokkalaiset sekä jakson alussa (helmikuun 2004 alussa) että lopussa (toukokuun 2004 lopussa). Alku- ja loppumittaukset toteutettiin ryhmätilanteena, jossa itse johdin kyselyä lukemalla kysymykset ryhmälle. Oppilaat vastasivat kaikki samaan tahtiin edeten jakamaani kyselylomakkeeseen, jossa siis oli vain vastaustilaa, ei kysymyksiä. Ennen alkumittauksen suorittamista testasin lomakkeen sekä kysymykset Karstulan kunnan eräällä toisella koululla, Syrjämäen koulun esiopetus – 2. luokkalaisilla. Alku- ja loppumittauksen kyselylomake on liitteenä 1.

Merkittävin osa mittauksia ja siten koko tutkimuksen tärkein mittari oli kyselylomakkeen 14 ensimmäistä kohtaa, eli monivalintaväittämät, joihin vastattiin kolmiportaisen asteikon avulla oman mielipiteen mukaisesti. Tutkimuksen tulokset painottuvat suurimmalta osin näistä 14 väittämästä saatuihin vastauksiin. Kyselylomakkeen avoimet kysymykset toimivat taustakysymyksinä ja minulle tutkijana ikään kuin ”varakysymyksinä” mahdollisten lisätarpeiden täyttämiseen. Näitä lisätarpeita ei kuitenkaan juuri ilmentynyt ja päätin muutenkin radikaalisti jättää nuo avoimet kysymykset, eli kyselylomakkeen kohdat 15 – 20 huomioimatta tutkimustuloksissa. Tätä päätöstä tuki paitsi se, että mielenkiintoista tutkimusaineistoa kertyi valtavasti jo monivalintaväitteiden ansiosta, myös se, että pääsääntöisesti avoimiin kysymyksiin vastaaminen oli tutkimusjoukolle vaikeaa. Aika kuhunkin kohtaan vastaamista varten oli rajallinen, eikä etenkään pienimmät oppilaat ehtineet tai osanneet (eikä osaltaan ilmeisesti viitsineet) vastata kaikkea tarpeellista. Siksi tutkimuksen validius olisi tässä kohtaa ollut suuresti uhattuna.

5.3.1 Kyselylomake

Kyselylomakkeen alussa kerättiin tunnistetiedot: nimi, ikä ja sukupuoli. Sukupuolisymbolien tilalle päätin itse piirtää yksinkertaiset kuvat tytöstä ja pojasta siitä yksinkertaisesta syystä, etten löytänyt mistään tarpeeksi yksinkertaisia, havainnollisia kuvioita. Päädyin kuvien käyttöön sukupuolesta siksi, että menetelmä olisi samanlainen koko lomakkeessa. Näin siis opeteltiin laittamaan rasti oikeaan ruutuun jo tässä helpossa, sukupuolen selvittävässä kysymyksessä ja merkitsemistapa tulee tutuksi kaikille.

Vastaus merkittiin laittamalla rasti omaa mielipidettä vastaavaan kuvan vieressä olevaan ruutuun. Näin siksi, että saattaisi tuntua epäloogiselta vetää rasti valitun kuvan *päälle*, ikään kuin vedettäisiin yli hylätty vaihtoehto. Kysymykset luin oppilaille itse, joten lomakkeessa on ainoastaan järjestysnumerot ja viisiportaiset vastausasteikot neljälletoista ensimmäiselle kysymykselle sekä tilaa avoimien kysymysten vastauksille.

Testasin kyselylomakkeen Karstulan kunnan Syrjämäen koulun esiopetus – 2. luokkalaisilla noin viikko ennen varsinaisia alkumittauksia, tammikuussa 2004. Ryhmässä oli 11 oppilasta ja lisäksi mukana oli luokan oma opettaja, joten testiryhmän koko oli lähes puolta pienempi kuin varsinaisten tutkimusryhmieni, vaikka tarvittaessa avustavia aikuisia oli mukana yhteensä kaksi. Testaustilanteessa huomattiin, että osa oppilaista (ainakin vielä 1. luokkalaisissa) tarvitsee apua etenkin avoimiin kysymyksiin vastatessaan. Olisi nimitäin tärkeää, että oppilas saa ajatuksensa näkyviin vastaukseensa, vaikkei kirjoitustaito vielä olisikaan kovin sujuvaa. Tämän perusteella pidinkin var-

sinaisessa tutkimustilanteessa huolta siitä, että luokan oma opettaja ja luokassa mahdollisesti oleva koulunkäyntiavustaja auttoivat oppilaita vastaamisessa tarvittaessa.

Kysymykset ymmärrettiin testimittauksessa hyvin, mutta testaamani viisiportainen kasvokuva-asteikko tuntui vaikeuttavan mukana pysymistä. Toiseksi iloisinta tai toiseksi surullisinta kasvokuvaa ei myöskään käytetty testiryhmässä lainkaan, joten päädyin lomakkeen selkeyttämiseksi ja sen myötä tutkimuksen luotettavuuden lisäämiseksi karsimaan vastausasteikon kolmiportaiseksi.

5.3.2 Testitilanteen kysymykset

Jaottelin alku- ja loppumittauksen tutkimustilanteessa esittämäni kysymykset luvussa 2.5 esitellyn kolmen komponentin asenneteorian mukaisesti affektiivisia, kognitiivisia ja toiminnallisia asenteita mittaaviin kysymyksiin.

Affektiiviset asenteet:

1. Suomalainen kansanmusiikki on iloista.
2. Suomalainen kansanmusiikki on kiinnostavaa.
3. Suomalainen kansanmusiikki on vaikeaa.
4. Suomalainen kansanmusiikki on tylsää.

Kognitiiviset asenteet:

5. Suomalainen kansanmusiikki on tuttua. (Metakognitiivinen)
6. Laulaminen kuuluu suomalaiseen kansanmusiikkiin.
7. Soittaminen kuuluu suomalaiseen kansanmusiikkiin.

8. Tanssiminen kuuluu suomalaiseen kansanmusiikkiin.
9. Leikkiminen kuuluu suomalaiseen kansanmusiikkiin.

Affektiiviset asenteet:

10. Suomalaiset kansanlaulut ovat helppoja.

Toiminnalliset asenteet:

11. Haluaisin oppia laulamaan kansanlauluja.
12. Haluaisin oppia soittamaan kansanmusiikkia.
13. Haluaisin oppia kansantansseja.
14. Jos Karstulassa järjestettäisiin kansanmusiikkikerho minun ikäisilleni, haluaisin lähteä mukaan.

Kognitiiviset asenteet /tausta: (avoimet kysymykset)

15. Nimeä kansanlauluja. (Kognitiiviset asenteet)
16. Nimeä kansanmusiikkisoittimia. (Kognitiiviset asenteet)
17. Mitä soittimia kotonasi on. (Tausta: kodin vaikutus)
18. Harrastaako joku perheestäsi soittamista tai laulamista? Kerro. (Tausta: oma harrastuneisuus)
19. Harrastatko itse musiikkia? Miten? (Käytkö soittotunneilla? Laulatko tai soitatko omaksi iloksesi?) (Tausta: oma harrastuneisuus)
20. Kuunteletko itse musiikkia? Millaista? Valitse vaihtoehtoista. Alla olevalle viivalle voit nimetä suosikkilaulajiasi/ -yhtyeitäsi. (Tausta: oma harrastuneisuus sekä median vaikutus)

Viimeiset kuusi kysymystä on esitelty tässä, mutta kuten aiemmin selvisi, niihin ei enää myöhemmässä vaiheessa viitata. Avoimien kysymysten vasta-

uksia ei käytetty hyväksi missään tutkimuksen vaiheessa, eikä niitä ole raportoitu lainkaan.

5.3.3 Kerholaisten videoidut palautekeskustelut

Lähes jokaisen kerhokerran päätteeksi oppilaat osallistuivat videoitavaan palautekeskusteluun, jossa he ryhmänä vastasivat pääasiassa seuraavaan kolmeen kysymykseen, joita tarvittaessa avattiin lisäkysymyksillä:

1. Mikä tänään kansanmusiikkikerhossa oli kivaa ja miksi?
2. Mikä tänään kansanmusiikkikerhossa ei ollut kivaa? Miksi juuri se ei ollut kivaa?
3. Miten kansanmusiikkikerhoa voisi kehittää tästä eteenpäin? Mitä voisi tehdä paremmin?

Kerhoon osallistuneita haastatteleamalla pyrittiin saada vastaus tutkimusongelman toiseen alaongelmaan: millaiset tekijät vaikuttavat oppilaiden asennoitumiseen kansanmusiikkia kohtaan? Tähän tähtäsivät erityisesti haastattelutuokioiden ensimmäinen ja toinen kysymys. Kolmannella kysymyksellä tähdättiin kerhon kehittämiseen osallistujien toiveiden mukaiseksi, mikä noudattaa toimintatutkimuksen syklimäistä perusluonnetta. Tästä kysymyksestä saatujen vastauksien avulla kerhoa ja samalla koko tutkimusta voitiin tutkimukseen osallistuvien avulla kehittää vaihe vaiheelta paremmaksi ja tehdä samalla positiivisten asenteiden syntymisestä helpompaa. Videoidut ryhmäpalautekeskustelut toteutettiin yhdeksän kertaa ja kaikki oppilaiden vastaukset haastattelutilanteissa ovat liitteenä 10. Kolmella kerhokerralla ryhmähaastattelu jäi videoimatta eri syistä; kahdesti esiintymistilanteen vuoksi ja yhden kerran tallennuslaitteen teknisen ongelman takia.

5.4 Aineiston analysointi

Aineiston analysoinnissa lähdettiin liikkeelle koodaamalla kaikki tutkimusjoukon oppilaat siten, että henkilöllisyyden pysyessä salassa koodinimestä ilmenee kuitenkin tärkeimmät asiat: sukupuoli, luokka, järjestysnumero sekä mahdollinen osallistuminen kerhoon. Esimerkiksi tutkimusjoukon oppilas P5/1A K tarkoittaa koko tutkimusjoukossa viidentenä olevaa oppilasta, joka on 1A-luokkalainen, kerhoon osallistunut poika. Vakiintuneiden koodinimien perusteella voitiin molempien kyselylomakemittausten jälkeen liittää yhteen jokaisen oppilaan alku- ja loppumittauksen vastaukset.

Molempien mittausten suorittamisen jälkeen, eli toukokuun 2004 loppupuolella, kaikkien kyselylomakkeiden vastaukset kirjattiin samaan listaan jokaiselle oppilaalle siten, että koodinimen perään ensimmäiseksi tuli merkintä vastauksesta alkumittauslomakkeen ensimmäiseen väittämään, jonka perään kirjattiin heti loppumittauksen ensimmäisen väittämän vastaus. Seuraavana luetteloitiin saman oppilaan vastaus alkumittauksen toiseen väittämään, loppumittauksen toiseen väittämään, alkumittauksen kolmanteen väittämään ja niin edelleen. Vastaukset luetteloitiin merkinnöillä a, b ja c, joista a tarkoittaa vastausta eri mieltä (tätä ilmensi lomakkeissa surullinen kasvokuva), b vastausta ei osaa sanoa (lomakkeen viivasuu) ja c vastausta samaa mieltä (lomakkeen iloinen kasvokuva). Taulukointi kaikkien tutkimusjoukon oppilaiden kaikista tutkimuksen kyselylomakevastauksista on liitteenä 8.

Edellä kuvatun vastausten kirjaamisen jälkeen vastaukset ryhmiteltiin taulukko-ohjelman avulla siten, että kunkin väittämän kohdalle laskettiin erikseen kerholaisten vastaukset alkumittauksessa ja loppumittauksessa, sekä

kerhoon osallistumattomien vastaukset alkumittauksessa ja loppumittauksessa. Tästä laskettiin vastausten jakaantuminen kolmeen eri vastausvaihtoehtoon tutkimuksellisesti melko yksinkertaiseen aineistonkäsittelymetodiin, prosenttiosuuksiin perustuen.

Vastausprosenttien laskemisen lisäksi osuuksista piirrettiin erilaisia diagrammeja, joista tulosten esittämisen lopulliseksi malliksi valittiin pylväsdiagrammit. Pylväsdiagrammeissa näkyy yhdessä kuviossa vain yhden ryhmän (joko kerholaisten tai muiden) vastauksien jakaantuminen kolmelle vastausvaihtoehdolle. Jokaisen vastausvaihtoehdon kohdalla on vierekkäin kaksi eri tavalla kuvioitua pylvästä, joista toinen kuvastaa vastauksien osuutta alku- ja toinen loppumittauksessa. Pylväsdiagrammit ovat liitteenä 9 ja niiden kertomat tulokset rinnastaen tutkimusongelman ensimmäiseen ja kolmanteen alaongelmaan on esitelty luvussa 6.1.

Tutkimusongelman toiseen alaongelmaan haettiin vastauksia haastattelemalla kerhoon osallistuvia ryhmänä jokaisen kokoontumisen päätteeksi. Haastattelut taltioitiin kokonaisuudessaan digitaalisella videokameralla ja näistä taltioinneista kerättiin kaikki oppilaiden antamat lausunnot, jälleen aiemmin kuvatuilla koodinimillä merkiten. Lausunnot ryhmiteltiin aikajärjestyksessä, eli kaikkien oppilaiden vastaukset ovat sekaisin sen mukaan, missä vaiheessa mitään haastattelukertaa vastaus annettiin. Vastauksia ei koodattu mitenkään, vaan niistä tarkasteltiin suoraan, millaisia asioita lapset mainitsivat kerhon ja kansanmusiikin mielekkyydestä puhuttaessa. Kaikki ryhmähaastatteluisissa annetut vastaukset ovat liitteenä 10 ja niiden tärkeimmät lainaukset tulkintoineen on kirjoitettu auki luvussa 6.2.

5.5 Kritiikkiä tutkimuksesta

Kritiikkinä tutkimukselle voidaan todeta, että kyselylomakkeeseen vastanneet ryhmät eivät olleet täysin identtiset alku- ja loppumittauksessa. Suuria eroja ei ollut, mutta muutamia poissaoloja oli molemmissa mittauksissa. Tämä voi aiheuttaa pienen vääristymän asenteiden muuttumista mitattaessa. Esimerkiksi loppumittaukseen osallistuvan mutta alkumittauksesta pois olleen oppilaan kohdalla on mahdotonta sanoa, ovatko hänen loppumittauksessa ilmenneet asenteensa muuttuneet jakson aikana vai olleet lähelle samat jo jakson alkaessa. Yksi vaihtoehto olisi ollut ottaa tulosten analysoinnissa huomioon vain sellaiset oppilaat, jotka ovat osallistuneet molempiin mittauksiin. Tämän asian aiheuttama vääristys on kuitenkin onneksi hyvin pieni, sillä 95,5 % tutkimusjoukon 89 oppilaasta olivat mukana sekä alku- että loppumittauksessa. Katoprosentti oli näin ollen 4,5, mikä tarkoittaa käytännössä neljää oppilasta.

Toinen seikka, mikä saattoi mahdollisesti vaikuttaa tutkimustuloksiin on tutkimuksen ja etenkin loppumittauksen ajankohta. Loppumittaukset suoritettiin kevään viimeisen kouluviikon keskiviikkona, jonka vuoksi oppilaat eivät ehkä olleet parhaassa mahdollisessa vireessä objektiivisen ja tarkan tutkimustuloksen saamista ajatellen. Loppukevästä keskittyminen ja rauhoittuminen voi osalle oppilaista olla vaikeaa, koska koulupäivät täyttyvät viimeisellä viikolla paljosta muusta kuin luokkahuoneessa istuen tehtävästä koulutyöstä. Joillekin mitattavista ryhmistä tutkimustilanne oli ainoa hiljainen ja itsenäinen, pulpetissa istuen tehtävä työ mittauspäivänä. Kahdella ryhmällä viidestä mitatusta oli jopa jo kerätty kaikki koulutarvikkeet pois

siten, että lyijykyniä lomakkeeseen vastaamista varten kaivettiin uudelleen kaapin pohjalta oppilaille jaettavaksi.

Oppilaat voivat toisaalta olla aivan loppukeväästä jo hyvin väsyneitä koulu-työhön ja samalla etenkin harrastuksiin. Viimeiseen kouluviikkoon mennessä omat harrastukset ovat todennäköisimmin jo loppuneet ja moni on saattanut jäädä niistä helpottuneena kesälomalle. Tässä vaiheessa oppilaat eivät ehkä ole kovin innostuneita suunnittelemaan tulevia harrastuksiaan tai etenkin uusien harrastusten aloittamista. Tämä saattoi vaikuttaa esimerkiksi monivalintaväitteiden kohtaan 14. (Jos Karstulassa järjestettäisiin kansanmusiikki-kerho minun ikäisilleni, haluaisin lähteä mukaan.)

Tässä tutkimuksen pätevyyttä olisi voinut lisätä muuttamalla tutkimusajan-kohtaa lukuvuoden alkuun tai keskelle. Mikäli alkumittaukset olisi tehty jo syksyllä ja loppumittaukset kevätlukukauden käynnistyttyä, olisi jaksosta tullut yhtä lailla riittävän pitkä ja ajankohta olisi ollut neutraalimpi. Tutkimuksen luotettavuutta olisi lisännyt myös kolmannen mittauskerran järjestäminen hieman myöhempänä ajankohtana ja näin ollen tutkimuksen pidentäminen pidemmäksi kuin tämänkertainen vajaan lukukauden mittainen tutkimus oli.

Yksi mahdollinen vääristäjä, jota kuitenkin on lähes mahdoton eliminoida, on se, vastasivatko oppilaat lomakkeisiin täysin oman mielipiteensä mukaisesti. Vaikka lomakkeesta ja vastaustilanteesta yritettiin tehdä mahdollisimman helppo ja selkeä ja vastaustilanteessakin kehoitettiin pyytämään apua ellei ymmärrä jotain, on silti mahdoton sanoa, tiesikö jokainen oppilas varmasti aina missä mennään ja mikä vastausvaihtoehdoista vastaisi omaa käsitystä. Toisaalta samaan vääristymäriskiinkin liittyy myös se, että vaikka oppilai-

ta neuvottiinkin olla kurkkimatta kaverilta sekä vastaamaan oman mielipiteen mukaisesti, saattoi jonkun vastaukseen vaikuttaa kaverin ilme tai muu reaktio tai tämän paperista nähty vastaus. Loppumittauksessa eräs oppilas jopa kysyi, pitääkö lomakkeeseen vastata rehellisesti. Ja kun hänen lisäksi useampikin oppilas huokaisi pettyneenä tutkijan vastattua myöntävästi, heräsi kysymys siitä, tuliko näiden oppilaiden kohdalla paperiin sittenkään se oma ajatus.

6 TUTKIMUSTULOKSET

Tutkimusjoukon muodostivat Tolppilan koulun 1. – 3- luokkalaiset, jolloin koko tutkimusjoukkoon tuli mukaan yhteensä 89 oppilasta. Heistä 20 osallistui kansanmusiikkikerhoon muodostaen samalla eräänlaisen tutkimuksen aktiiviryhmän. Koska kansanmusiikkikerholaiset ovat vähemmistö (n. 22%) tutkimusjoukossa, ei koko tutkimusjoukon asennemuutoksista ole esitetty mitään yhteistä seurantaa. Nimittäin mikäli kerholaisten asenteet suhteessa muihin ovat muuttuneet eri suuntaisesti, painottuisivat koko tutkimusjoukon vastauksissa kuitenkin lähes viisinkertaisesti niiden asenteet, jotka eivät osallistuneet kansanmusiikkikerhoon. Siksi siis kaikkialla on tarkasteltu erikseen kansanmusiikkikerhoon osallistuneiden sekä muiden asenteita.

Luvussa 6 tutkimustulokset esitellään ryhmiteltynä siten, että ne vastaavat tutkimusongelman alaongelmiin. Luvussa 6.1 käsitellään kyselylomakkeilla, eli alku- ja loppumittauksissa kerätty tutkimusaineisto, jolla on pääasiallisesti haettu vastauksia seuraaviin ongelmiin: Millaisia asenteita oppilailla on ennen toimintajaksoa? Ovatko asenteet erilaisia niillä, jotka osallistuvat kerhoon ja niillä, jotka eivät osallistu? (ensimmäinen alaongelma) sekä: Ovatko asenteet muuttuneet toimintajakson lopussa heillä, jotka osallistuivat kansanmusiikkikerhoon? Entä heillä, jotka eivät olleet mukana kerhossa? (kolmas alaongelma). Luvussa 6.2 puolestaan käsitellään tutkimuksen toista alaongelmaa: Mitkä tekijät kansanmusiikkikerhossa vaikuttavat oppilaiden asennoitumiseen kansanmusiikkia kohtaan?

Seuraavassa taulukossa on esitelty oppilaiden (kerholaisten ja muiden) vastauksien jakaantuminen kolmelle eri vastausvaihtoehdolle alku- ja loppumit-

tauksessa. Eri vastausten kohdalla olevat luvut ovat frekvenssejä eli vastausten määriä. Taulukko sisältää sen tutkimuksen kriittisissäkin huomioitavan virheellisyyden, että vaikka tutkimusjoukon koko on 89 oppilasta, ei kaikilta saatu vastausta molemmista mittauksista. Seuraavan taulukon lisäksi kaikki kuviot ja ryhmähaastattelujen keskustelut ovat liitteenä (liitteet 9 ja 10). Lukuihin 6.1 ja 6.2 näistä on poimittu vain merkittävimmät.

TAULUKKO 2: Vastaukset kyselylomakkeen väittämiin alku- ja loppumittauksessa (n=89)

VÄITTÄMÄ		ERI		EI OSAA		SAMAA		YHT.
		MIELTÄ		SANOA		MIELTÄ		
		alku	loppu	alku	loppu	alku	loppu	
1	kerholaiset	1	0	9	4	9	16	39
	muut	2	4	28	27	38	36	135
2	kerholaiset	2	2	7	5	10	13	39
	muut	12	16	30	35	26	16	135
3	kerholaiset	5	9	1	16	3	5	39
	muut	24	21	25	30	19	16	135
4	kerholaiset	13	13	2	5	4	2	39
	muut	35	28	13	25	20	14	135
5	kerholaiset	2	2	5	5	12	13	39
	muut	8	17	16	27	44	23	135
6	kerholaiset	1	0	4	1	14	19	39
	muut	11	7	16	9	41	51	135
7	kerholaiset	1	0	3	0	15	20	39
	muut	0	3	10	6	58	58	135

8	kerholaiset	2	0	4	2	13	18	39
	muut	16	7	25	25	27	35	135
9	kerholaiset	6	2	8	5	5	13	39
	muut	33	21	19	23	16	23	135
10	kerholaiset	3	2	11	4	5	14	39
	muut	16	10	39	34	13	22	135
11	kerholaiset	2	1	5	3	12	16	39
	muut	18	24	26	22	24	21	135
12	kerholaiset	2	1	6	4	11	5	39
	muut	14	21	21	20	33	26	135
13	kerholaiset	2	0	6	3	11	17	39
	muut	35	31	17	16	16	20	135
14	kerholaiset	3	2	4	4	12	14	39
	muut	21	29	26	21	21	17	135

6.1 Tulokset tutkimuksen alaongelmiin 1 ja 3

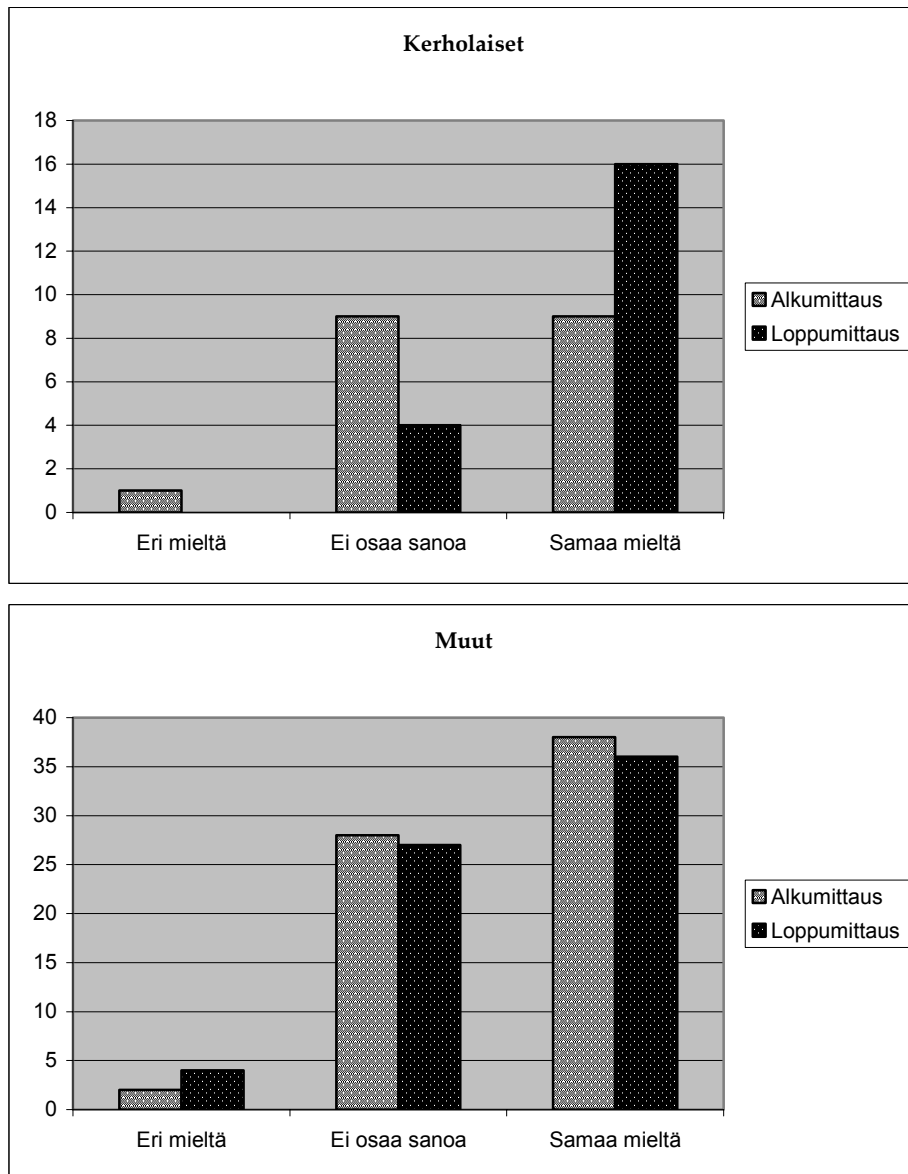
Pääasiallinen havainto tutkimuksesta on, että kansanmusiikin tuntemusta laajentavalla ja toiminnallisesti kansanmusiikkiin perehdyttävällä toimintajaksolla voidaan vaikuttaa oppilaiden asenteisiin, mutta affektiivisten asenteiden muuttuminen on ainakin tässä tapauksessa ollut kaksisuuntaista. Kansanmusiikkikerholaisten affektiiviset asenteet muuttuivat nimittäin jakson aikana positiivisemmaksi ja sitä vastoin niillä, jotka eivät kerhoon osallistuneet, asenteet muuttuivat negatiivisemmaksi.

Muutoksen lisäksi lähtötaso oli näillä kahdella ryhmällä erilainen affektiivisia asenteita mittaavien kysymysten suhteen: kerhoon osallistuneilla asenteet olivat jo ennen jakson alkua huomattavasti myönteisemmät kuin muilla, mikä luonnollisesti on vaikuttanut päätökseen lähteä mukaan kansanmusiikki-toimintaan. Kun siis kerholaisilla oli muihin verrattuna myönteisemmät lähtöasenteet ja muutosta jakson aikana tapahtui positiiviseen suuntaan, ovat loppumittauksessa saadut mielipide-erot paikoin hyvin suuria.

Kognitiivisissa asenteissa sitä vastoin tapahtui koko tutkimusjoukolla samansuuntainen muutos: tiedon määrä kansanmusiikin osalta lisääntyi riippumatta siitä, oliko oppilas aktiivisesti mukana kansanmusiikkitoiminnassa tai asennoituiko hän kansanmusiikkiin kovinkaan myönteisesti. Tutkimuksessa huomattiin lisäksi, että ei osaa sanoa – vastausten määrä oli vähentynyt suurella osalla kysymyksiä ja sen myötä sekä samaa mieltä että eri mieltä olevien määrä kasvoi. Voidaan siis tulkita, että jakson aikana tietoisuus kansanmusiikista ja omista asenteista kansanmusiikkiin on lisääntynyt sekä kerhoon osallistuneilla että muilla.

Ensimmäisessä väitteessä (suomalainen kansanmusiikki on iloista) samaa mieltä olevien määrä lisääntyi alku- ja loppumittausten välillä koko tutkimusjoukolla jonkin verran. Tämä muutos painottui kerhoon osallistuneiden mielipiteen muuttumiseen, sillä kun alkumittauksessa kerholaisista samaa mieltä oli noin puolet ja eri mieltä 5%, oli loppumittauksessa samaa mieltä 80%, eikä kukaan ollut eri mieltä. Tätä kohtaa tasapainotti kuitenkin se, että aivan kuten monessa seuraavistakin kohdista, myös tässä asenteet muuttuivat vastakkaiseen suuntaan niillä, jotka eivät osallistuneet kerhoon, vaikkakin muutos on pieni.

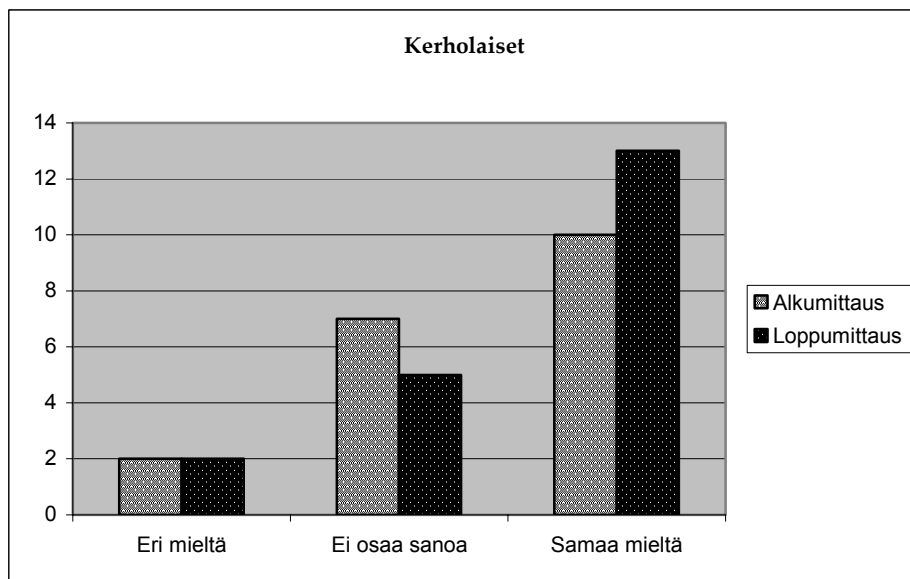
Niistä, jotka eivät osallistuneet kerhoon, hieman yli puolet olivat niin alku- kuin myös loppumittauksessa samaa mieltä, vain muutaman ollessa täysin eri mieltä. Muutokset ovat nähtävissä seuraavalla sivulla olevissa kuvioissa. Tähän väittämään ei, kuten ei moneen muuhunkaan seuraavista, ole oikeaa tai väärää vastausta tai selkeää mittaria siitä, kuinka vastaamalla oppilas osoittaa positiivista asennoitumista kansanmusiikkiin. Tästä voidaan kuitenkin huomata ei osaa sanoa –vastausten huomattava väheneminen ”asiantuntijoiden” eli kerholaisten keskuudessa.

VÄITTÄMÄ 1: SUOMALAINEN KANSANMUSIIKKI ON ILOISTA

Toisessa väitteessä (suomalainen kansanmusiikki on kiinnostavaa) samaa mieltä olevien osuus lisääntyi kerholaisilla ja väheni muilla. Kerholaisista samaa mieltä alussa oli noin puolet ja lopussa 65%. Muilla sen sijaan samaa mieltä oli alussa 38% ja lopussa enää noin neljännes. Muutokset tässä kiinnostuneisuutta mittaavassa kohdassa voidaan tulkita johtuvan tietoisuuden lisääntymisestä: kun jakson aikana kansanmusiikki on tullut tutuksi oman

harrastamisen, kavereiden kerhokokemuksien tai kerholaisten esiintymisen myötä, on aiempaa helpompaa sanoa, kiinnostaako aihe itseä. Tämä tulos on yksi merkittävimmistä, sillä se osoittaa selkeästi tälle tutkimukselle tyypillisen muutoksen: kerholaisten kiinnostus ja siten myös positiivinen asennoituminen kansanmusiikkia kohtaan lisääntyi ja muiden vähentyi toimintajakson aikana.

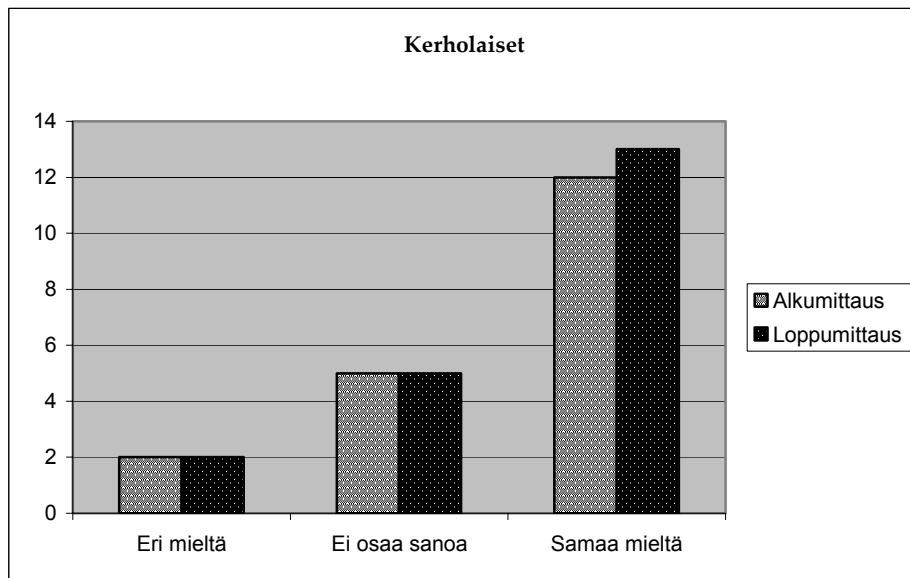
VÄITTÄMÄ 2: SUOMALAINEN KANSANMUSIIKKI ON KIINNOSTAVAA

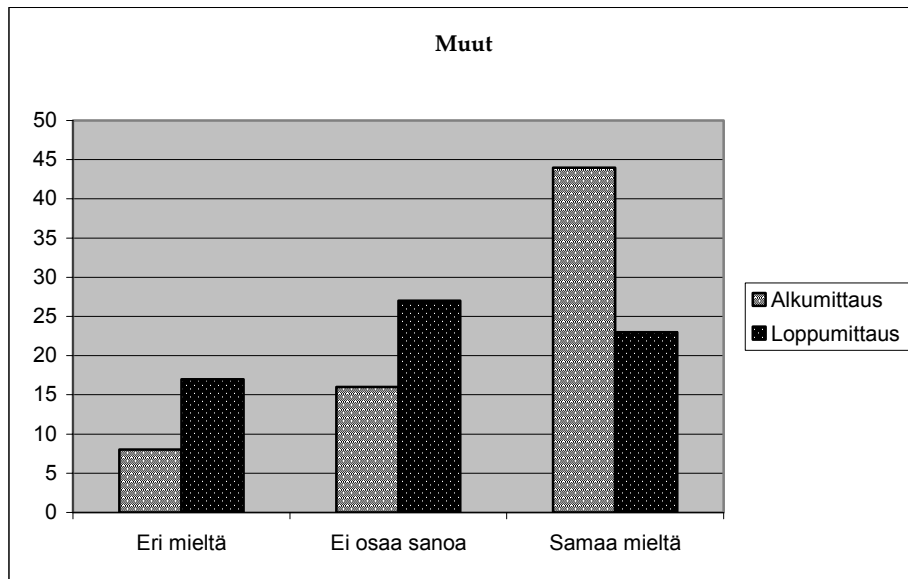
Kolmannessa väitteessä (suomalainen kansanmusiikki on vaikeaa) tasapainottivat ryhmät taas kerran kahden toisiaan: Kerholaisilla sekä samaa mieltä että eri mieltä olevien osuus kasvoi ja ei osaa sanoa –vastausten määrä pieneni suuresti (alussa reilusti yli puolet ja lopussa vain 30%), kun taas kerhoon osallistumattomilla ei osaa sanoa –vastausten määrä päinvastoin lisääntyi sekä samaa mieltä että eri mieltä –vastausten vähennyttyä. Tulkintana tälle kerholaisten voidaan katsoa muodostaneen omat käsityksensä kansanmusiikin helppoudesta omien kerhosta saatujen oppimiskokemusten pohjalta. Se ryhmä, joka ei ollut osallistunut kerhoon, ei sen sijaan ehkä osannut sanoa mielipidettään kansanmusiikin helppoudesta loppumittauksen aikaan enää senkään vertaa kuin alussa, koska he eivät pidä itseään ”kansanmusiikin asiantuntijoina” samoin kuin osa asiaa harrastavista luokkatovereista. Tässä tulee huomata myös se, että suurin osa kerholaisista oli kerhon loputtua sitä mieltä, että kansanmusiikki ei ole vaikeaa.

Neljännessä väitteessä (suomalainen kansanmusiikki on tylsää) eri mieltä olevien osuus väheni koko joukolla, niin kerholaisilla kuin muillakin. Samalla tavalla myös samaa mieltä olevien osuus väheni kaikilla vastanneilla. Tässä väitteessä oli siis poikkeuksellinen lisääntyminen ei osaa sanoa - vastauksissa kaikkien, myös kerholaisten vastauksissa. Joka tapauksessa kaikista oppilaista suurin osa oli väittämän kanssa eri mieltä niin alku- kuin loppumittauksessakin, joten pääsääntöisesti kansanmusiikkia ei pidetä tylsänä.

Viidennessä väitteessä (suomalainen kansanmusiikki on tuttua) käy jälleen ilmi asiantuntijuuden korostuminen nyt, kun osa vastaajista on saanut lisäkoulutusta aiheeseen ja on siten hieman eri viivalla mitattaessa tietoja kansanmusiikin suhteen. Kerholaisilla suurta muutosta ei tapahtunut, vaan val-

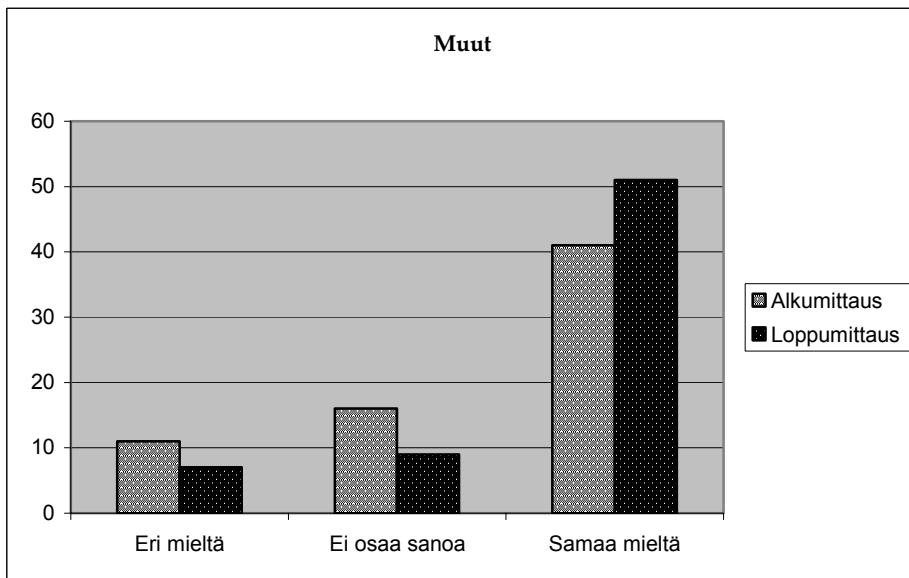
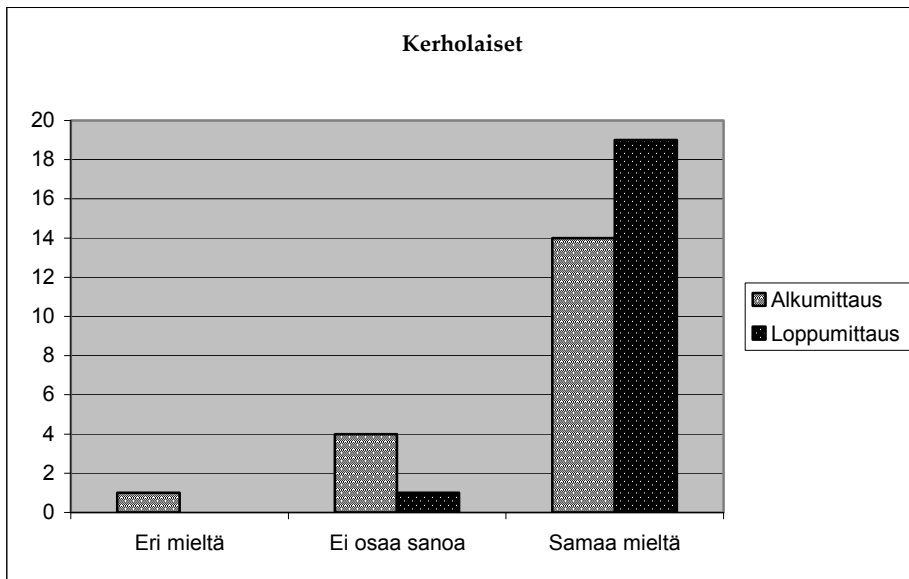
taosa heistä oli samaa mieltä niin alku- kuin loppumittauksessakin. Samaa mieltä olevine osuus kasvoi kuitenkin hieman, eli kansanmusiikki tuli jakson aikana entistä tutummaksi. Kerhoon osallistumattomista sen sijaan alkumittauksessa samaa mieltä oli 64% eli jopa hieman suurempi osa kuin kerhoon osallistuvista. Niillä, jotka eivät osallistuneet kerhoon samaa mieltä – vastausten määrä väheni kuitenkin jakson aikana lähes puoleen enemmistön valitessa vastaukseksi ei osaa sanoa. Todellisuudessa oma kansanmusiikkiosaaminen ei kuitenkaan ole jakson aikana mihinkään hävinnyt eikä osaaminen ole voinut mennä heikompaan suuntaan. Oppilaat siis selkeästi arvioivat omaa osaamistaan muihin, jonka vuoksi kerhoon osallistumattomilla ei omasta mielestään voi olla hyvää asiantuntemusta kansanmusiikista, kun he eivät olleet mukana opetuksessa. Muutokset on nähtävissä alla olevissa kuvioissa.

VÄITTÄMÄ 5: SUOMALAINEN KANSANMUSIIKKI ON TUTTUA

Kuudes väite (laulaminen kuuluu suomalaiseen kansanmusiikkiin) on ensimmäinen neljästä kognitiivisia asenteita ja kansanmusiikkitietoja mittaavasta kysymyksestä, joihin kaikkiin on selkeästi sama oikea vastaus: samaa mieltä. Suomalaiseen kansanmusiikkiin nimittäin kuuluu sekä laulamista, soittamista, tanssimista että leikkimistä ja näitä kaikkia harjoiteltiin kansanmusiikkikerhossa viikoittain. Kuudennessa väitteessä samaa mieltä – vastausten määrä lisääntyi niin koko joukkoa yhteisesti kuin kerholaisia ja muita erikseenkin tarkasteltaessa. Aivan sama vaikutus jaksolla oli myös seitsemänten (soittaminen kuuluu suomalaiseen kansanmusiikkiin), kahdeksanteen (tanssiminen kuuluu suomalaiseen kansanmusiikkiin) sekä yhdeksänten (leikkiminen kuuluu suomalaiseen kansanmusiikkiin) väitteeseen. Esimerkkinä tästä on kuvio kuudennen väittämän vastauksista.

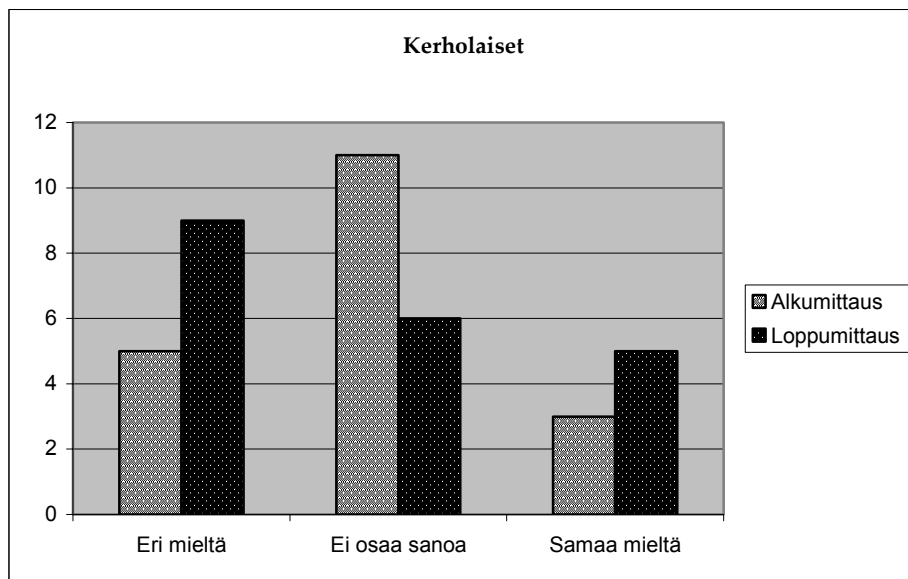

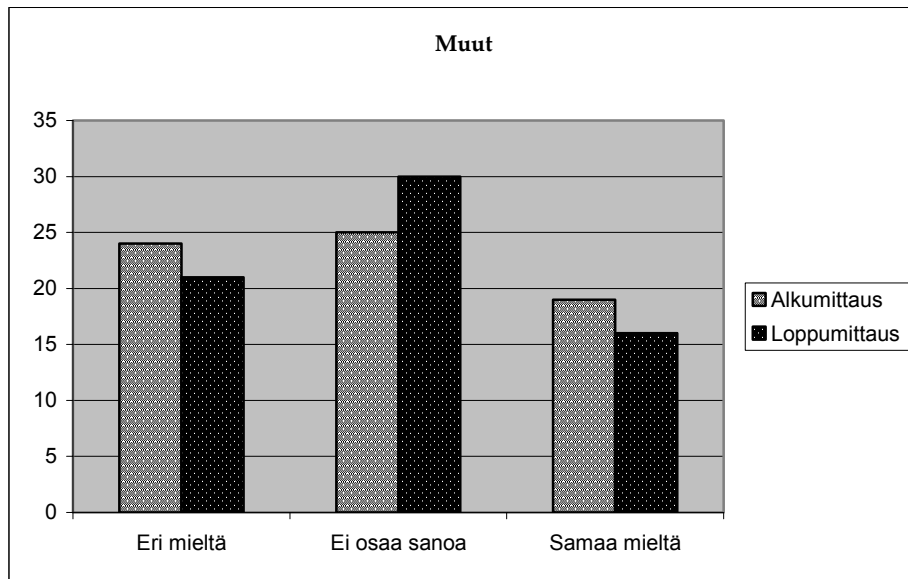
VÄITTÄMÄ 6: LAULAMINEN KUULUU SUOMALAISEEN KANSANMUSIIKKIIN

Tietoisuus kansanmusiikista siis lisääntyi jakson aikana riippumatta omasta osallistumisesta toimintaan. Tästä onkin vedetty se jo aiemmin esitelty johtopäätös, että kansanmusiikkitoiminnan järjestämisestä on hyötyä, mikäli tavoitteena on kansanmusiikin säilyttäminen tulevien sukupolvien tietoisuudessa. Tutkijan mielipiteen mukaan kaikkien ei suinkaan tarvitse harrastaa

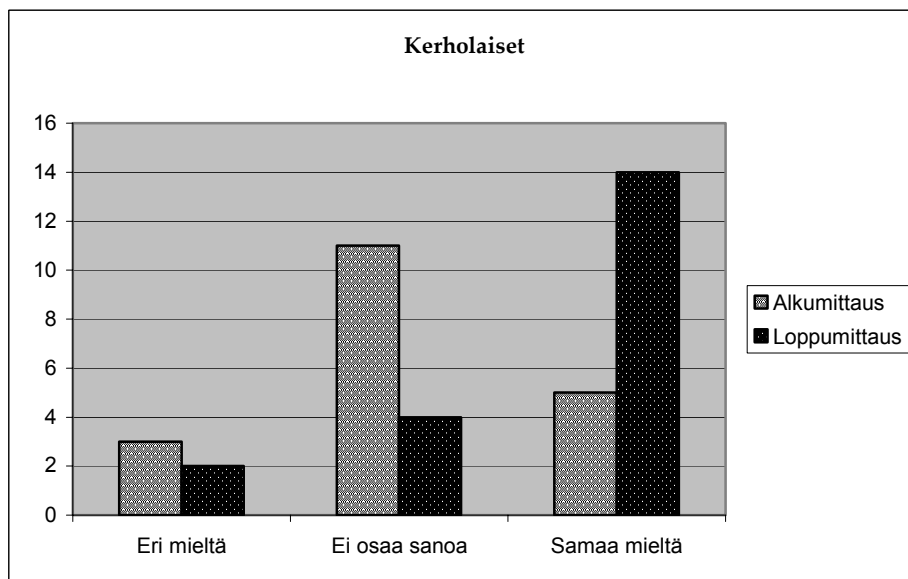
kansanmusiikkia aktiivisesti tai tehdä työtä sen eteen, mutta omaa kansanperinnettä olisi tärkeää tunnistaa ja tunnustaa muuttuvassa maailmassa.

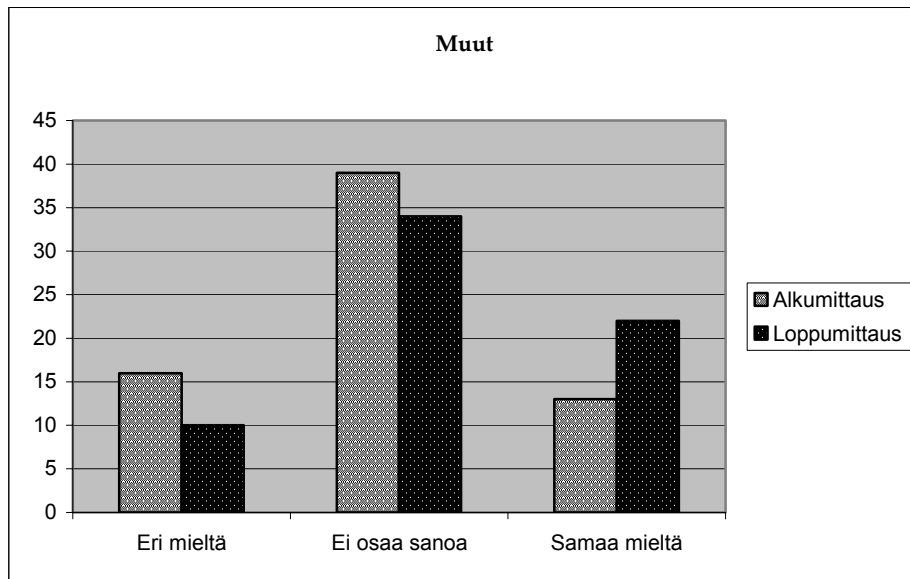
Kymmenes väite (suomalaiset kansanlaulut ovat helppoja) on vastaväite kohdalle 3 (suomalainen kansanmusiikki on vaikeaa). Tämä kohta tukeekin kolmannesta kohdasta saatuja tuloksia siitä, että kerholaiset alkoivat toimintajakson aikana pitää suomalaista kansanmusiikkia helpompana kun taas muulla osalla tutkimusjoukkoa molemmissa kohdissa ei osaa sanoa – vastausten määrä kasvoi. Kun siis vapaaehtoinen opetusjakso oli järjestetty, arvioivat siihen osallistumatta jättäneet oman tietoisuutensa heikommaksi kuin ennen tämän mahdollisuuden tarjoamista. Kolmas ja kymmenes väittäjä on esitelty peräkkäin seuraavissa kaavioissa vertailun helpottamiseksi.

VÄITTÄMÄ 3: SUOMALAINEN KANSANMUSIIKKI ON VAIKEAA

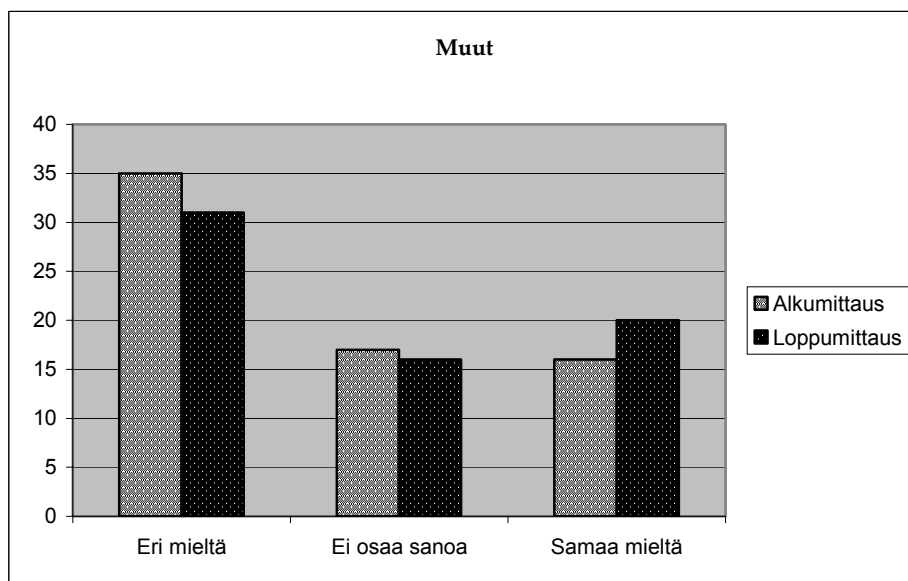
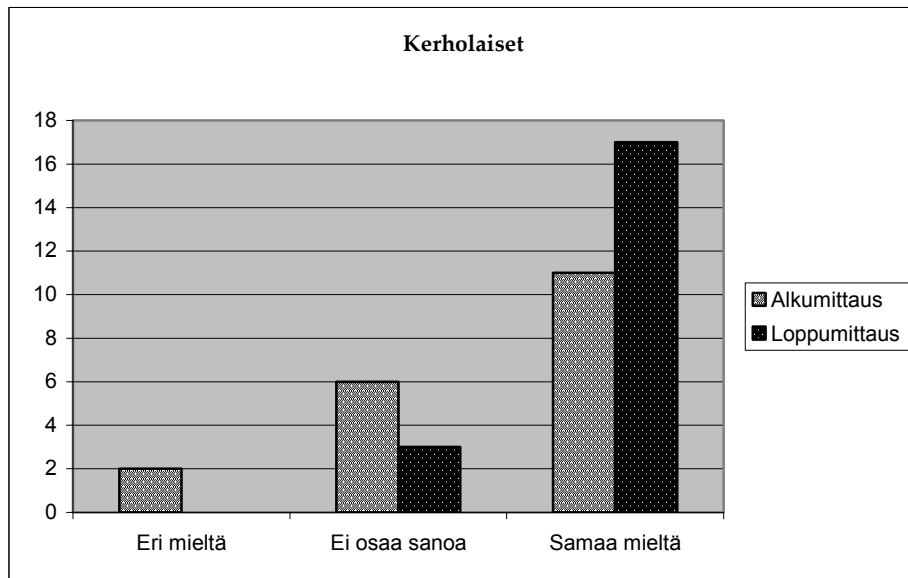

VÄITTÄMÄ 10: SUOMALAISET KANSANLAULUT OVAT HELPPOJA

Yhdennessätoista väitteessä (haluaisin oppia laulamaan kansanlauluja) sekä samaa mieltä että eri mieltä olevien määrä kasvoi jälleen sillä tutulla jaolla, että kerhoon osallistuneiden halukkuus kansanlaulujen oppimiseen lisääntyi (63%:sta 80%:iin) ja muiden vähentyi (35%:sta 31%:iin) toimintajakson aikana. Jälleen voidaan siis todeta, että kerhoon lähti ilmeisesti alun perin mukaan kansanmusiikista kiinnostuneita oppilaita, joille tuo musiikinlaji selkiytyi entistä enemmän omaksi kiinnostuksen kohteeksi oman, konkreettisen tutustumisen myötä. Saman suuntainen tulos saatiin myös kahdennentoista väitteen (haluaisin oppia soittamaan kansanmusiikkia) vastauksista; kerhoon osallistuneita kansanmusiikin soittamisen oppiminen alkoi entistä enemmän kiinnostaa ja kontrolliryhmällä vaikutus oli päinvastainen.

Kansantanssien oppimisen suhteen (väite 13: haluaisin oppia kansantansseja) muutos tapahtui kuitenkin kaikilla positiiviseen suuntaan: kansantanssit alkoivat jakson aikana kiinnostaa niin kerholaisia kuin muitakin lähtötasoa enemmän. Tosin kuitenkin myös tässä kohdassa kerhoon osallistumattomien

suosituin vastaus oli loppumittauksessakin kiinnostuksen pienestä kasvamisesta huolimatta eri mieltä. Esimerkkinä näistä lisäoppimisen halukkuutta kartoittavista kohdista on alla esitetty kuvio väittämän 13 vastauksista.

VÄITTÄMÄ 13: HALUAISIN OPPIA KANSANTANSSEJA

Sekä alku- että loppumittauksissa kansanmusiikkikerhoon osallistuneet antoivat huomattavasti useammin samaa mieltä -vastauksen kohtiin 11, 12 ja

13, eli kysyttäessä halukkuutta laulamisen, soittamisen ja tanssimisen oppimiseen kansanmusiikissa. Tämä on luonnollisestikin vaikuttanut kerholaisten päätökseen lähteä mukaan järjestettävään kansanmusiikkitoimintaan. Niinpä neljännestätoista kohdasta (jos Karstulassa järjestettäisiin kansanmusiikkikerho minun ikäisilleni, haluaisin lähteä mukaan) saatiin odotetustikin tulokseksi se, että kerhoon osallistuneet olivat alkumittausvaiheessa huomattavan innostuneempia ajatuksesta kansanmusiikkikerhosta. Kerholaisten alkumittauksessa samaa mieltä oli 63% ja muista vain 31%. Kerholaisten osuus samaa mieltä -vastauksissa lisääntyi jakson aikana hieman (70%:iin), joten kokemukset kerhoon osallistumisesta olivat ilmeisen myönteiset pääosalla oppilaita. Niillä, jotka eivät osallistuneet kansanmusiikkikerhoon samaa mieltä olevien osuus sen sijaan jälleen laski (31%:sta 25%:iin), joten ilmeisesti päätös jättää lähtemättä mukaan kansanmusiikkitoimintaan tuntui suurella osalla oppilaista vielä jälkeenkäin päin oikealta ratkaisulta. Koko tutkimusjoukolta kerhoon osallistumista kysyttäessä samaa mieltä oli alkumittauksessa 38% ja loppumittauksessa 36% ja eri mieltä alkumittauksessa 28% ja loppumittauksessa 35%, joten kaiken kaikkiaan suhtautuminen kansanmusiikkikerhoon pysyi toimintajakson ajan samankaltaisena.

Pylväsdiagrammit, joita tässä luvussa ei esitelty, löytyvät kaikkien väittäimien vastaushajontaa kuvaavien kuvioiden joukosta liitteenä 9.

6.2 Tulokset tutkimuksen alaongelmaan 2

Kerhoon osallistuneiden ryhmähaastatteluissa kävi ilmi, että ne asiat, jotka kansanmusiikkikerhossa kiinnostivat, ovat ensisijaisesti sidoksissa joko toiminnalliseen työtapaan tai muutoin musiikkiin itseensä. Lapset eivät kertaakaan nimenneet kerhon hyväksi puoliksi sosiaalista ympäristöä ja kavereiden tai ohjaajan vaikutusta. Sen sijaan kerholaiset nimesivät mieluisiksi asioiksi kerhossa opetellun musiikin iloisuuden, reippauden, rytmikkyuden, aitouden ja helposti opittavuuden. Leikit ja tanssit kiinnostivat ja tekivät kansanmusiikista mukavan kokemuksen. Kerholaiset pitivät erityisesti haasteellisemmista tuokioista: vaativammat koreografiat ja laulut, joissa on usean säkeistön verran sanoja, olivat lähes jokaisen mieleen.

Ainoina negatiivisina asioina kerhokokemuksista mainittiin satunnaisesti liian vaikeat tehtävät tai ongelmat kavereiden käyttäytymisessä. Nämä tulokset esitellään seuraavassa hieman syvemmin siten, että mukana on joitakin lainauksia ryhmähaastattelujen niistä kohdista, joista kyseiset johtopäätökset on tehty. Kaikki videoiduissa ryhmähaastatteluissa annetut vastaukset ovat kerhokokoonantumisten mukaan järjestettynä liitteenä 10.

Kerholaiset olivat lähes poikkeuksetta kiinnostuneita musiikista muutenkin ja harrastivat usein jopa jonkin soolosoittimen soittamista. ”Mää tykkään niin kauheesti musiikista ja mä iteki soitan. Mää tykkään kuunnellaki musiikkia ja tälleennäin.” (T30/2 K) ”Kansanmusiikissa on se hyvä että se semmosta aidon näköstä ja kuulosta.” (T81/3B K) ”Saa laulaa ja leikkiä ja tanssia.” (T30/2 K) ”Kaikki koska mä tykkään kauheesti tanssia ja laulaa ja täällä on nii rytmikästä.” (T30/2 K)

Lapset eivät kertaakaan nimenneet kerhon hyväksi puoliksi sosiaalista ympäristöä ja kavereiden tai ohjaajan vaikutusta. Sen sijaan kerholaiset nimesivät mieluisiksi asioiksi kerhossa opetellun musiikin iloisuuden, reippauden, rytmikyyden, aitouden ja helposti opittavuuden. ”No ku siinä on vähän vauhtia ja se on mukavaa.” (T20/1B K); ”No ku niissä oli kaikenlaista rytmiä ja semmosta tahtia.” (T38/2 K); ”No täällä on kaikki jotenki rytmikkäämpää ja sillein että on kaikkia leikkejä.” (T81/3B K); ”No siinä käytetään omaa kieltä ja muutenkin.” (T40/2 K); ”Se Sinisiä punasia ruusunkukkia ku kaikki osaa laulaa sen nii hyvin.” (T38/2 K); ”Kaikki koska sää sait vaan sanoa että mennäänäs, nyt tulee Bingo, nyt tulee Huh-hah-hei ja sitte me mentiin se ja...” (T40/2 K)

Leikit ja tanssit kiinnostivat ja tekivät kansanmusiikista mukavan kokemuksen. Useimmiten kansanmusiikkikerhon parhaita asioita kysyttäessä kerholaiset nimesivät koko joukon lauluja ja leikkejä, joita perusteltiin eri tavalla. ”Bingo ku siinä vaihtu aina ne parit.” (T2/1A K); ”Lintu lensi oksalle. Se oli semmonen rytmikäs ja ilonen.” (T30/2 K); ”...ja sitte oli erityisesti kivaa se isäntäjuttu (Isäntä teki talon) ku mää olin se isäntä.” (P4/1A K) Kevään yksösuosikiksi nousi Bingo-niminen laulu, joka on rytmiltään reipas ja jossa ideana on parien vaihtuminen melko tiuhaan.

Lähes kaikki kerholaiset pitivät erityisesti haasteellisemmista tuokioista: vaativammat koreografiat ja laulut, joissa on usean säkeistön verran sanoja, olivat lähes jokaisen mieleen. ”Toi viimeinen (Paras leikki) ku se ei ollu niin helppo ja siinä oli vähän semmosta vaikeeta.” (T20/1B K); ”Sinisiä punasia ruusunkukkia ku se oli nii pitkä.” (T24/1B K)

Negatiiviset palautteet kohdistuivat niin ikään musiikillisiin asioihin kään-
teisenä edellisille: yleisesti pidettiin huonona, jos musiikki oli liian hidasta,
tylsää tai helppoa. ”Ketju. Siinä vaan koko ajan käveltiin. (Oliko se sitten lii-
an helppo?) Joo.” (T58/3A KK); ”Mää en oikein tykänny siitä Kehrätkäämme
lankaa (Kehrätkäämme silkkilankaa) ku se oli niin semmone hidas.” (T30/2
K); ”Se Ville-juttu ku siinä ei ollu yhtään melkeen musiikkia.” (T40/2 K); ”No
se Ukot ne verkkoa kutoo ku se oli nii hirveen hidas.” (T38/2 K)

Myös kaverit saivat käyttäytymisellään oman osansa palautteesta. ”Kaikki ei
aina uskonu mitä sää sanoit.” (T24/1B K); ”Että ei enää koskis niihin tavaroi-
hin jotka ei kuulu tänne kansanmusiikkikerhoon ja sitten tota niinku noudat-
tas ohjeita.” (T30/2 K); ”Pojat hillittis ittensä.” (T40/2 K); ”No sitte eivät pös-
sötä mittää ni mennee kallista aikaa hukkaa neuvottelussa.” (T14/1A K) Oli
jopa yllättävää, kuinka paljon kerholaiset arvioivat omaa ryhmäänsä sekä
kerhon epämieluisia asioita että kehitysideoita miettiessä. Ohjaajan näkö-
kulmasta kun ryhmä oli aivan tavallinen otos kyseisestä ikäryhmästä, johon
mukaan mahtui yksi diagnosoitu erityislapsi ja kaksi diagnosoimatonta oppi-
lasta, joille keskittyminen ja käyttäytyminen on välillä vaikeaa.

Oma osaamattomuus oli silloin tällöin koettu ikäväksi, vaikka toisaalta lau-
luihin ja leikkeihin haluttiin vaativuutta. ”No se Sinisiä punasia ruusunkuk-
kia ku mää en osannu sitä laulaa.” (T14/1A K); ”Se Lintu lensi oksalle. (Miks
se oli susta tyhmä?) No ku siinä meni vähän sekasi.” (T24/1B K). Joskus nega-
tiivisessa palautteessa ilmenivät myös ne tilanteet, joissa oppilas oli kokenut
tulleensa kiusatuksi tai ainakin naurunalaiseksi, tai ellei kaikki päässeet aina
osallistumaan kaikkiin leikkeihin – ainakaan tähtiin, mikäli sellainen oli.
”Ku jotkut nauro Harrille ni sille tuli paha mieli.” (T38/2 K); ”Bingo ku mä
en pääsy siihen mukaa.” (T81/3B K)

Niissä kehittämisideoissa, jotka suunnattiin musiikkiin tai ohjaukseen toivottiin lisää vaihtelua ja vaativuutta. "Tulis aika vaikeita leikkejä." (T52/2 K); "No otettas ihan oikeita tansseja. Siis, kaikkia... ..no meillähän on ollu se jenkka, mutta me ei oo menty ku yhen kerran sitä." (T40/2 K); "Että leikit vaihtus ettei joka kertaa oo sama leikki." (T14/1A K) Lähes joka kerta muistettiin toivoa myös parempaa harjoitustilaa, sillä käytössämme ollut luokka oli melko ahdas näin suurelle joukolle. "Jos joskus oltas salissa ni ois tilaa enemmän." (T2/1A K); "Mentäs tonne liikkasaliin ku täällä on niin ahdas." (P7/1A KK) Myös soittamista toivottiin useaan kertaan ja ainakin 5-kieliseen kanteleeseen tutustuminen olikin suunnitelmissa. Samasta syystä kuin edellinen toive liikuntasaliin pääsystä, tämäkin jäi toteutumatta käytännön syistä: käytössämme olisi ollut vain muutama kantele, joten suuren ja melko vilkkaan ryhmän kanssa soittamisen opettelu olisi voinut olla enemmän lannistavaa kuin innostavaa. Tähän täytyy panostaa jatkossa hankkimalla varoja kansanmusiikkikerholaisten kanteleiden ostamiseen.

7 POHDINTA

Tolppilan koulun 1. – 3. luokan oppilaille tehdyn tutkimuksen päätarkoituksena oli selvittää, voidaanko kansanmusiikin tuntemusta laajentavalla ja toiminnallisesti kansanmusiikkiin perehdyttävällä toimintajaksolla vaikuttaa oppilaiden asenteisiin. Kysymykseen saatiin myöntävä vastaus, vaikkakin asenteiden muuttumisen suuntaan ja määrään vaikutti suuresti se, oliko oppilas mukana toiminnassa aktiivisesti vai ei. Kerhoon osallistuneilla asenteiden lähtötaso oli positiivisempi ja pääsääntöisesti asenteet muuttuivat jakson aikana entistä positiivisemmaksi. Niillä, jotka eivät osallistuneet kansanmusiikkikerhoon asenteet muuttuivat joko negatiivisemmaksi, pysyivät ennallaan tai muuttuivat vain hieman positiivisemmaksi. Tiedon kansanmusiikista todettiin kuitenkin lisääntyneen riippumatta siitä, oliko oppilas aktiivisesti mukana kansanmusiikkitoiminnassa tai asennoituiko hän kansanmusiikkiin kovinkaan myönteisesti. Tietojen ohella tietoisuus kansanmusiikista ja omista asenteista kansanmusiikkiin lisääntyi sekä kerholaisilla että muilla: jakson lopussa oppilaat tiesivät aiempaa paremmin sen, mitä kansanmusiikki on ja mitä mieltä on siitä itse.

Tutkimuksessa kartoitettiin myös, mitkä asiat vaikuttavat asennoitumiseen ja mitkä tekijät ovat suomalaisessa kansanmusiikissa oppilaan kannalta kiinnostavia ja mielekkäitä. Ensisijaisesti nämä positiiviseen asennoitumiseen vaikuttaneet asiat olivat sidoksissa kansanmusiikkiin itseensä. Erityisen mieluisiksi asioiksi kerholaiset nimesivät kerhossa opetellun musiikin iloisuuden, reippauden, rytmikkyyden, aitouden ja helposti opittavuuden. Leikit ja tanssit kiinnostivat ja tekivät kansanmusiikista mukavan kokemuksen. Li-

säksi oppilaat pitivät haasteista: vaativimmat koreografiat ja laulut, joissa on usean säkeistön verran sanoja, olivat lähes jokaisen mieleen.

Tutkimus osoitti, että kansanmusiikkitoiminnan järjestäminen on tarkoituksenmukaista: kiinnostusta ja halukkuutta toimintaan osallistumiseen löytyy pieneltäkin paikkakunnalta runsaasti ja samalla suomalaista kansanperinnettä saadaan tuotua myös muiden tietoisuuteen. Myös kokeilun kerhoon osallistuneiden oppilaiden vanhempien ja erilaisten esiintymisten järjestäjien puolelta on tilausta toiminnalle.

Omalla kohdallani tutkimus varmisti lopullisesti sen opintojen aikana vähitellen vahvistuneen, Kodalylta kotoisin olevan käsityksen, että suomalainen lapsi oppii musiikkia parhaiten suomalaisen kansanmusiikin kautta. Niin nopeasti kansanperinteestä kumpuava aines opittiin tutkimuksen yhteydessä järjestettävässä kerhossa. Ohjelmisto valmistui nopeasti ja lapset oppivat niin laulujen sanat, melodiat kuin niihin liitetyt tanssitkin selvästi nopeammin kuin mitä aiemmat musiikinopetuskokemukseni lainatun musiikin osalta ovat kertoneet. Kaikki se, mitä tutkimusprojekti tutkijalleen opetti, ei ole kellovasta ja pätevää esiteltäväksi tutkimuksen tuloksina, mutta oma käyttöteoriani kansanmusiikin ja yleisestikin koko musiikkikasvatuksen tulevana ammattilaisena vahvistui entisestään. Aikaisempien, tämän tutkimusten myötä koettujen sekä varmasti myös tulevien kansanmusiikkiopetuskokemuksieni myötä tulen varmasti käyttämään kansanperinteestä kumpuavia aineksia niin musiikkikasvatuksen kuten myös esimerkiksi lapsen liikkumisen ja kielenoppimisen tukemisen pohjana.

Tämän tapaustutkimuksen pohjalta ei varsinaisesti noussut täysin uutta tutkimusaihetta, mutta tulosten soveltaminen laajemmalle kiinnostaisi: saa-

daanko samankaltaisia tuloksia muualla Suomessa? Vaikuttaako esimerkiksi maantieteellinen sijainti, asuinpaikkakunnan koko tai paikkakunnan aiempi kansanmusiikkitoiminta kouluikäisten innokkuuteen alkaa harrastaa omaa kansanmusiikkia? Mielenkiintoista olisi myös paneutua musiikillisen äidinkielen käsitteeseen tutkien musiikin alkuoppimista esimerkiksi päiväkodissa eri musiikkilajien kautta: oppivatko suomalaiset lapset helpommin suomalaista kansanmusiikkia kuin muuta musiikkia? Edistääkö kansanmusiikkiopetus esimerkiksi rytmiikan kehittymistä pienillä lapsilla?

Pidemmälle vietyinä aiheesta olisi mielenkiintoista saada aineistoa pitkittäistutkimukseen: kuinka tämä projekti ja lyhyehkö kansanmusiikkikerhojakso näkyy Karstulan musiikkielämässä muutaman vuoden kuluttua? Onko kansanmusiikista tullut osa tämän tutkimuksen aikaisten kerholaisten elämää? Samalla voisi tutkia, mitkä ovat pidemmällä ajanjaksolla edellytyksiä sille, että tällainen toiminta siirtyy ja säilyy sukupolvelta toiselle?

Karstulassa lasten kansanmusiikkitoimintaa ei kuitenkaan haudattu tämän tutkimuksen valmistumisen myötä, vaan kevään 2004 kerholaisista yli puolet lähtivät saman vuoden syksyllä jatkamaan Karstulan Uuspelimannien järjestämää ja saman ohjaajan vetämää kansanmusiikkikerhoa. Syksyn 2004 kuluessa ryhmästä muodostui Toppeat –niminen kansanmusiikkiryhmä, joka koontuu viikoittain ja esiintyy oman paikkakunnan ja maakunnan tilaisuuksissa. Lisäksi Karstulan Uuspelimannit ry sai syksyllä 2004 Suomen Kulttuurirahaston Keski-Suomen rahastolta 2 500 euron apurahan lasten kansanmusiikkitoiminnan kehittämiseen Karstulassa. Toiminta siis jatkuu edelleen ja näin ollen paikka mahdolliselle jatkotutkimukselle kansanmusiikkitoiminnan vaikutuksesta paikkakuntalaisten asenteiden muokkautumisessa on pedattu.

8 LÄHTEET

- Ala-Könni, E. 1977. Suomen kansanmusiikki. Teoksessa: A. Sonninen, E. Polas, P. Kiiski & U. Jokinen. *Kansanmusiikki 1. Laulusävelmiä*. Helsinki: Suomen Kunnallisliitto.
- Borg, W. R. & Gall, M. D. 1989. *Educational research. An introduction*. 5. Painos. New York: Longman.
- Bruno, F. J. 1986. *Dictionary of keywords in psychology*. Worcester: Billing and Sons Ltd, 19 – 20.
- Campbell, D.T. & Cook, T.D. 1979. *Quasi-experimentation. Design of analysis issues for field settings*. Chicago: Rand McNally College Publishing Company.
- Denzin, N. K. & Lincoln, Y. S. (toim.) 2000. *Handbook of qualitative research*. Toinen painos. London: Sage.
- Eerola, T., & Toiviainen, P. (2004). *Suomen Kansan eSävelmät. Suomalaisten kansansävelmien elektroninen tietovaranto*. [viitattu 11.3.2004]. Saatavissa: <http://www.jyu.fi/musica/sks/>
- Elliott, D. J. 1989. "Key concepts in multicultural music education." *International Journal of Music Education* 13: 11–18.
- Elliott, D. J. 1995. *Music matters*. New York: Oxford University Press.
- Forrai, K. 1989. *Musiikinopetus varhaiskasvatuksessa*. Teoksessa: M. Vainio & J. Ojalainen. (toim.) *Vuosikirja 1989*. Suomen Kodaly – keskus. Jyväskylän yliopisto. Jyväskylän yliopiston musiikkitieteen laitoksen tutkimuksia ja raportteja sarja A/ 4, 32 – 34.
- Gronow, P. 1981. *Suomalainen kansanmusiikki osana maailman musiikkia*. Teoksessa: A. Asplund & M. Hako. (toim.) *Kansanmusiikki*. Suo-

- Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran toimituksia 366. Helsinki: SKS.
- Hargreaves, D. J. 1986. The developmental psychology of music. Cambridge: Cambridge University Press.
- Helkama, K., Myllyniemi, R. & Liebkind, K. 1999. Johdatus sosiaalipsykologiaan. Helsinki: Edita.
- Hirsjärvi, S. (toim.) 1982. Kasvatustieteen käsitteistö. Helsinki: Otava.
- Hirsjärvi, S., Remes, P. & Sajavaara, P. 1997. Tutki ja kirjoita. Helsinki: Kirjayhtymä.
- Hirsjärvi, S., Remes, P. & Sajavaara, P. 2000. Tutki ja kirjoita. 6.painos. Vantaa: Tummavuoren kirjapaino.
- Hongisto-Åberg, M., Lindeberg-Piironen, A. & Mäkinen, L. 1994. musiikki-
varhaiskasvatuksessa. Hip hoi, musisoi! Espoo: Fazer Musiikki.
- Hyttinen, M. & Taivassalo, A. 1986. Nuorten asennoituminen suomalaiseen kansanmusiikkiin. Pro gradu – tutkielma. Helsinki: Sibelius-Akatemia. Musiikkikasvatuksen koulutusohjelma. Kansanmusiikin suuntautumisvaihtoehto.
- Idstam, S. 1999. Cuba! Si! Pukinmäen yläasteen koulun oppilaiden ajatuksia ja oppimiskokemuksia monikulttuurisesta musiikkikasvatusprojektista. Helsinki: Sibelius-Akatemia. Pro gradu -tutkielma.
- Jaakola, T. & M. Mäkinen. 1994. Lukiolaisten suhtautuminen ruotsin kielen opiskeluun - Asenteet ja motivaatio. Teoksessa K. Yli-Renko (toim.) Kielenopettaja oman työnsä tutkijana. Turun yliopiston kasvatustieteiden tiedekunta. Julkaisusarja B:45. 175-212.
- Jargon. Kulttuuriantropologian englant-suomi oppisanasto. 1995. Toim. L. Aro, O. Hallia, T. K. Hautala, M. Kumpulainen, J. Latvala, M. Laukkanen, M. Mäkinen, I. Nurmi, T. Rovio & N. Säaskilahti, Jyväskylän yliopiston ylioppilaskunta. Julkaisusarja n:o 35.

- Judén-Tupakka, S. 2000b. Kehitystä, interventiota vai oppimista. Kasvatustieteen antropologisen tutkimuksen havaintoja kehitysyhteistyön koulutuksesta. Uutta tutkimuksesta. *Aikuiskasvatus* 3 / 2000, 234-239.
- Judén-Tupakka, S. Kasvatustieteen antropologian historiasta ja keskeisistä käsitteistä – enkulturaatio, siirtymärituaalit ja transkulturaatio. Lapin yliopisto. Kasvatustieteiden tiedekunta. (<http://ktk.urova.fi/kasvatuspaivat/Kasvatustieteen%20antropologia%20ja%20vertaileva%20kasvatustiede/Soila%20Judén-Tupakka%20Kasvatustieteen%20antropologia%20histori.pdf>)
- Kari, J. & Huttunen, J. 1981. Johdatus kasvatuksen ongelmien tutkimiseen. Helsinki: Otava.
- Karvonen, J. 1967. The structure, arousal and change of the attitudes of teacher education students. Jyväskylä: Gummerus.
- Kemp, A. E. 1997. Individual differences in musical behaviour. Teoksessa: D. J. Hargreaves & A. C. North. (toim.) *The Social Psychology of Music*. New York: Oxford University Press.
- Khan, S.B & J. Weiss. 1973. The teaching of affective responses. Teoksessa R.M.W. Travers (toim.) *Second handbook of research on teaching*. American Educational Research Association. Chicago: Rand McNally & Company.
- Kneller, G.F. 1966. *Educational anthropology: an introduction*. University of California, Los Angeles. John Wiley. New York.
- Koski, P. 1998. Sivistystä, valistusta, virkistystä. Teoksessa: H. Roiko-Jokela. (toim.) *Karstulan Kirja*. Karstula: Karstulan kunta ja Karstulan seurakunta. Jyväskylän yliopiston ylioppilaskunnan julkaisusarja nro 36. 589 – 590.

- Kupsu, T. & Linna, K. 1998. Viidesluokkalaisten asennoituminen kansanmusiikkiin. Savonlinnan opettajankoulutuslaitos. Kasvatustieteen pro gradu – tutkielma.
- Kwami, R. 1993. "Music education in Britain and the school curriculum." *International Journal of Music Education* 21: 25–39.
- Linnankivi, M., Tenkku, L. & Urho, E. 1988. Musiikin didaktiikka. Porvoo: WSOY.
- Moisala, P. 1991. Cultural cognition in music. Continuity and change in the Gurung music of Nepal. Jyväskylä: Suomen etnomusikologisen seuran julkaisuja 4.
- Määttänen, P. & Westerlund, H. 1999. "Tradition, practice, and musical meaning. A pragmatist approach to music education." Teoksessa F. Nielsen, S. Brändström, H. Jorgensen & B. S. Olsson. (toim.) *Nordisk musikkpedagogisk forskning. Årbok. 1999*, 33–37.
- Olsson, B. 1997. The social psychology of music education. Teoksessa: D. J. Hargreaves & A. C. North. (toim.) *The Social Psychology of Music*. New York: Oxford University Press.
- Peruskoulun opetussuunnitelman perusteet. 2004. Opetushallitus. 233.
- Pöyhönen, M. O. 2003. Muusikkouden tietämykset. Huomautuksia David J. Elliotin musiikkikasvatusfilosofian äärellä. Jyväskylän yliopisto. Musiikin laitos. Licensiaatin opinnäytteen osa.
- Rainio, K. & Helkama, K. 1974. Sosiaalipsykologian oppikirja. Porvoo: WSOY.
- Regelski, T. A. 1996. Prolegomenon To a praxial philosophy of music and music education. *Musiikkikasvatus* 1 nro 1, 23 – 38.
- Regelski, T. A. 1998. Schooling for musical praxis. *Musiikkikasvatus* 3 nro 1, 7 – 37.

- Reimer, B. 1994. "Can we understand music of foreign cultures?" Teoksessa Musical connections: tradition and change.
- Saha, H. 1988. Kantele kouluun – hanke onnistui hienosti! Viisikielinen 5 (2).
- Sloboda, J. A. 1985. The musical mind. The cognitive psychology of music. Oxford: Clarendon Press.
- Small, C. 1997. "Musicking: a ritual in social space." Teoksessa: R. Rideout. (toim.) On the sociology of music education. The University of Oklahoma School of Music.
- Stern, H. 1983. Fundamental concepts of language teaching. Great Britain: Oxford University Press.
- Suoranta, J. 1999. Kasvatusantropologia ja (seikkailu)kasvatuksen tutkimus, 130-170. Teoksessa: J. Suoranta. (toim.) Nuorisotyöstä seikkailukasvatukseen. Tampereen yliopisto. Tampereen yliopistopaino. Professori Matti Telemäen juhla kirja.
- Suojanen, U. 1992. Toimintatutkimus koulutuksen ja ammatillisen kehittymisen välineenä. Helsinki: Finn Lectura.
- Swanwick, K. 1994. Musical knowledge. Intuition, analysis and music education. London and New York: Routledge.
- Syrjälä, L. & Numminen, M. 1988. Tapaustutkimus kasvatustieteessä. Oulun yliopiston kasvatustieteiden tiedekunnan tutkimuksia 51/1988.
- Westerlund, H. 1998. "Pluralismin ja eettisen yhteisöllisyyden näkökulmia musiikkikasvatukseen." Musiikkikasvatus 3 (2): 5–17.
- Wood, D. 1982. Move, sing, listen, play. Preparing the young child for music. Toronto, Canada: Thompson Music.
- Zillmann, D. & Gan, S. 1997. Musical taste in adolescence. Teoksessa: D. J. Hargreaves & A. C. North (toim.) The social psychology of music. New York: Oxford University Press.

9 LIITTEET

Liite 1: Tiedote koteihin

TIEDOTE

2.2.2004

Teen pro gradu – tutkielmaani Jyväskylän yliopiston opettajankoulutuslaitokselle kuluvaan kevään aikana tutkimalla Tolppilan koulun 1. – 3. luokkalaisten käsityksiä ja asenteita suomalaisesta kansanmusiikista. Tutkimuksessani teen kyselylomakemittauksen kaikille Tolppilan 1. – 3. luokkalaisille kahteen kertaan: ensimmäinen mittaus on nyt helmikuun ensimmäisellä viikolla ja toinen toukokuussa. Kyselylomakemittaus on molemmilla kerroilla kolmiportaisella kasvokuva-asteikolla (samaa mieltä – en osaa sanoa – eri mieltä) sekä muutamalla avoimella kysymyksellä toteutettava, itse ohjaamani ryhmätilanne. Jotta mittauksen välissä tapahtuneiden muutosten vertailu olisi mahdollista, kyselylomakkeessa kysytään vastaajan nimeä, ikää ja sukupuoli. Kuitenkin kaikki tulokset käsitellään ja raportoidaan nimettöminä, joten

oppilaiden nimiä *ei mainita* missään tutkimustulosten analysoinnin tai tutkimuksen raportoinnin vaiheessa.

Johanna Leppänen

kasv.tiet.yo

luokanopettajaopiskelija

Lisätietoja voit tarvittaessa kysyä minulta numerosta 040-531 2205 tai osoitteesta joanlepp@cc.jyu.fi tai Tolppilan rehtorilta numerosta 014- 459 6661.

Liite 2: Kyselylomake

NIMI: _____

IKÄ: _____

1.	☐	☐	☐
2.	☐	☐	☐
3.	☐	☐	☐
4.	☐	☐	☐
5.	☐	☐	☐
6.	☐	☐	☐
7.	☐	☐	☐
8.	☐	☐	☐
9.	☐	☐	☐
10.	☐	☐	☐
11.	☐	☐	☐
12.	☐	☐	☐
13.	☐	☐	☐
14.	☐	☐	☐

15. _____

16. _____

17. _____

18. _____

19. _____

20. LASTENMUSIIKKI
 KANSANMUSIIKKI
 ROCK JA POP
 ISKELMÄ
 HENGELLINEN MUSIIKKI
 KLASSINEN MUSIIKKI

Liite 3: Kutsu kansanmusiikkikerhoon

Tervehdys taas Sinulle Tolppilan 1. – 3. luokkalainen ja

TERVETULOA KANSANMUSIIKKIKERHOON!

Karstulan Uuspelimannit ry:n järjestämä kansanmusiikkikerho aloittaa toimintansa torstaina 12.2. klo 16 – 17 ja kokoontuu siitä alkaen yhteensä 12 kertaa, toukokuun puoliväliin saakka. Kerho on tarkoitettu kaikille innokkaille Tolppilan 1. – 3. luokkalaisille ja on täysin maksuton. Kansanmusiikkikerhossa tutustumme suomalaiseen kansanmusiikkiin mahdollisimman monipuolisesti: laulamme, soitamme, leikimme ja tanssimme, saamme tavata kansanmusiikin taitajia ja käymme itsekin esiintymässä. Erityisesti keskitymme iloiseen ja reippaaseen kansanmusiikkiin laulaen ja tanssien.

Kerhon vetäjänä toimii luokanopettajaopiskelija Johanna Leppänen, joka tekee aiheesta pro gradu – tutkielmaa. Ainoana edellytyksenä kerhoon osallistumiselle onkin, että jokaisen lapsen huoltaja antaa luvan osallistujan haastatteluun, videokuvaamiseen ja valokuvaamiseen vapaasti tutkimustarkoituksessa.

Kansanmusiikkikerho kokoontuu siis aina

torstaisin klo 16 – 17 Tolppilassa, 1A – luokassa.

Tervetuloa mukaan!

Lisätietoja: 040-531 2205/ Johanna Leppänen

Liite 4: Kansanmusiikkikerhon muistilista keväälle 2004

KANSANMUSIIKKIKERHON MUISTILISTA KEVÄÄLLE 2004

- Perjantaina 16.4.** esiinnyimme Tippamäen päiväkodilla klo 9.30. Kokoonnumme Tolppilan eteen 9.00, josta kävelemme yhdessä Tippikselle. Mukana on myös vanhoja pelimanneja sekä Viispiikkisen toimittaja. Esiityksen jälkeen kävelemme yhdessä takaisin koululle. Poissaolo koulusta sekä mahdollinen myöhästymisen ruokailusta on sovittu.
- Torstaina 22.4.** ei ole kansanmusiikkikerhoa.
- Perjantaina 30.4.** esiinnyimme MLL:n Karstulan osaston järjestämässä lasten vappujuhlassa Suojalla klo 18 – 19. Kokoon-tuminen Suojan alakertaan (kahvio) 17.45.
Kaikki katsojat ovat tervetulleita mukaan! (Vapaa pääsy.)
- Perjantaina 7.5.** esiinnyimme Tolppilan salissa Tolppilan 1. – 3. luokkalaisille klo 9.00 – 9.45. Mukana on myös vanhoja pelimanneja.

Edellä mainittua torstaita lukuun ottamatta kerho on normaalisti joka torstai klo 16 – 17.

Esiintymiset siis eivät korvaa kerhotuntia.

Tiedotan myöhemmin pukeutumisesta esiintymisiin.

Torstaina 13.5. vietämme viimeistä kansanmusiikkikerhopäivää retkeilyn merkeissä: lähdemme koululta 12.00 vierailulle Kaustisen Kansantaiteenkeskukseen, josta palaamme noin klo 21. Jokainen kerholainen maksaa matkastaan itse **5 euroa**, joka kattaa noin kolmannuksen kyydistä. Loppuosan kyydistä, ruokailun sekä paikan päälle meille räätälöidyn ohjelman tarjoaa Karstulan Uuspelimannit sekä Heimon säätiö. Tiedotan retkestä tarkemmin lähempänä!

Liite 5: Retkitiedote

Onnistunut kansanmusiikkikeväämme lähenee loppuaan...

Enää on jäljellä ensi viikon torstain varsinainen kansanmusiikin suurpäivä: aamuyhdeksältä esiintyminen muille Tolppilan eskari – 3. luokkalaisille ja puolilta päivin lähtö Kaustisen reissulle koko loppupäiväksi. Ensi viikon torstaille on paljon muistettavaa, joista tässä avuksi muistilista:

- Aamun esiintymistä varten kokoonnutaan saliin klo 8.45. Pojilla mustat housut.
- Mikäli kerholainen ei lähde retkelle (lähteminen on tietenkin vapaaehtoista), ilmoittakaa asiasta! Ilman ilmoituksia oletan lapsen lähtevän mukaan.
- Lähdemme kohti Kaustisen Kansantaiteenkeskusta klo 12.00 jääkiekkokaukalon vierestä. Silloin siis kaikki valmiiksi paikalle.
- Kaikki reissuun lähtevät maksavat itse matkasta 5€ (myös mukaan lähtevät aikuiset, mikäli he ruokailevat kanssamme). Ellei kerholainen tuonut rahaa jo aiemmin, kerään rahat linja-autossa.
- Kerään linja-autossa myös alla olevat lomakkeet, jotka toivottavasti ehditte täyttää siihen mennessä. Ellei kerholainen lähde retkelle, lapun voi tuoda vaikkapa omalle opettajalle. Olisi tärkeää saada tietää ajatuksistanne, etenkin jos kiinnostusta kansanmusiikkitoimintaan on jatkossakin.
- Eväitä ja omaa rahaa saa olla mukana kotiväen harkinnan mukaan. Syömme kuitenkin Kaustisella kunnon ruuan, eli ilmankin pärjää.
- Palaamme takaisin Karstulaan noin klo 21. Lapset voivat soitella omista ja mukana olevien aikuisten kännyköistä tiedon tarkemmasta pa-

luuajasta tai vielä mieluummin vanhemmat voivat tiedustella asiaa Johannalta (040-531 2205) noin klo 19 jälkeen.

 LEIKKAA IRTI JA PALAUTA JOHANNALLE

Lapsen nimi: _____

Kansanmusiikkikerho harjoittelee Kruukkilassa keskiviikkona 30.6. klo 18 – 19 sekä esiintyy Kotiseutujuhlassa sunnuntaina 4.7. (Osallistuminen joko sekä harjoitukseen että esiintymiseen tai ei kumpaankaan.) Lapseni todennäköisesti

___ osallistuu ___ ei osallistu

Mikäli kansanmusiikkitoiminta jatkuu syksyllä maksuttomana, lapseni todennäköisesti

___ osallistuu ___ ei osallistu

Mikäli ka-mu-toiminta jatkuu maksullisena (20 – 30€/vuosi), lapseni todennäköisesti

___ osallistuu ___ ei osallistu

Mikäli mahdolliset ensi syksyn kerholaiset lähtevät 25. – 26. syyskuuta Jyväskylään kansanmusiikkileirille (ryhmänä, myös Johanna mukana oppimassa), jonka majoitus, opetus ja ruokailu maksaa jokaiselle kerholaiselle noin 40€, lapseni todennäköisesti

___ osallistuu ___ ei osallistu

Liite 6: Kerhon osallistumispäiväkirja

x= läsnäolo kerhossa

- - - = keskeyttänyt

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
T29/2 K	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
T30/2 K	x	x	x	x	x			x	x	x	x	x
T20/1B K	x	x	x		x		x		x	x		
T58/3A KK	x	x	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
T2/1A K	x	x	x	x	x			x	x		x	x
P4/1A K	x	x		x	x		x	x	x	x	x	
P5/1A K	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
T64/3A K	x		x	x	x	x	x		x	x	x	x
T38/2 K	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
T39/2 K		x	x	x	x	x	x		x	x	x	x
T40/2 K	x		x	x	x	x	x	x		x	x	x
P7/1A KK	x	x	x	x	x		x	x	x	x	-	-
T81/3B K	x	x		x	x	x	x		x	x	x	x
T24/1B K	x	x	x	x	x		x	x	x	x	x	x
T43/2 K	x	x		x	x			x	x	x	x	x
T45/2 K	x				x	x		x	x	x	x	x
T12/1A K	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x		x
P13/1A K	x		x	x	x	x			x	x	x	x
T52/2 K	x	x	x	x	x	x			x	x		x
T14/1A K	x	x	x	x	x	x	x		x	x	x	x

Liite 7: Tutkimusjoukko

Tutkimusjoukon koodaaminen sekä osallistuminen mittauksiin

Rivi nro	Koodi	Luokka	Sukupuoli	Kerho		Alkumittaus	Loppumittaus
				(K)			
1	P1/1A	1A	P			x	x
2	T2/1A K	1A	T	K		x	x
3	P3/1A	1A	P			x	x
4	P4/1A K	1A	P	K		x	x
5	P3/1A K	1A	P	K		x	x
6	T6/1A	1A	T			x	x
	P7/1A			KK			
7	KK	1A	P	(kesk.)		x	x
8	P8/1A	1A	P			x	x
9	T9/1A	1A	T			x	x
10	P10/1A	1A	P			x	x
11	T11/1A	1A	T			x	x
12	T12/1A K	1A	T	K		x	x
13	P13/1A K	1A	P	K		x	x
14	T14/1A K	1A	T	K		x	x
15	T15/1B	1B	T			x	x
16	T16/1B	1B	T			x	x
17	P17/1B	1B	P			x	x
18	P18/1B	1B	P			x	x
19	P19/1B	1B	P			x	x
20	T20/1B K	1B	T	K		x	x
21	P21/1B	1B	P			x	x
22	T22/1B	1B	T			x	x
23	P23/1B	1B	P			x	
24	T24/1B K	1B	T	K		x	x
25	T25/1B	1B	T			x	x
26	P26/1B	1B	P			x	x

27	T27/1B	1B	T		x	x
28	P28/1B	1B	P		x	x
29	T29/2 K	2.lk	T	K	x	x
30	T30/2 K	2.lk	T	K	x	x
31	T31/2	2.lk	T		x	x
32	T32/2	2.lk	T		x	x
33	T33/2	2.lk	T		x	x
34	P34/2	2.lk	P		x	x
35	P35/2	2.lk	P		x	x
36	P36/2	2.lk	P		x	x
37	T37/2	2.lk	T		x	x
38	T38/2 K	2.lk	T	K	x	x
39	T39/2 K	2.lk	T	K		x
40	T40/2 K	2.lk	T	K	x	x
41	T41/2	2.lk	T		x	x
42	P42/2	2.lk	P		x	x
43	T43/2 K	2.lk	T	K	x	x
44	P44/2	2.lk	P		x	x
45	T45/2 K	2.lk	T	K	x	x
46	T46/2	2.lk	T		x	x
47	P47/2	2.lk	P		x	x
48	P48/2	2.lk	P		x	x
49	T49/2	2.lk	T		x	x
50	T50/2	2.lk	T		x	x
51	T51/2	2.lk	T		x	x
52	T52/2 K	2.lk	T	K	x	x
53	P53/3A	3A	P		x	x
54	P54/3A	3A	P		x	x
55	P55/3A	3A	P			x
56	P56/3A	3A	P		x	x
57	P57/3A	3A	P		x	x
	T58/3A			KK		
58	KK	3A	T	(kesk.)	x	x

59	P59/3A	3A	P		x	x
60	T60/3A	3A	T		x	x
61	P61/3A	3A	P		x	x
62	P62/3A	3A	P		x	x
63	T63/3A	3A	T		x	x
64	T64/3A K	3A	T	K	x	x
65	T65/3A	3A	T		x	x
66	P66/3A	3A	P		x	x
67	T67/3A	3A	T		x	x
68	T68/3A	3A	T		x	x
69	P69/3A	3A	P		x	x
70	P70/3A	3A	P		x	x
71	T71/3A	3A	T		x	x
72	P72/3A	3A	P		x	x
73	P73/3A	3A	P		x	x
74	T74/3B	3B	T		x	x
75	P75/3B	3B	P		x	x
76	P76/3B	3B	P		x	x
77	T77/3B	3B	T		x	x
78	P78/3B	3B	P		x	x
79	P79/3B	3B	P		x	x
80	P80/3B	3B	P		x	x
81	T81/3B K	3B	T	K	x	x
82	P82/3B	3B	P		x	x
83	T83/3B	3B	T		x	x
84	T84/3B	3B	T		x	
85	T85/3B	3B	T		x	x
86	P86/3B	3B	P		x	x
87	T87/3B	3B	T		x	x
88	T88/3B	3B	T		x	x
89	P89/3B	3B	P		x	x

Liite 8: Vastaukset monivalintakysymyksiin alku- ja loppumittauksessa

A= Alkumittaus

L= Loppumittaus

(Esim. A1= alkumittauksen kysymys 1, L7= loppumittauksen kysymys 7 jne.)

a= eri mieltä (surullinen kasvokuva)

b= ei osaa sanoa, ei samaa eikä eri mieltä (viivasuu kasvokuva)

c= samaa mieltä (iloinen kasvokuva)

Kysymykset 1 – 7

Koodi	A1	L1	A2	L2	A3	L3	A4	L4	A5	L5	A6	L6	A7	L7
P1/1A	c	b	b	c	c	c	b	a	a	a	b	c	c	b
T2/1A K	b	c	c	b	a	a	a	a	c	c	c	c	c	c
P3/1A	c	b	b	b	b	c	c	b	c	c	a	c	b	c
P4/1A K	c	b	b	b	b	b	a	b	a	b	c	c	c	c
P3/1A K	c	c	c	c	b	c	a	c	c	c	c	c	c	c
T6/1A	c	c	c	c	b	b	a	a	c	b	b	c	c	c
P7/1A KK	b	b	a	a	c	a	a	a	c	a	c	c	a	c
P8/1A	a	b	a	b	a	b	a	c	c	a	c	c	c	b
T9/1A	b	c	b	c	b	a	a	a	a	b	b	c	c	c
P10/1A	c	c	c	c	c	c	c	b	c	c	c	c	c	c
T11/1A	c	c	b	c	c	b	a	a	c	b	c	c	c	c
T12/1A K	c	c	c	c	b	b	c	a	b	c	c	c	c	c

P13/1A K	b	c	c	b	c	c	c	b	c	c	c	b	c	c
T14/1A K	c	c	b	c	b	a	c	a	c	c	c	c	b	c
T15/1B	c	c	c	b	b	a	a	a	c	b	c	c	c	c
T16/1B	c	c	b	b	a	c	c	b	a	c	b	c	c	b
P17/1B	c	b	a	a	b	c	c	c	c	c	a	a	b	c
P18/1B	c	c	b	b	b	b	c	a	c	a	c	c	c	c
P19/1B	c	c	b	b	c	c	c	c	c	a	c	b	c	c
T20/1B K	b	c	b	b	a	a	b	a	c	c	b	c	b	c
P21/1B	b	a	c	a	c	c	b	c	a	a	c	a	b	c
T22/1B	b	c	b	b	a	c	c	a	b	b	c	a	c	c
P23/1B	b		c		b		a		b		c		c	
T24/1B K	a	c	a	c	b	b	b	a	c	c	a	c	b	c
T25/1B	c	c	c	b	a	a	a	c	b	b	a	a	c	c
P26/1B	c	c	a	b	a	a	c	b	a	a	c	b	b	c
T27/1B	c	c	b	c	c	b	a	a	b	b	c	c	c	c
P28/1B	b	c	c	b	a	b	c	a	c	c	b	b	b	c
T29/2 K	c	c	b	c	b	c	c	c	c	c	b	c	c	c
T30/2 K	c	c	c	c	b	a	a	a	b	b	c	c	c	c
T31/2	b	b	b	a	c	c	a	b	c	b	a	c	c	c
T32/2	b	b	c	c	a	b	a	a	c	c	b	b	c	c
T33/2	c	c	c	c	b	c	b	c	a	c	a	c	c	c
P34/2	c	a	c	a	c	a	a	c	c	a	c	a	c	a
P35/2	b	b	a	a	b	b	c	c	a	a	b	b	b	b
P36/2	c	c	a	a	c	c	c	c	b	a	c	c	c	c
T37/2	c	b	b	c	a	a	a	a	b	b	b	b	c	c
T38/2 K	b	c	c	c	b	a	a	a	c	c	c	c	c	c
T39/2 K		c		a		c		a		a		c		c
T40/2 K	c	c	b	c	a	b	a	b	c	c	c	c	c	c

T41/2	c	c	c	b	b	b	a	b	b	b	b	c	c	c
P42/2	c	b	a	a	a	a	a	b	c	c	c	c	c	b
T43/2 K	b	c	c	c	b	b	a	b	a	c	b	c	c	c
P44/2	c	c	b	b	c	b	c	b	c	c	c	c	c	c
T45/2 K	c	b	c	b	c	a	a	b	c	b	b	c	c	c
T46/2	c	c	c	b	b	c	c	c	c	c	c	c	c	c
P47/2	c	a	b	a	b	a	a	c	b	a	b	a	c	a
P48/2	c	b	b	c	b	a	b	b	c	a	b	b	b	c
T49/2	b	c	c	b	c	b	c	c	c	c	c	c	c	c
T50/2	c	c	c	b	a	b	c	a	c	b	c	c	c	c
T51/2	c	c	b	c	c	c	b	c	c	c	a	c	c	c
T52/2 K	c	c	b	c	a	c	a	a	c	c	c	c	c	c
P53/3A	c	c	b	b	a	b	b	a	c	c	c	c	b	c
P54/3A	c	b	b	b	b	a	a	b	c	c	c	c	c	c
P55/3A		b		c		b		a		a		c		c
P56/3A	c	b	b	b	a	b	c	b	b	b	c	c	b	c
P57/3A	b	c	c	c	c	c	a	a	c	b	c	c	c	c
T58/3A														
KK	b	c	c	c	b	b	a	a	b	b	c	c	c	c
P59/3A	b	c	b	b	a	b	a	a	c	c	b	c	b	a
T60/3A	b	a	c	b	a	a	a	a	c	c	c	c	c	c
P61/3A	b	c	c	b	c	b	b	b	b	b	c	c	c	c
P62/3A	c	c	b	b	b	b	a	a	c	b	c	c	c	c
T63/3A	b	b	a	b	b	b	a	a	c	b	c	c	c	c
T64/3A K	b	c	b	c	b	a	a	a	b	c	c	c	c	c
T65/3A	c	b	b	c	b	b	a	b	b	b	c	c	c	c
P66/3A	b	b	b	b	a	a	a	b	c	b	c	c	c	c
T67/3A	b	c	a	b	b	a	b	a	a	a	c	c	c	c

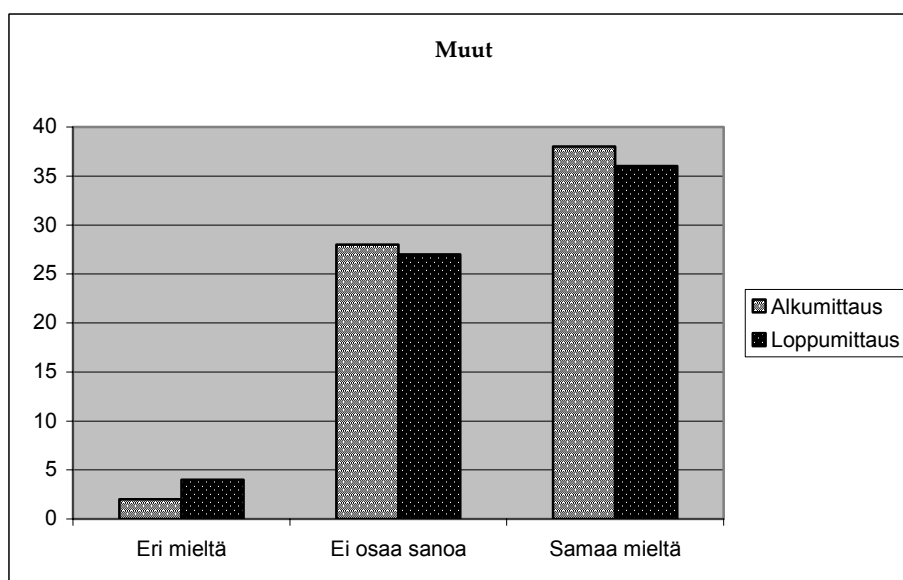
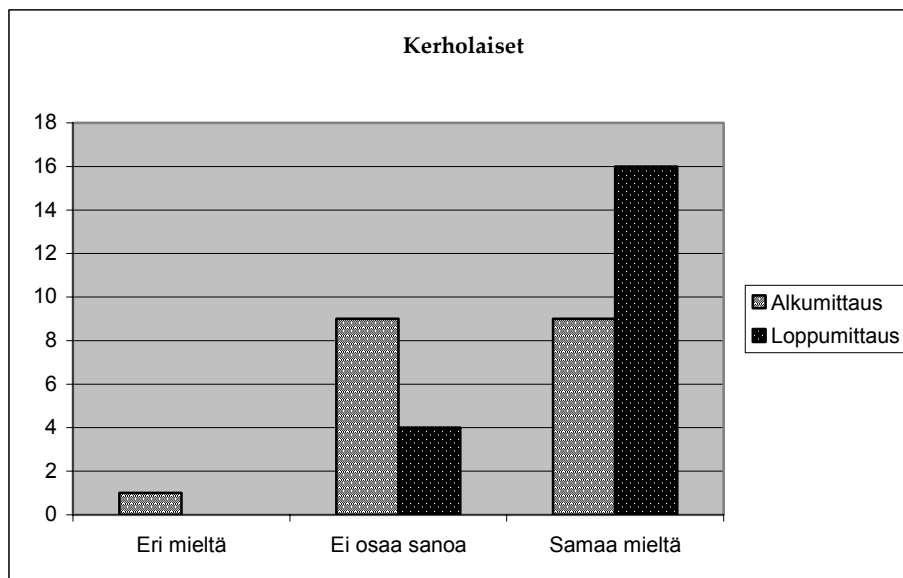
T68/3A	b	b	b	b	b	b	a	a	b	b	c	b	c	c
P69/3A	b	b	b	a	a	a	c	a	c	c	c	b	c	c
P70/3A	c	c	a	c	c	a	b	a	c	a	c	c	c	c
T71/3A	c	c	b	c	a	b	c	b	c	b	c	c	c	c
P72/3A	a	c	b	a	a	b	b	c	c	a	a	c	c	c
P73/3A	c	b	b	b	c	a	a	b	c	c	c	c	c	c
T74/3B	c	b	b	b	c	c	a	b	c	c	a	c	c	c
P75/3B	b	b	c	a	a	b	c	b	c	c	a	c	c	c
P76/3B	b	b	c	b	c	b	a	b	c	b	a	c	c	c
T77/3B	b	c	c	b	a	a	a	a	b	a	b	c	c	c
P78/3B	b	b	c	b	a	b	b	b	b	a	c	c	c	c
P79/3B	b	b	a	a	a	a	b	b	c	c	b	c	c	c
P80/3B	b	b	b	a	b	b	a	b	c	c	c	c	c	c
T81/3B K	b	b	c	c	a	a	a	a	b	b	c	c	c	c
P82/3B	c	c	c	b	b	a	a	b	b	b	c	c	c	c
T83/3B	c	c	b	b	b	b	a	a	c	c	c	c	c	c
T84/3B	c		c		a		a		c		c		c	
T85/3B	b	c	c	b	a	a	a	a	b	b	b	c	c	c
P86/3B	b	c	a	a	b	c	b	a	c	b	a	a	c	c
T87/3B	b	b	a	a	c	b	c	b	c	b	c	c	c	c
T88/3B	c	c	c	b	b	b	a	a	c	b	c	c	c	c
P89/3B	b	b	c	a	b	a	a	b	c	b	b	c	c	b

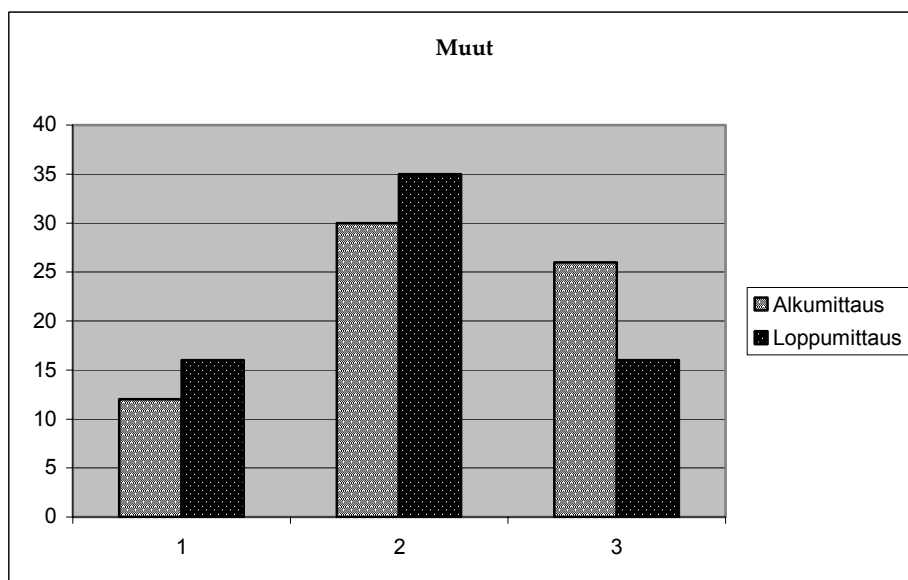
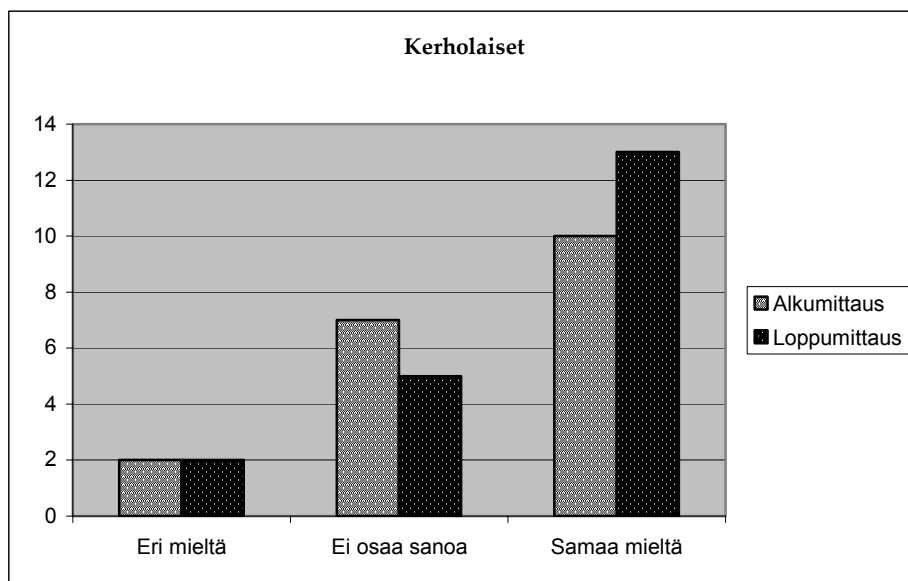
P26/1B	c	b	a	a	b	a	b	a	b	a	a	a	b	a
T27/1B	c	c	c	b	b	b	c	c	c	c	c	c	b	b
P28/1B	b	b	c	a	a	b	b	a	a	b	a	a	b	b
T29/2 K	c	c	b	c	b	c	c	c	b	c	c	c	b	c
T30/2 K	c	c	b	c	b	c	c	c	c	c	b	c	c	c
T31/2	c	c	b	c	b	b	b	c	c	a	c	a	c	c
T32/2	b	b	a	b	b	c	c	c	c	c	b	b	c	c
T33/2	c	c	c	c	a	b	c	c	c	c	b	b	c	b
P34/2	c	a	c	b	c	a	b	a	c	b	a	a	b	a
P35/2	a	b	c	b	a	b	a	a	a	a	a	a	a	a
P36/2	a	b	a	b	b	c	a	a	a	a	a	a	a	a
T37/2	b	c	a	b	c	c	c	b	c	c	b	b	b	b
T38/2 K	c	c	c	c	b	c	b	c	b	c	b	c	c	c
T39/2 K		c		a		a		c		c		c		c
T40/2 K	c	c	b	c	c	c	b	b	b	b	c	c	c	a
T41/2	c	b	c	b	b	c	c	b	c	c	c	b	c	c
P42/2	c	c	a	a	b	c	c	a	b	a	a	a	a	a
T43/2 K	b	c	a	c	c	b	c	c	c	c	c	c	c	c
P44/2	c	b	b	c	b	c	b	b	b	b	b	a	a	b
T45/2 K	b	c	b	b	a	c	c	b	c	b	c	c	c	b
T46/2	c	c	a	c	a	c	c	c	c	c	c	c	c	c
P47/2	c	a	b	a	b	c	a	a	a	a	a	a	a	a
P48/2	b	b	b	a	b	b	c	c	b	b	b	a	b	a
T49/2	c	b	a	b	b	b	c	c	b	c	a	c	b	c
T50/2	b	c	a	c	b	a	a	a	a	a	a	a	a	a
T51/2	b	c	a	c	a	c	c	c	c	c	a	c	b	c
T52/2 K	c	c	b	c	b	c	b	c	c	c	b	c	c	c
P53/3A	c	c	b	c	b	b	b	b	c	c	b	b	b	b

P54/3A	b	b	b	b	b	c	c	b	b	b	a	b	b	b
P55/3A		c		c		b		b		b		b		b
P56/3A	b	b	a	b	b	b	c	c	b	c	a	c	c	b
P57/3A	c	c	b	b	a	b	c	c	c	c	c	c	c	c
T58/3A														
KK	c	c	c	c	b	b	c	c	c	c	c	c	c	b
P59/3A	a	c	a	c	b	b	b	c	a	c	a	b	b	b
T60/3A	b	a	b	a	c	c	c	c	c	c	c	c	c	c
P61/3A	c	c	b	b	a	b	b	b	b	b	b	b	b	b
P62/3A	c	c	b	c	b	c	b	c	c	c	b	c	b	b
T63/3A	c	c	a	b	b	b	c	c	c	c	c	c	b	b
T64/3A K	c	c	c	c	b	c	c	c	c	c	c	c	b	c
T65/3A	b	c	c	c	b	b	b	b	c	b	b	c	c	c
P66/3A	b	b	a	a	b	b	b	b	b	b	b	a	b	b
T67/3A	c	c	b	b	a	b	a	c	c	c	b	c	a	c
T68/3A	b	b	a	b	b	b	b	c	c	c	c	c	b	b
P69/3A	a	b	a	b	b	c	a	b	a	b	a	a	a	a
P70/3A	b	b	a	c	b	b	b	b	b	b	b	a	b	a
T71/3A	b	b	a	a	b	b	c	c	c	c	c	b	c	b
P72/3A	a	c	c	a	a	a	b	a	a	a	a	a	b	a
P73/3A	b	b	a	a	a	b	b	b	c	b	a	a	c	b
T74/3B	a	c	a	a	b	b	b	b	c	b	b	b	b	a
P75/3B	c	b	b	b	c	b	a	a	b	a	a	a	a	a
P76/3B	c	c	c	c	b	a	b	a	b	a	a	a	b	a
T77/3B	c	c	b	c	c	b	c	b	c	c	c	c	b	a
P78/3B	c	c	b	c	b	b	b	a	b	a	a	a	a	a
P79/3B	a	b	a	a	b	c	a	b	a	a	b	a	b	a
P80/3B	b	c	b	b	b	b	b	b	b	b	a	a	a	a

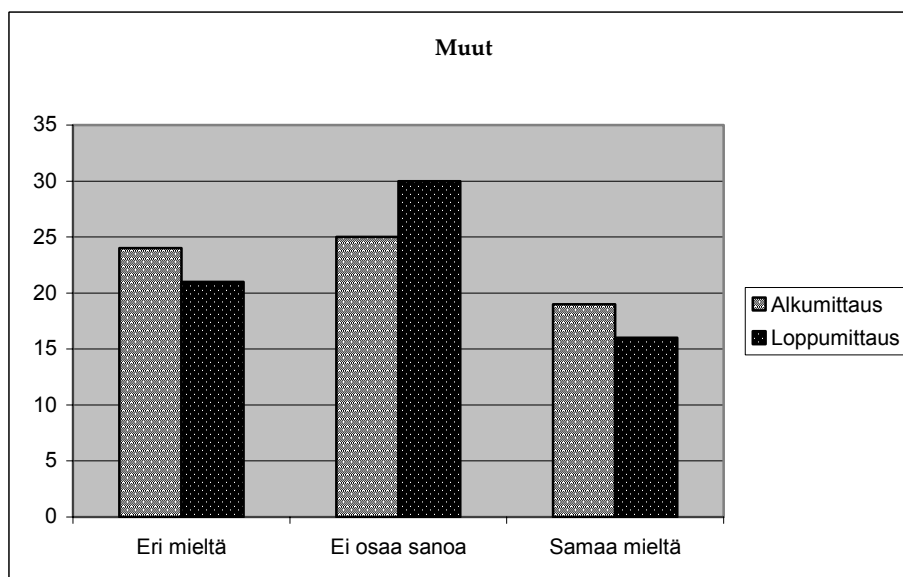
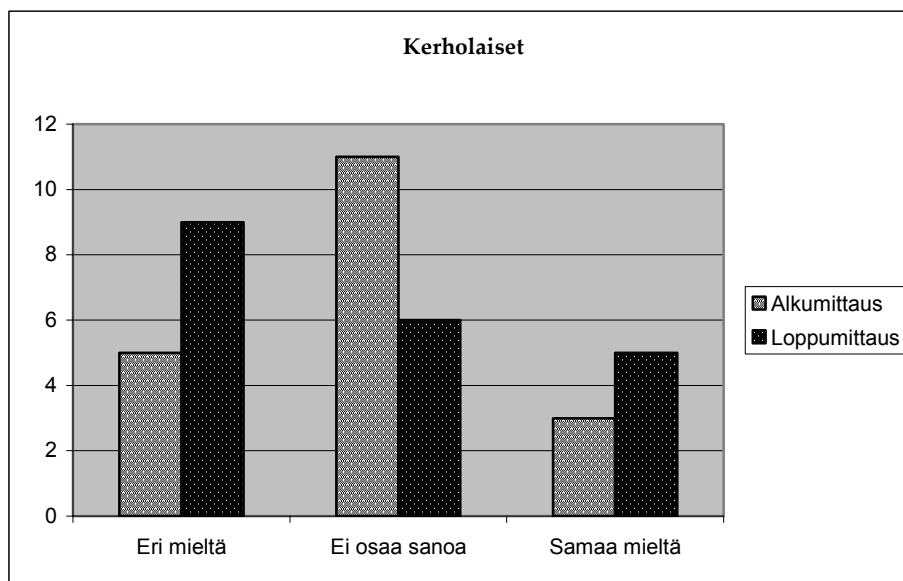
T81/3B K	c	c	a	c	b	c	c	c	c	c	c	c	c	c
P82/3B	b	b	a	b	b	b	c	b	c	b	a	a	c	a
T83/3B	c	c	a	c	b	c	c	c	b	c	c	c	c	c
T84/3B	c		c		b		c		c		c		c	
T85/3B	b	b	a	b	c	c	b	b	c	a	c	b	a	a
P86/3B	a	a	a	a	a	b	a	a	b	b	a	a	a	a
T87/3B	b	c	a	b	a	c	a	a	b	a	a	a	a	a
T88/3B	a	c	a	a	b	c	b	a	c	a	c	c	c	a
P89/3B	b	a	b	a	a	a	b	a	b	c	b	a	a	a

Liite 9: Kuviot monivalintakysymysten vastauksista

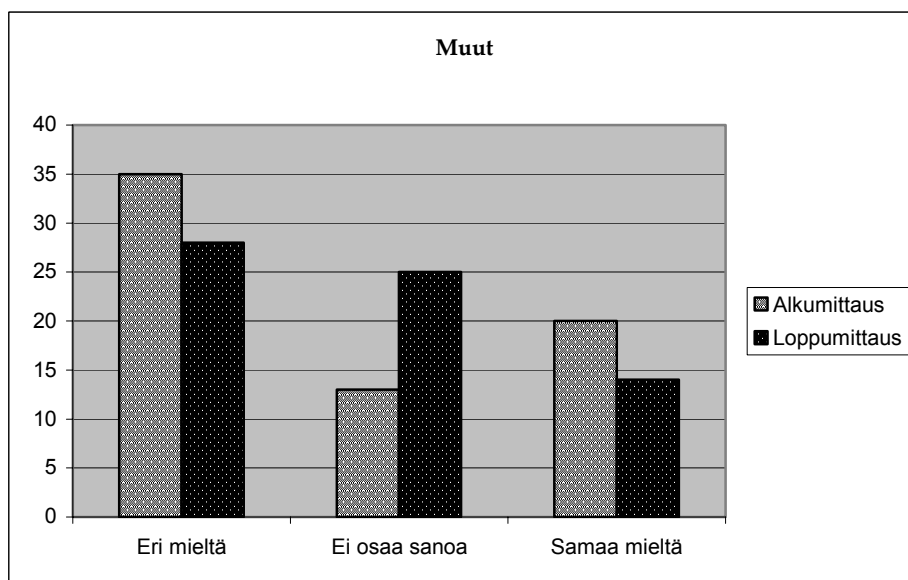
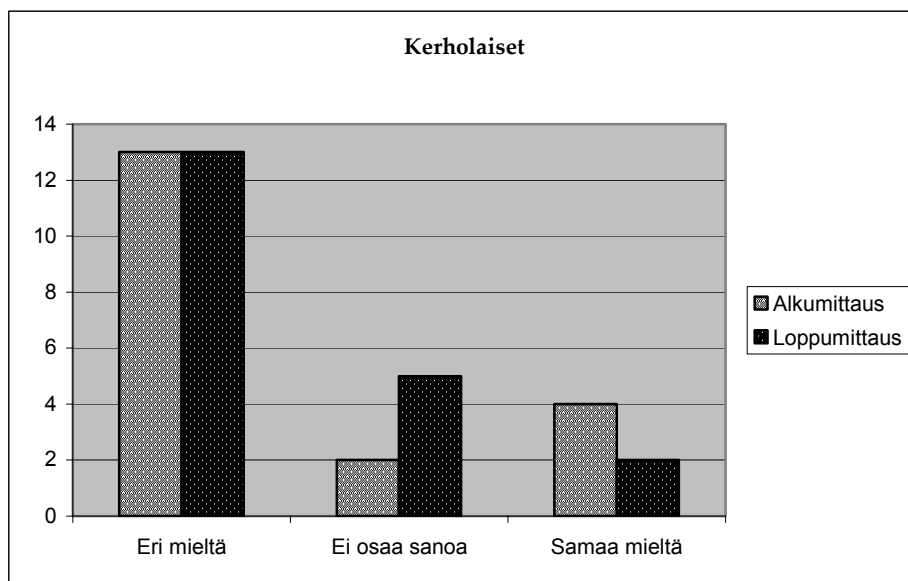
1: Suomalainen kansanmusiikki on iloista

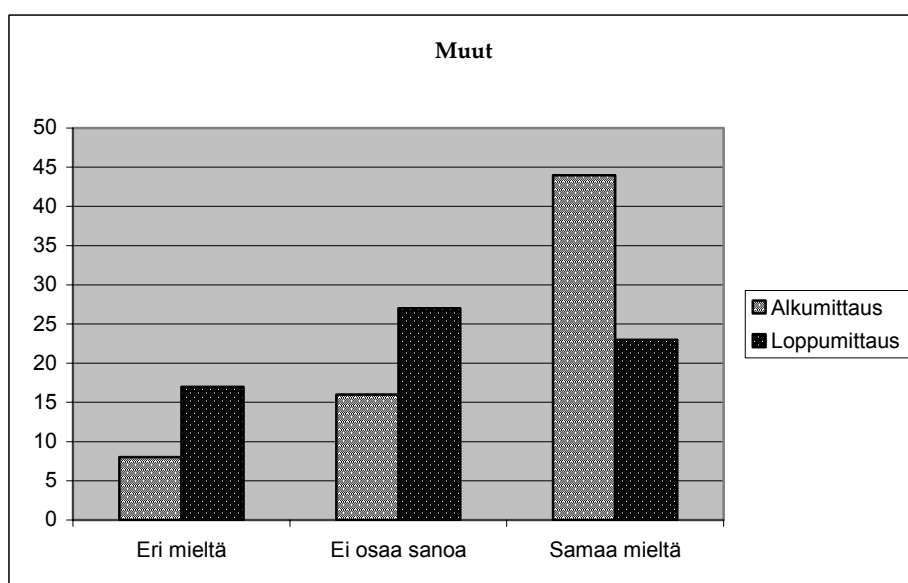
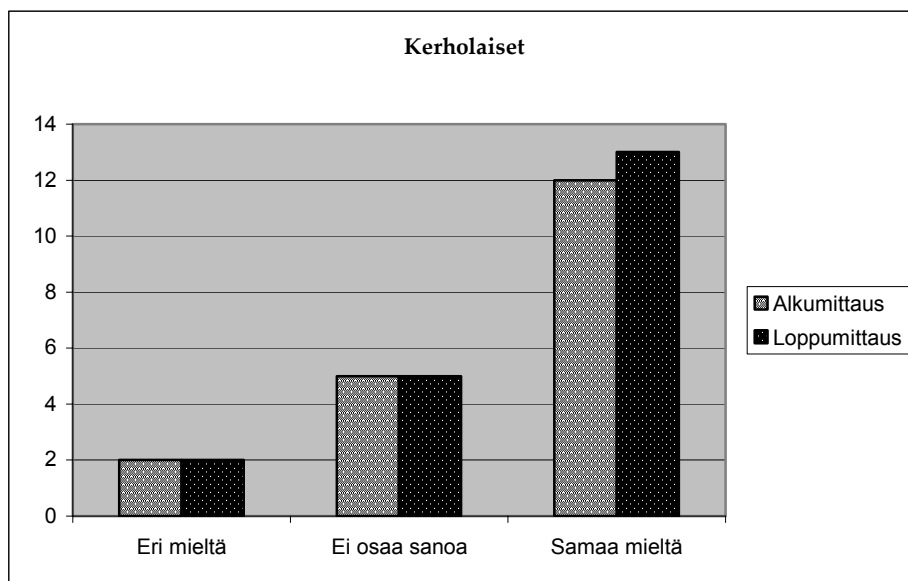
2: Suomalainen kansanmusiikki on kiinnostavaa

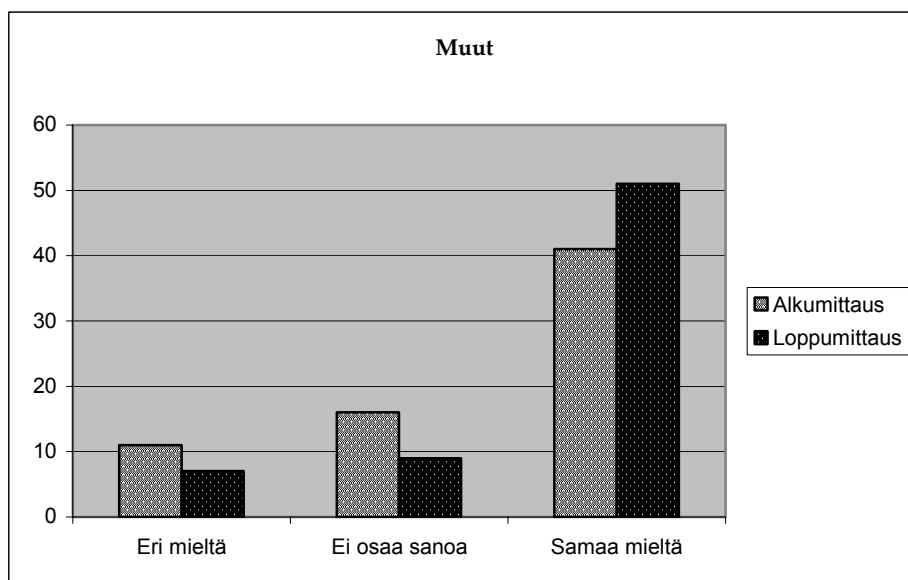
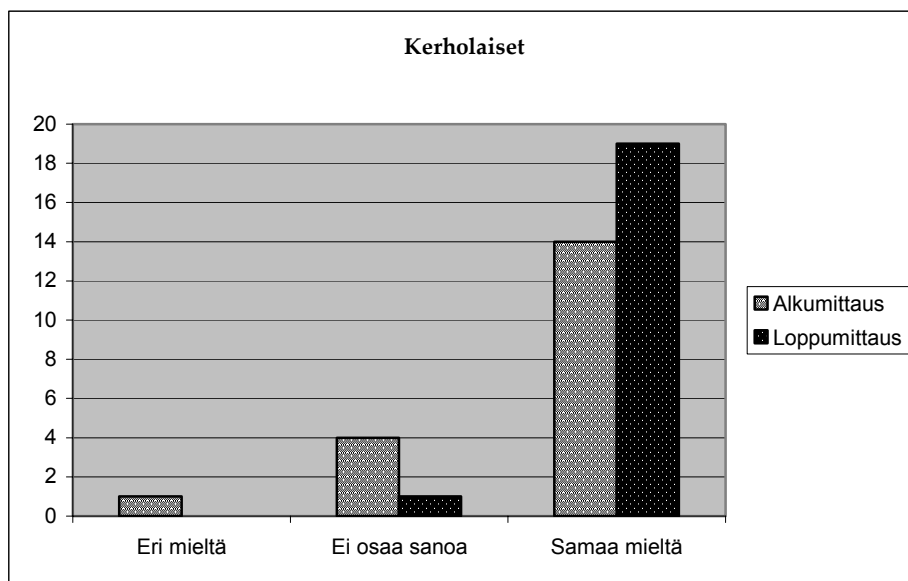
3: Suomalainen kansanmusiikki on vaikeaa

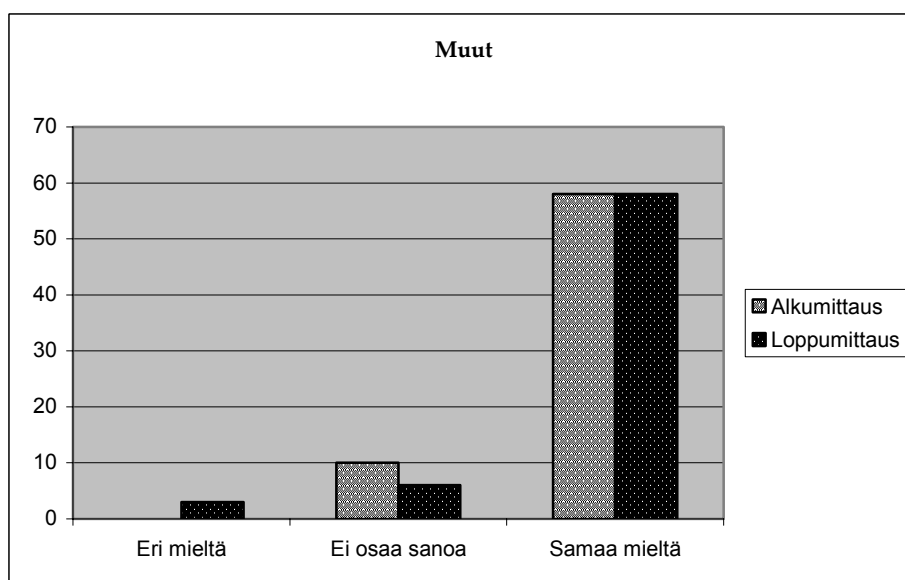
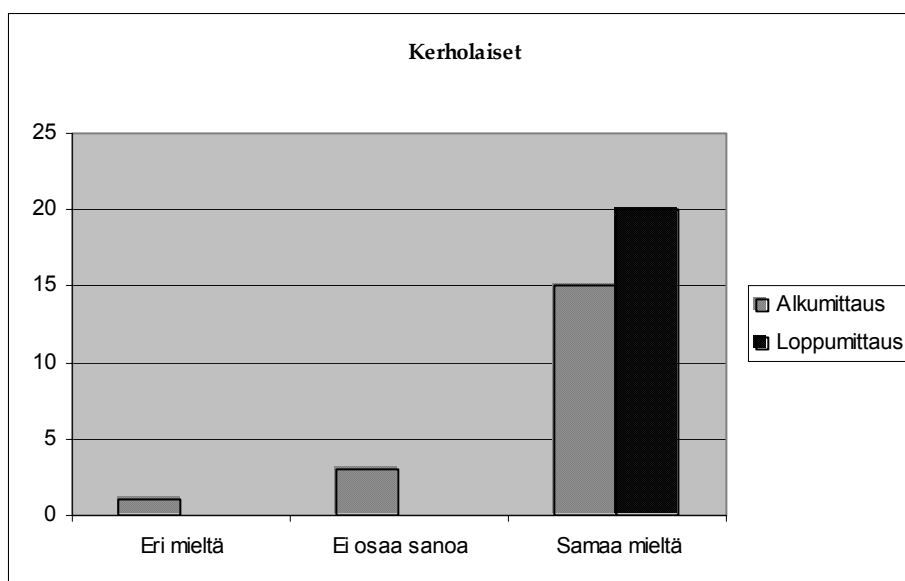
4: Suomalainen kansanmusiikki on tylsää

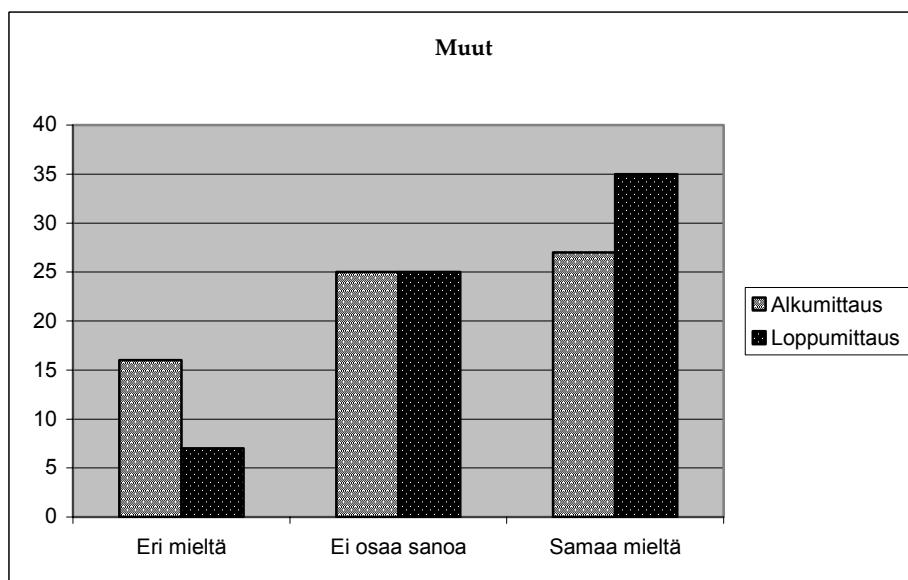
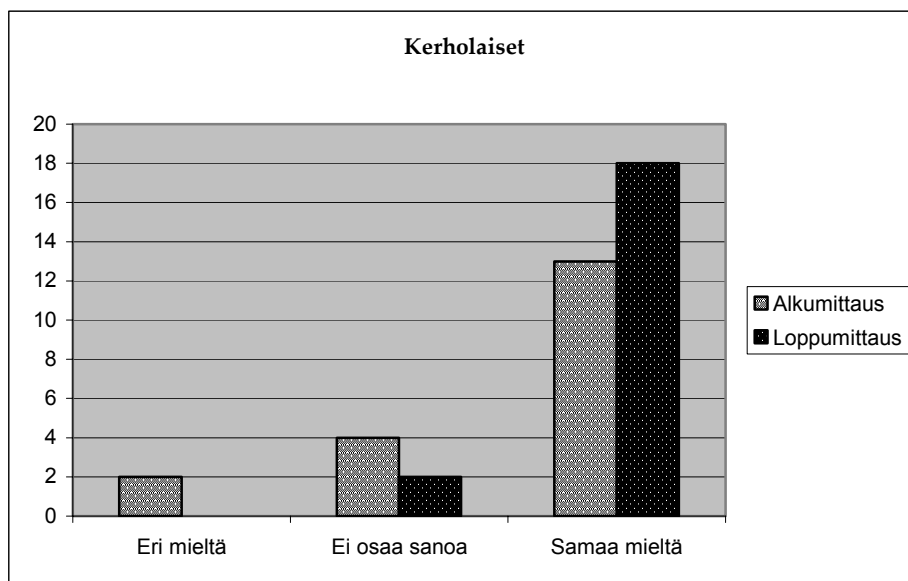
5: Suomalainen kansanmusiikki on tuttua

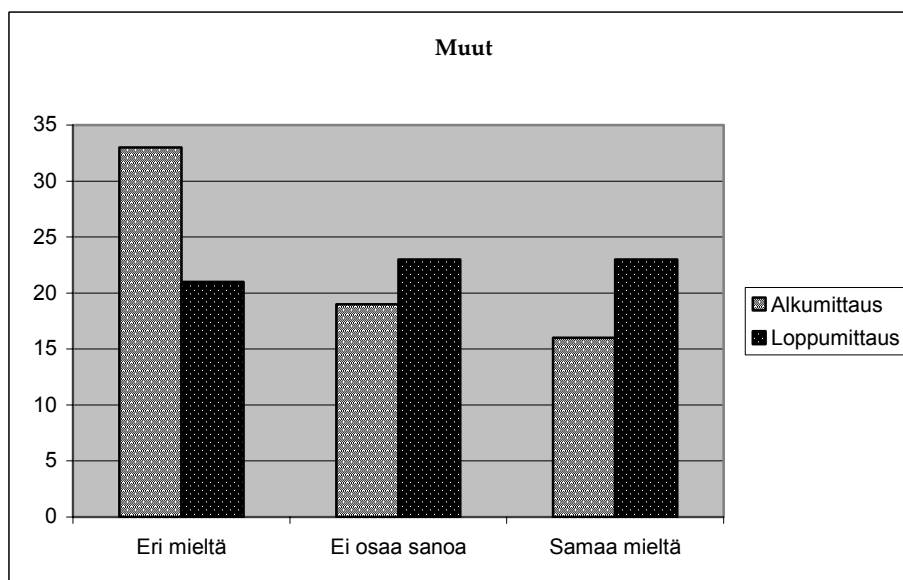
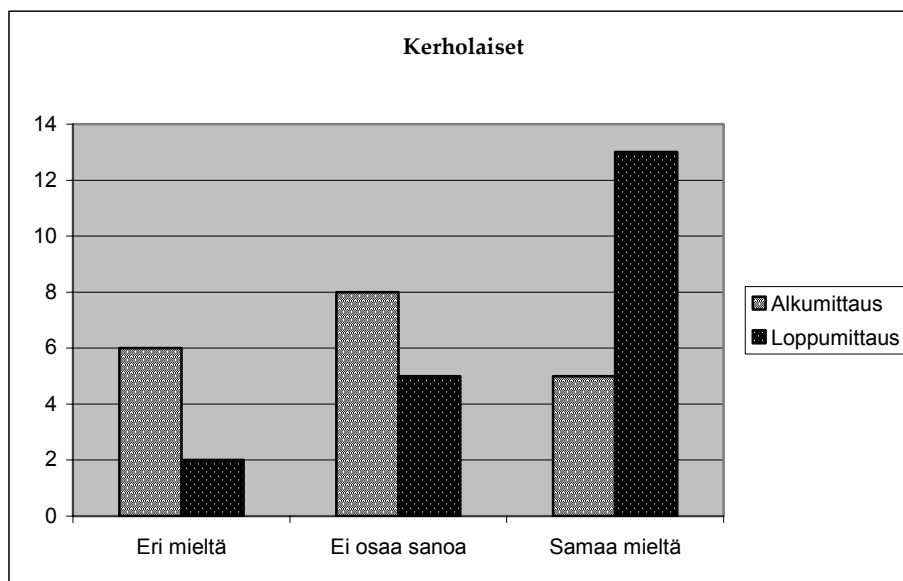
6: Laulaminen kuuluu suomalaiseen kansanmusiikkiin

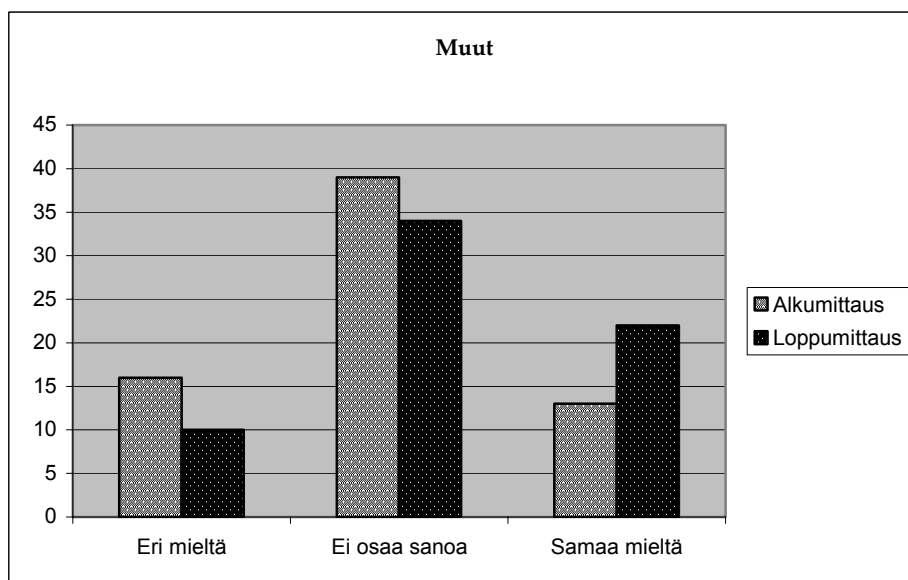
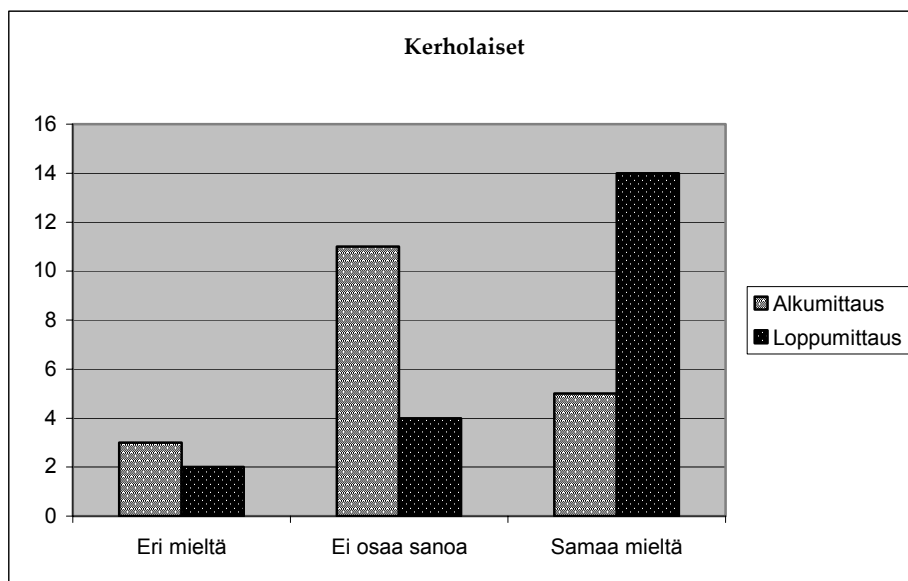
7: Soittaminen kuuluu suomalaiseen kansanmusiikkiin

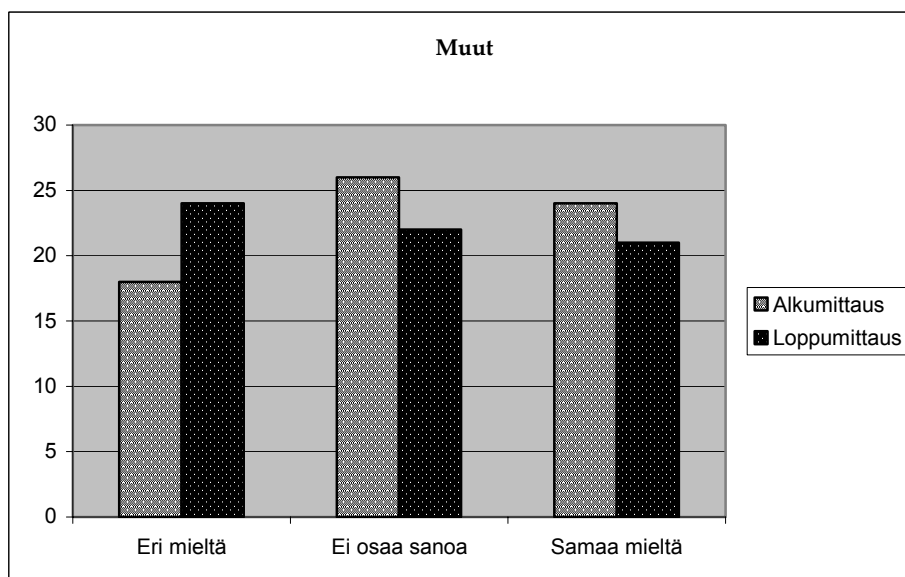
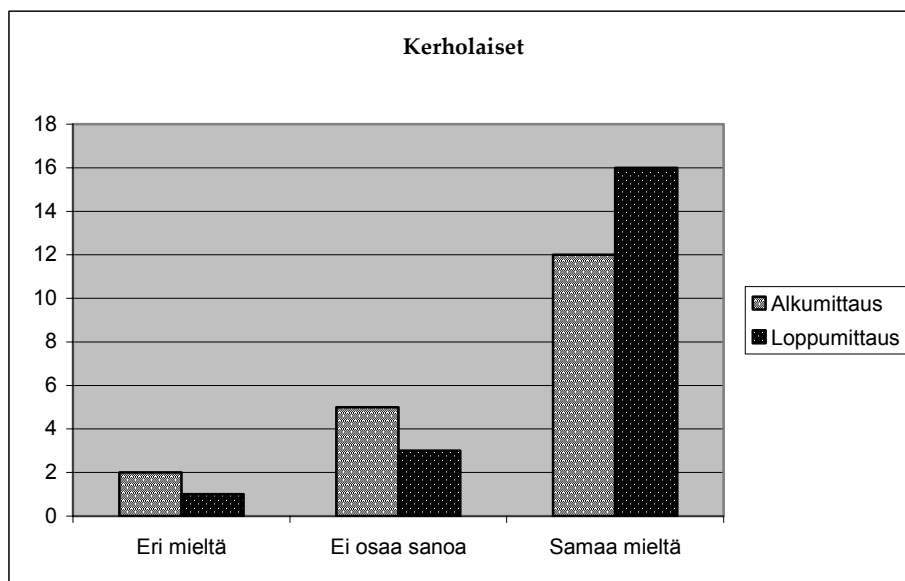
8: Tanssiminen kuuluu suomalaiseen kansanmusiikkiin

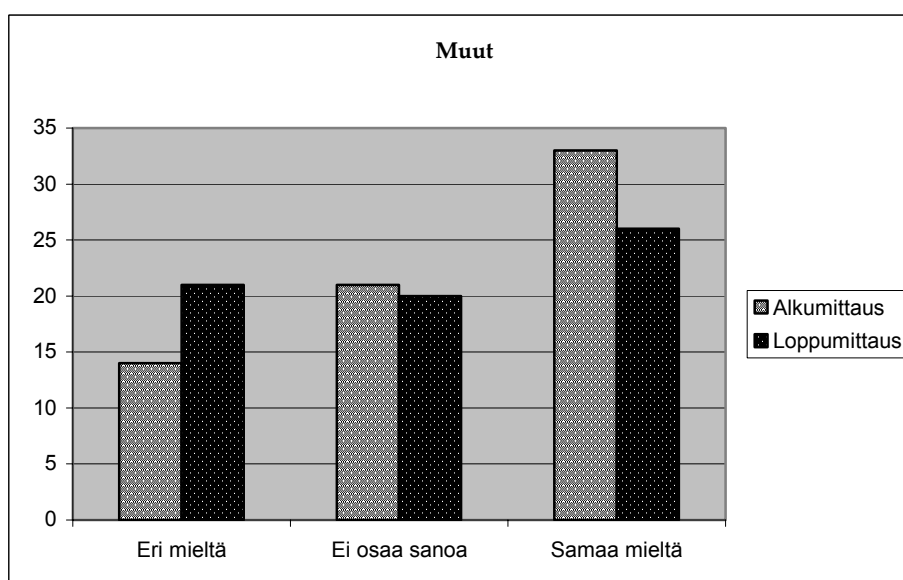
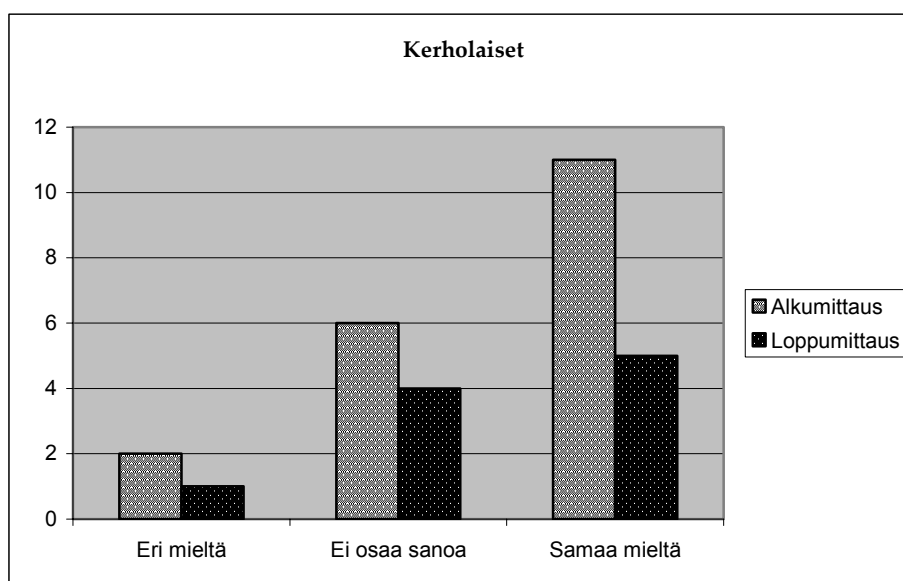
9: Leikkiminen kuuluu suomalaiseen kansanmusiikkiin

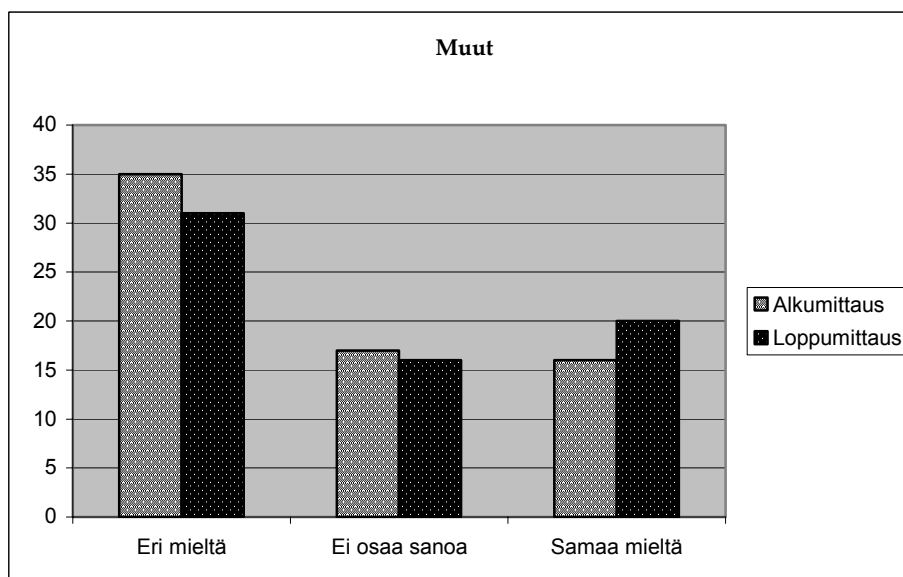
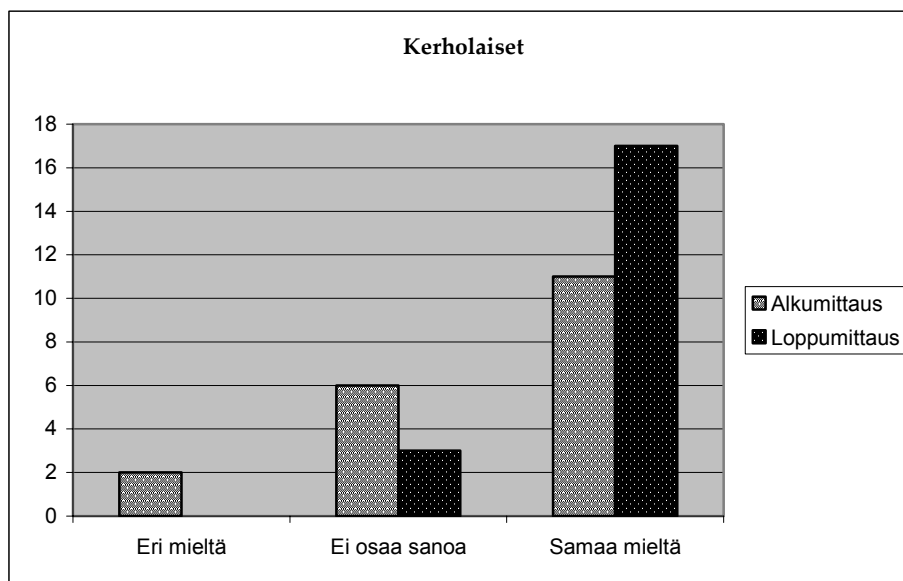
10: Suomalaiset kansanlaulut ovat helppoja

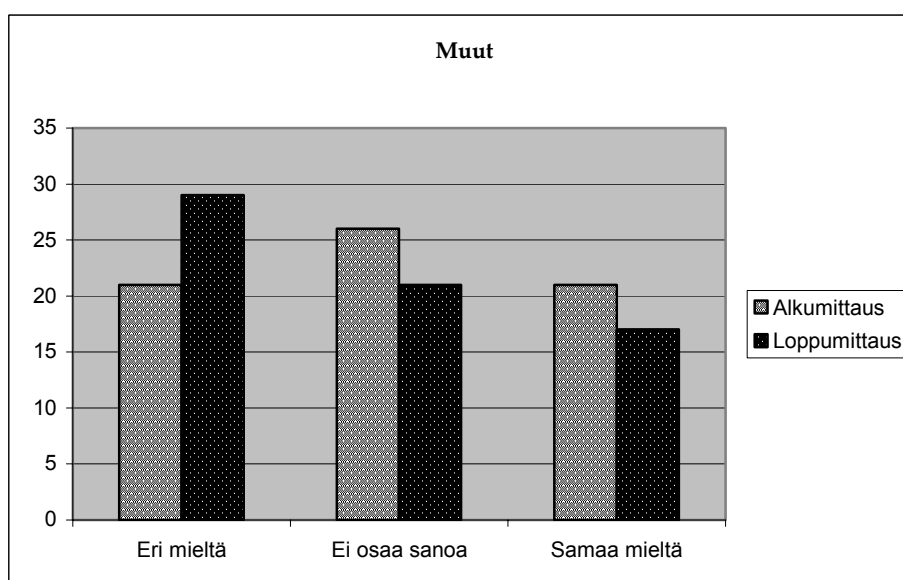
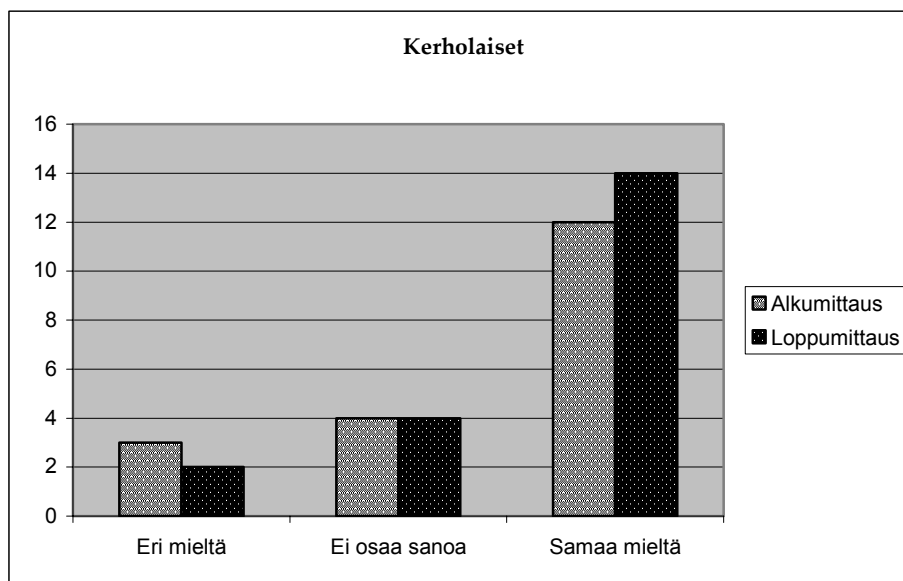
11: Haluaisin oppia laulamaan kansanlauluja

12: Haluaisin oppia soittamaan kansanmusiikkia

13: Haluaisin oppia kansantansseja

14: Jos Karstulassa järjestettäisiin kansanmusiikkikerho minun ikäisilleni, haluaisin lähteä mukaan

Liite 10: Vastaukset ryhmähaastattelutilanteissa

RYHMÄHAASTATTELU 19.2.2004

Kysymys: Mikä tänään kansanmusiikkikerhossa oli kivaa ja miksi?

T2/1A K: Bingo ku siinä vaihtu aina ne parit.

T30/2 K: Lintu lensi oksalle. Se oli semmonen rytmikäs ja ilonen.

Kysymys: Mikä tänään kansanmusiikkikerhossa ei ollut kivaa ja miksi ei?

T2/1A K: Ketju (Lystileikki, tukkimuodostelmana). No ku se veti nii hirveesti ja se teki niitä käännöksiä.

T58/3A KK: Ketju. Siinä vaan koko ajan käveltiin. (Oliko se sitten liian helppo?) Joo.

Kysymys: Miten kansanmusiikkikerhoa voisi kehittää?

Mitä voisi tehdä paremmin?

(Ei palautetta.)

RYHMÄHAASTATTELU 4.3.2004

Kysymys: Mikä tänään kansanmusiikkikerhossa oli kivaa ja miksi?

P7/1A KK: Bingo

(Tämän jälkeen lähes kaikki sanovat yhteen ääneen: Bingo)

T29/2 K: Kaikki.

(Tämän jälkeen lähes kaikki sanovat: Kaikki.)

(Miksi Bingo oli kiva?)

T29/2 K: Ku siinä vaihtu ne parit.

T2/1A K: Nii just, ku ne parit vaihtu.

T20/1B K: No ku siinä on vähän vauhtia ja se on mukavaa.

(Entäs kun sanoitte että kaikki oli kivaa? Miksi kaikki oli kivaa?)

T38/2 K: No ku niissä oli kaikenlaista rytmiä ja semmosta tahtia.

T14/1A K: Kaikki. No ne oli vaan kivoja.

Kysymys: Mikä tänään kansanmusiikkikerhossa ei ollut kivaa ja miksi ei?

P7/1A KK: Se lintujuttu (Lintu lensi oksalle). (Miksi?) Emmää tiiä.

T2/1A K: Se musta kissa (Bingo). En tiiä.

T30/2 K: Mää en oikein tykänny siitä Kehrätkäämme lankaa (Kehrätkäämme silkkilankaa) ku se oli niin semmone hidas.

Kysymys: Osaatteko sanoa yleisemmin, mikä tässä kansanmusiikissa on kivaa?

T2/1A K: Musiikki. Ja kaikki laulut ja leikit.

T29/2 K: Musiikki, leikit ja tommoset.

T40/2 K: No siinä käytetään omaa kieltä ja muutenkin.

Kysymys: No entäs, mikä kansanmusiikissa on tyhmää?

P7/1A KK: No jos ei muista niitä jutskuja.

Moni yhtä aikaa: Ei mikään.

Kysymys: Miten kansanmusiikkikerhoa voisi kehittää?

Mitä voisi tehdä paremmin?

(Ei vastausta, avataan lisäkysymyksillä: rauhallisia vai vauhdikkaita?)

Lähes kaikki yhteen ääneen: Vauhdikkaita.

T29/2 K: Kumpaaki.

(Laulua vai soittoa?)

Lähes kaikki: Soittoa.

(Mitäs te haluaisitte oppia soittamaan?)

Lähes kaikki: Kanteletta.

T2/1A K: Ja pianoa.

(Entäs tykkäättekö te laulamisesta mieluummin niin, että istutaan ja lauletaan, vai että yhtä aikaa leikitään?)

Lähes kaikki: Leikitään. Yhtä aikaa leikitään.

T52/2 K: Eriaikaan. Pelkästään joskus lauletaan.

RYHMÄHAASTATTELU 11.3.2004

Kysymys: Mikä tänään kansanmusiikkikerhossa oli kivaa ja miksi?

T39/2 K: Kaikki.

T38/2 K: Kaikki oli ihan kivoja.

(Onko muita vastauksia?)

T2/1A K: Se Ville-leikki oli hauska. Kato ku siinä arvattiin väärin se.

T30/2 K: Musta on se Bingo ku se nii semmonen rytmikäs.

P4/1A K: Se mikä se nyt oli se Villehomma ku Mikael luuli tota Emppua Sventuks.

P7/1A KK: Bingo no ku... (mieltii pitkään) ...emmää oikeen osaa sanoa.

T81/3B K: Bingo ja siks ku se on nii ilonen.

P7/1A KK: Ni sitä mä just tarkotin.

T14/1A K: Bingo oli ku siinä vaihtu aina parit.

(Joku sanoi että kaikki oli kivaa. Miksi?)

T30/2 K: Mää tykkään niin kauheseti musiikista ja mää iteki soitan. Mää tykkään kuunnellaki musiikkia ja tälleennäin.

Kysymys: Onko tässä musiikissa, mitä me täällä tehdään, jotain erityistä muuhun musiikkiin verrattuna?

T81/3B K: No täällä on kaikki jotenki rytmikkäämpää ja sillein että on kaikkia leikkejä.

Kysymys: Mikä tänään kansanmusiikkikerhossa ei ollut kivaa ja miksi ei?

T40/2 K: Se Ville-juttu ku siinä ei ollu yhtään melkeen musiikkia.

T81/3B K: No se silkkilanka ku siinä meni kaikki melkeen sekasin.

Kysymys: Miten kansanmusiikkikerhoa voisi kehittää?

Mitä voisi tehdä paremmin?

T38/2 K: Kaikki toimis ohjeiden mukaan.

P4/1A K: Leikittä enemmän.

T2/1A K: Mää haluaisin että me voitais joskus ite soittaa jotain.

P7/1A KK: Pitäs saaha vähän enemmän tota leikkiä.

T40/2 K: Ku meillä joillakin on omia soittimia. Ni ne vois joskus tuoda tänne.

T52/2 K: Mutta mää en voi tuua pianoo tänne.

T2/1A K: Jos joskus oltas salissa ni ois tilaa enemmän.

RYHMÄHAASTATTELU 18.3.2004

Kysymys: Mikä tänään kansanmusiikkikerhossa oli kivaa ja miksi?

T20/1B K: Toi viimeinen (Paras leikki) ku se ei ollu niin helppo ja siinä oli vähän semmosta vaikeeta.

T30/2 K: Paras leikki koske se oli tarpeeks vaikee ja semmonen kummiski että parit vaihtu monta kertaa.

T2/1A K: Sama koska siinä piti niitata ja mentiin niistä porteista.

T64/3A K: Se oli semmosta reipasta.

T40/2 K: Se oli kansanmusiikkimaista.

(Mitä hyvää on kansanmusiikkimaisuudessa?)

T30/2 K: Saa laulaa ja leikkiä ja tanssia.

T81/3B K: Kansanmusiikissa on se hyvä että se semmosta aidon näköstä ja kuulosta.

T30/2 K: Näyttää varmaan hienolta ku tanssii jotain hirveen vaikeeta.

T40/2 K: Laulaminen oli tänään kivaa ku täällä on yheksäntoista oppilasta ja kaiken lisäksi sää, ja ne laulaa kuuluvalla äänellä yhdessä tämmösessä pienessä luokassa joka kaikuu varmaan tuolla käytävässä.

T20/1B K: Samat sanat.

T14/1A K: Kaikki oli tosi kivaa.

Kysymys: Mikä tänään kansanmusiikkikerhossa ei ollut kivaa ja miksi ei?

T14/1A K: Se viimeinen (Paras leikki) ku mä en päässy ollenkaa siihen.

T2/1A K: Lintu lensi oksalle ku siinä ei ollu tarpeeks rytmiä.

P7/1A KK: Ku tuolta mankasta ei tullu mittää. (Mitäs se haittasi?) Ei osannu laulaa yhtään (kun ei tullut säestystä?) Nii just.

P4/1A K: Kuulosti ihan tyhjän kuuloselta.

T24/1B K: Kaikki ei aina uskonu mitä sää sanoit.

Kysymys: Miten kansanmusiikkikerhoa voisi kehittää?

Mitä voisi tehdä paremmin?

T30/2 K: Että ei enää koskis niihin tavaroihin jotka ei kuulu tänne kansanmusiikkikerhoon ja sitten tota niinku noudattas ohjeita.

P7/1A KK: Mentäs tonne liikkasaliin ku täällä on niin ahdas.

T40/2 K: Pojat hillittis itensä.

T81/3B K: Laulettas samalla tavalla ku tänään kaikki laulo.

RYHMÄHAASTATTELU 25.3.2004

Kysymys: Mikä tänään kansanmusiikkikerhossa oli kivaa ja miksi?

T64/3A K: Toi viimeinen (Ukot ne verkkoa kutoo) ku se alku oli sellane hauska ja loppu aika... en tiiä.

T20/1B K: Toi viimene ku siinä oli vähän outoja sanoja.

T14/1A K: Kaikki. (Miksi?) No jossaki oli vähä hiljasta ja jossain vähä enemmän rytmiä.

P7/1A KK: Samat sanat.

P13/1A K: Sanat sanat. (Miksi?) No nää on kivoja kaikki.

T45/2 K: Se Bongo ku siinä vaihtuu ne parit.

Kysymys: Mikä tänään kansanmusiikkikerhossa ei ollut kivaa ja miksi ei?

T81/3B K: Ehkä se Bingo ku osa meni niin sekasi että semmoset joitten piti olla ulkopiirissä meniki sisäpiiriin ja niin.

Kysymys: Miten kansanmusiikkikerhoa voisi kehittää?

Mitä voisi tehdä paremmin?

P7/1A KK: Vähän paljompia musiikkia ja tota mankan kuulemista.

T64/3A K: Että ois vähä enemmän tilaa.

T14/1A K: Että leikit vaihtus ettei joka kertaa oo sama leikki.

RYHMÄHAASTATTELU 1.4.2004

Kysymys: Mikä tänään kansanmusiikkikerhossa oli kivaa ja miksi?

T14/1A K: Kaikki, koska jossaki oli semmosta tai jossaki oli meininkiä ja jossaki oli semmosta rauhallista.

P4/1A K: Sama. Tai, ja sitte oli erityisesti kivaa se isäntäjuttu (Isäntä teki talon) ku mä olin se isäntä.

T52/2 K: No se viime (Isäntä teki talon) ku se oli silleen rytmikäs.

T20/1B K: Se viime ku siinä otettiin lisää siihen porukkaa.

P7/1A KK: Noo, kaikki oli kivaa.

Kysymys: Mikä tänään kansanmusiikkikerhossa ei ollut kivaa ja miksi ei?

T45/2 K: No ku ne jotkut leikit ei ollu niinku mun mieleen.

T38/2 K: Ku jotkut nauro Harrille ni sille tuli paha mieli.

T24/1B K: Se Lintu lensi oksalle. (Miks se oli susta tyhmä?) No ku siinä meni vähän sekasi.

Kysymys: Miten kansanmusiikkikerhoa voisi kehittää?

Mitä voisi tehdä paremmin?

T20/1B K: No sellasta ettei naurettas toisille.

T14/1A K: No sitte eivät pössötä mittää ni mennee kallista aikaa hukkaa neuvottelussa.

RYHMÄHAASTATTELU 15.4.2004

Kysymys: Mikä tänään kansanmusiikkikerhossa oli kivaa ja miksi?

T30/2 K: Kaikki koska mä tykkään kauheesti tanssia ja laulaa ja täällä on nii rytmikästä.

T38/2 K: Se Sinisiä punasia ruusunkukkia ku kaikki osaa laulaa sen nii hyvin.

T45/2 K: Sama ku Nooralla (edellä) ja sitte se Bingo.

T2/1A K: Sinisiä punasia ruusunkukkia ku kaikki osas laulaa ja sitte, en tiää.

P5/1A K: Nii mustaki se oli hyvä se punasia ruusunkukkia. Ja Bingo ja musta kaikki oli ihan kivoja.

Kysymys: Mikä tänään kansanmusiikkikerhossa ei ollut kivaa ja miksi ei?

T14/1A K: No se Sinisiä punasia ruusunkukkia ku mää en osannu sitä laulaa.

T81/3B K: Bingo ku mä en pääsy siihen mukaa.

T29/2 K: Se Ukot ne verkkoa kutoo ku, emmää tiää.

T20/1B K: Ihan sama mikä Roosalla eli Ukot ne verkkoa kutoo ku se on nii hirveen hidas.

T12/1A K: Lintu lensi oksalle ku se on niin tuttu jo.

T38/2 K: No se Ukot ne verkkoa kutoo ku se oli nii hirveen hidas.

Kysymys: Miten kansanmusiikkikerhoa voisi kehittää?

Mitä voisi tehdä paremmin?

T2/1A K: Mää haluisin että me soitettas ku mää oon edelleenki sitä mieltä.

T38/2 K: Että kukaa ei niinku riehuis.

T30/2 K: Nii että toteltas kaikkii sääntöjä.

T20/1B K: No tota että tulis enemmän semmosia musiikkia että ois enemmän sellasia sinisiä punasia ruusunkukkia sen tyylisiä.

(Minkäs tyylisiä ne sitten on? Mikä sinä Sinisiä punasia ruusunkukkia oli erityistä?)

T30/2 K: Sellasii pitkiä lauluja.

T14/1A K: Että tulis vähä uusia leikkejä.

RYHMÄHAASTATTELU 29.4.2004

Kysymys: Mikä tänään kansanmusiikkikerhossa oli kivaa ja miksi?

T14/1A K: No ne kaikki laulut.

(Mitkä laulut?)

T14/1A K: No ne biisit mitä me aina harjotellaan täällä.

(Mikäs niissä oli mukavaa?)

T14/1A K: Ku jotkut oli nii hirmu nopeita ja jotkut sitte taas hitaampia.

T30/2 K: Paras leikki ku se on nii jotenki vaikea.

(Onko susta kiva kun on vaikeaa?)

T30/2 K: On.

T24/1B K: Sinisiä punasia ruusunkukkia ku se oli nii pitkä.

T81/3B K: No kaikki koska mä pidän ihan hirveesti musiikista.

T52/2 K: Viimenen (Tulkaa lapset, tulkaa –leikki) ku se oli nii rytmikäs.

P5/1A K: Kaikki oli iha hauskoja varmaan siks kun niissä sai laulaa ja... ..ja sitte se viimene ku siinä oli semmosta arvelevaa juttua.

T43/2 K: Mustaki se viimene ku siinä aina arvattiin kuka on.

Kysymys: Mikä tänään kansanmusiikkikerhossa ei ollut kivaa ja miksi ei?

T52/2 K: Se Prinsessa Ruusunen ku mä en päässy siihen.

P5/1A K: Se ei ollu kivaa siinä viimesessä ku Mikael alko naukumaan vaikka piti olla iha hiljaa.

Kysymys: Miten kansanmusiikkikerhoa voisi kehittää?

Mitä voisi tehdä paremmin?

P7/1A KK: Ollaan kunnolla.

P5/1A K: Tai nii että Mikael (edellä vastannut) on kunnolla.

T81/3B K: Noo, että päästäs sinne saliin joskus.

T52/2 K: Tulis aika vaikeita leikkejä.

T40/2 K: No otettas ihan oikeita tansseja. Siis, kaikkia... ..no meillähän on ollu se jenkka, mutta me ei oo menty ku yhen kerran sitä.

RYHMÄHAASTATTELU 6.5.2004

Kysymys: Mikä tänään kansanmusiikkikerhossa oli kivaa ja miksi?

P5/1A K: Kaikki oli aika kivoja.

(Miksi?)

P5/1A K: Koska niissä oli aika hauskaa ja niissä tanssittiin.

T45/2 K: Se oli kivaa ku me oltiin nyt ulkona, ne kaikki leikit.

T40/2 K: Kaikki koska sää sait vaan sanoa että mennäänpäs, nyt tulee Bingo, nyt tulee Huh-hah-hei ja sitte me mentiin se ja...

T81/3B K: Se että oltiin ulkona ni sai raitista ilmaa.

T64/3A K: Nyt oli enemmän tilaa.

T2/1A K: Ku oltiin pihalla ni kaikki leikit oli kivempää ja hauskoja.

P4/1A K: No kaikki oli kivaa ku oli niin paljo tilaa.

Kysymys: Mikä tänään kansanmusiikkikerhossa ei ollut kivaa ja miksi ei?

P4/1A K: Oli kuuma.

T29/2 K: Ukot ne verkkoa kutoo ku se on nii hidas.

T52/2 K: No ku täällä on nii kuuma tänne läkähtyy.

T45/2 K: Ukot ne verkkoa kutoo ku se on nii hirveän hidas ja se ei niinku oo kovin nopee.

Kysymys: Miten kansanmusiikkikerhoa voisi kehittää?

Mitä voisi tehdä paremmin?

T2/1A K: Soitetaan.

P4/1A K: Ollaan pihalla.

T39/2 K: Lauletaan.

P5/1A K: Tanssitaan.

T45/2 K: Soitetaan kanteletta.

T81/3B K: Soitetaan mitä tahansa soittimia.